İVAN SERGEYEVİÇ
TURGENYEV

İNCELDİĞİ YERDEN KOPAR
~
SIĞINTI

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

RUSÇA ASLINDAN ÇEVİREN: ERGİN ALTAY

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 5719

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941
Maarif Vekili
Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İVAN SERGEYEVİÇ TURGENYEV
İNCELDİĞİ YERDEN KOPAR
SIĞINTI

ÖZGÜN ADI
ГДЕ ТОНКО, ТАМ И РВЕТСЯ
НАХЛЕБНИК

ÇEVİREN
ERGİN ALTAY

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2020
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM, ARALIK 2022, İSTANBUL

ISBN 978-625-429-308-5 (CİLTLİ)
ISBN 978-625-429-307-8 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
KERESTECİLER SİTESİ FATİH CADDESİ YÜKSEK SOKAK NO: 11/1 MERTER
GÜNGÖREN İSTANBUL
Tel. (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03
Sertifika No: 45162

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
e-posta: info@iskultur.com.tr
www.iskultur.com.tr

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

CDXXXVII

İVAN SERGEYEVİÇ TURGENYEV

İNCELDİĞİ YERDEN KOPAR

~

SIĞINTI

RUSÇA ASLINDAN ÇEVİREN:
ERGİN ALTAY

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

İçindekiler

İnceldiği Yerden Kopar ____ 1
Sığıntı ____ 67

İNCELDİĞİ YERDEN KOPAR

–Komedi. Bir Perde–

(1847)

Kişiler

ANNA VASİLYEVNA LİBANOVA
Çiftlik sahibi, 40 yaşında

VERA NİKOLAYEVNA
Libanova'nın kızı, 19 yaşında

MLLE BIENAIMÉ
Nedime ve mürebbiye, 42 yaşında

VARVARA İVANOVNA MOROZOVA
Libanova'nın akrabası, 45 yaşında

VLADİMİR PETROVİÇ STANİTSIN
Komşu, 28 yaşında

YEVGENİY ANDREİÇ GORSKİ
26 yaşında

İVAN PAVLIÇ MUHİN
Komşu, 30 yaşında

YÜZBAŞI ÇUHANOV
50 yaşında

BAŞUŞAK

UŞAK

Olay Bayan Libanova'nın köyünde geçer.

(Sahne zengin bir çiftlik sahibinin konuk salonudur. Karşıda yemek odasının, sağda konuk odasının kapıları, solda bahçeye açılan cam bir kapı. Duvarlarda portreler asılıdır. Ön sahnede üzerinde dergilerin olduğu bir masa, bir piyano, birkaç sandalye. Biraz arkada bir Çin bilardo masası. Köşede büyük bir duvar saati.)

GORSKİ

(Girer.)

Kimse yok mu? Böylesi daha iyi... Saat kaç olmuş?.. Dokuz buçuk.

(Biraz düşündükten sonra.)

Bugün karar günü... Evet... evet...

(Masaya gider, eline bir gazete alır ve oturur.)

Yeni takvimle[1] 3 Nisan'ın Journal des Débats'ı,[2] oysa Temmuz ayındayız... Hım... Bakalım nasıl haberler var...

(Okumaya başlar. Yemek odasından Muhin girer. Gorski aceleyle dönüp bakar.)

Vay, vay, vay... Muhin! Nereden çıktın böyle? Ne zaman geldin?

MUHİN

Bu gece. Ama kentten dün akşam saat altıda geldim. Arabacım yolu şaşırdı da ondan.

---

1 Gregoryen takvimi.

2 1789-1944 yılları arasında çeşitli isimlerle yayımlanmış haftalık bir Fransız gazetesi.

GORSKİ

Madame de Libanoff'la tanıştığını bilmiyordum.

MUHİN

İlk kez geliyorum buraya. Nasıl diyeyim sana, valinin balosunda tanıştırdılar beni Madame de Libanoff'la. Kızıyla dans ettim ve bir davet aldım.

(Bakınarak.)

Evi de pek güzelmiş!

GORSKİ

Pek güzel de laf mı! İlin en güzel evidir burası.

(Journal des Débats'ı gösterir.)

Bak biz "telgraf alırken"[3] millet neler okuyor... Şaka bir yana, burada hayat çok güzeldir... Fransız vie de château[4] ile Rus köy yaşamının hoş bir bileşimi... Görüyorsun işte. Ev sahibesi... evet, dul ve zengindir... kızı...

MUHİN

(Gorski'nin sözünü keser.)

Kızı çok tatlı...

GORSKİ

Ya?

(Bir an susar.)

Evet...

MUHİN

Adı nedir?

GORSKİ

(Mağrur, ciddi.)

Vera Nikolayevna... Harika bir drahoması var.

MUHİN

Benim için fark etmez. Biliyorsun, damat adayı değilim.

---

3 *Telgraf* dönemin iki haftada bir yayımlanan resimli ve pek moda bir edebiyat/eleştiri dergisi. "Telgraf alırız" ifadesi Puşkin'in "Kont Nulin" şiirinde "modaya uyarız" anlamında kullanılır. Buradan esinlenerek söz oyunu yapılmış.

4 Şato hayatı.

GORSKİ

Sen damat adayı değilsin ama...

(*Muhin'i yukarıdan aşağıya süzerek.*)

... damat adayı gibi giyinmişsin.

MUHİN

Kıskanmıyorsun ya beni?

GORSKİ

Amma da yaptın! İyisi mi hanımefendiler yukarıdan çaya ininceye kadar oturup gevezelik edelim.

MUHİN

Oturalım...

(*Oturur.*)

... Ama gevezeliği sonra yaparız... Sen önce birkaç sözcükle bu evin, insanların nasıl olduğunu anlat bana... Uzun zamandır buradasın değil mi?

GORSKİ

Evet, toprağı bol olsun, anneciğim tam yirmi yıl katlandı Bayan Libanova'ya... Eskiden beri tanışırız. Petersburg'da uğrardım ona, yurt dışında da karşılaşmıştık. Demek nasıl insanlar olduklarını öğrenmek istiyorsun. Tamam... Madame de Libanoff... (Kartvizitinde exe Salotopina diye yazıyor.) Madame de Libanoff hoş, iyi niyetli bir kadındır, iyi yaşar, herkesin de iyi yaşamasını ister. Yüksek sosyeteden değildir, Petersburg'da kimse tanımaz onu, ama General Moplezir geldiğinde onda kalır. Kocası genç yaşta öldü, yoksa sosyeteye girerdi. Ağırbaşlı, hassastır, biraz şımartılmıştır; konuklarını karşılamakta ne kayıtsız, ne de fazla güler yüzlüdür; biliyor musun, pek cakalı sayılmaz... Ama telaşa kapılmadığı, genzinden konuşmadığı, dedikodu yapmadığı için yine de teşekkürler... Evinin düzeni yerindedir, çiftliğini kendi yönetiyor... Kafası çalışan bir kadındır! Yanında akrabası olan bir kadın var... Morozova, Varvara İvanovna Morozova... kibar, o da dul, ancak yoksul bir kadın... Onun it gibi kindar olduğundan kuşkuluyum ve velinimetinden nefret ettiğini

de biliyorum. Hepsi bu kadar mı? Evde Paris özlemi çeken, le petit mot pour rire[5] seven, küçücük gözleriyle pek baygın bakan Fransız bir mürebbiye dolaşır ortalarda, çay koyar... Kadastrocular, mimarlar peşinden koşarlar. Herkes peşinde olsa da başka kâğıt oynamadığı, preferansta ise üçlü oyunda iyi olduğu için bu oyunu yalnızca arpalık saydığı, sermayeyi kediye yüklemiş olan Çuhanov adlı, aslında yaltakçı, dalkavuk, bıyıklı, havalı, emekli bir yüzbaşıyla oynar. Bu iki kadın evden de çıkmaz, ama Bayan Libanova'nın saymakla bitmeyecek kadar çok dostu vardır... Evet! En sık ziyaretçilerinden birini söylemeyi unuttum, Doktor Gutman'ı, Karl Karlıç Gutman'ı... Favorileri ipek gibi, yakışıklı bir gençtir; işiyle gücüyle ilgilendiği yoktur, ama Anna Vasilyevna'nın küçücük ellerini pek duygulu öper... Anna Vasilyevna hoşlanmaz bundan, oysa küçücük elleri hiç de fena değildir... biraz yağlı, ama beyazdırlar, parmaklarının uçları yukarı kalkıktır...

MUHİN

(*Sabırsız.*)

Peki, kızıyla ilgili neden bir şey söylemiyorsun?

GORSKİ

Acele etme. Onu sona sakladım. Ama Vera hakkında ne söyleyebilirim sana, doğrusu bilemiyorum. On sekiz yaşında bir kız için kim bir şey söyleyebilir? Taze şarap gibi mayalanmakta henüz... Ama çok iyi bir kadın çıkabilir ondan. Zarif, zeki, kişilik sahibi bir kız; hassas kalpli, iyi bir hayatı olsun istiyor, ayrıca çok da bencildir. Yakında evlenecek.

MUHİN

Kiminle?

GORSKİ

Bilmiyorum... Ama uzun süre koca beklemeyeceğini söyleyebilirim.

---

5 Esprili konuşma.

MUHİN

Anlaşılan varlıklı bir gelin adayı...

GORSKİ

Hayır, onun için değil.

MUHİN

Neden?

GORSKİ

Çünkü bir kadının hayatının düğünden sonra başladığının bilincinde ve o da yaşamak istiyor. Bak ne diyeceğim sana... Saat kaç?

MUHİN

(*Saatine bakar.*)

On...

GORSKİ

On... Öyleyse daha zamanım var. Dinle. Vera Nikolayevna'yla aramda korkunç bir savaş var. Dün sabah neden buraya dörtnala geldiğimi biliyor musun?

MUHİN

Neden? Bilmiyorum...

GORSKİ

Çünkü senin de tanıdığın genç biri ona bugün evlenme teklifinde bulunmak niyetinde.

MUHİN

Kim?

GORSKİ

Stanitsın.

MUHİN

Vladimir Stanitsın mı?

GORSKİ

Ordudan ayrılan yakın dostum Teğmen Vladimir Petroviç Stanitsın. Çok dürüst, temiz yürekli bir genç. Düşün şimdi. Ben getirdim onu bu eve. Evet, ben getirdim! Özellikle de Vera Nikolayevna'yla evlenmesi için getirdim. Pek zeki sayılmaz, tembel, evden dışarı çıkmayan, iyi yürekli, alçak gönüllü bir insandır Stanitsın. Bir kız ondan

daha iyi koca bulamaz... Vera Nikolayevna da farkında bunun. Eski bir dost olarak ben de bir iyilik yapmak istiyorum kıza.

MUHİN

Demek sen de eski dostunun mutluluğunu görmek için dörtnala geldin buraya?

GORSKİ

Tersine, bu evlilik işinin bozulması için geldim.

MUHİN

Anlayamıyorum.

GORSKİ

Hım... oysa her şey ortada.

MUHİN

Sen mi evlenmek istiyorsun yoksa onunla?

GORSKİ

Hayır, öyle bir şey istediğim yok; üstelik onun evlenmesini de istemiyorum.

MUHİN

Âşıksın ona.

GORSKİ

Sanmıyorum.

MUHİN

Âşıksın sen o kıza dostum ve baklayı ağzından çıkarmaktan korkuyorsun.

GORSKİ

Saçmalıyorsun! Sana her şeyi anlatmaya hazırım...

MUHİN

Yani evlenme teklifinde bulunacaksın...

GORSKİ

Hayır! Öyle bir niyetim yok.

MUHİN

Çok alçak gönüllüsün, bir şey söylemeyeceğim.

GORSKİ

Hayır, dinle beni; şimdi açık konuşacağım. Mesele şu... Biliyorum, kesinlikle biliyorum, ona evlenme teklifinde

bulunursam ortak arkadaşımız Vladimir Petroviç'i seçecektir. Annesine gelince, onun gözünde Stanitsın'la ben iyi iki damat adayıyız... Böyle bir şeye karşı çıkmayacaktır. Vera Nikolayevna benim kendisine âşık olduğumu düşünüyor, bununla birlikte evlilikten ateşten korktuğumdan daha fazla korktuğumu da biliyor... içimdeki bu korkuyu yenmek istiyor... beklediği bu işte... Ama uzun süre beklemeyecektir. Stanitsın'ı kaybetmekten korktuğu için değil, o zavallı genç mum gibi yanıyor, eriyor... Başka bir neden var ortada: Vera'nın artık beklemeyecek olması! Uyanık kız bir yandan da benimle ilgilenmeye başladı çünkü. Doğrusunu söylemek gerekirse beni köşeye fazla sıkıştırmaktan da korkuyor, öte yandan nasıl biri olduğumu, niyetimi öğrenmeye çalışıyor... Aramızda süregelen mücadelenin nedeni bu işte. Ama hissediyorum, bugün dananın kuyruğu kopacak. Bu yılan ya süzülüp kaçacak elimden ya da soluksuz bırakacak beni. Yine de henüz umudumu yitirmiyorum... Belki de yağmurdan kaçarken doluya tutulacağım! Bir tehlike var. Stanitsın kıza öyle tutkun ki kıskanmayı da, kızmayı da beceremiyor. Ağzı açık, tatlı tatlı bakınarak dolaşıyor ortalarda. Aşırı komik durumda... gülmeden edemiyorsun... Hassas olmak gerekiyor. Ben de dün öyle yapmaya başladım. Hem hiç zorlamadım kendimi, garip olan da bu işte. İnan, artık kendimi anlayamıyorum...

MUHİN

Nasıl yapıyorsun bunu?

GORSKİ

Şöyle... Söyledim sana, buraya dün sabah erken geldim. Önceki gün Stanitsın'ın niyetini öğrenmiştim... Olayların nasıl gelişeceğini bilemezdim... Stanitsın pek saftır, boşboğazdır da. Vera Nikolayevna kendisine âşık olan Stanitsın'ın evlenme teklifinde bulunacağını hissediyor mu bilmiyorum. Ona bağlı bu... Ancak Vera dün pek

yakın ilgi gösterdi bana. Bir kızın genç ama zeki gözleri özellikle hafifçe süzgün baktığında delici bakışına deneyimli bir erkeğin bile dayanmasının ne kadar zor olduğunu bilmezsin. Kendisine karşı davranışlarımdaki değişiklik de şaşırtmış olmalı onu. Alaycı, soğuk biriymişim gibi yapıyorum ve çok hoşnudum bundan: Böyle biri olarak yaşamak çok güzel... Ama dün kaygılı, kibar biri gibi görünmem gerekiyordu. Ne yalan söyleyeyim? Gerçekten de biraz heyecanlıydım, kalbim de hafiften sıkışıyordu. Beni bilirsin dostum Muhin, yaşamın en görkemli anlarında bile gözlem yapmaktan geri durmam... Vera da dün biz gözlemciler için büyüleyiciydi. Sevgiyle olmasa da heves, en azından heves vardı bakışlarında. Korkuyordu, kendine güvenemiyordu. Kendini anlayamadığı belliydi... Bütün bunlar öylesine yansıyordu ki küçücük, taptaze yüzüne, bütün gün ayrılamadım ondan, akşamüzeri de kendime hâkim olamamaya başladım... Ah Muhin! Muhin, genç omuzların, genç soluğun yakınlığı çok tehlikeli bir şey! Akşam birlikte bahçeye çıktık. Hava harikaydı... anlatılamayacak bir sessizlik vardı havada... Mademoiselle Bienaimé elinde mumla balkona çıktı. Mumun alevi bile kıpırdamıyordu... Evin önünde, bahçenin patikalarında yumuşak kumda, göletin çevresinde birlikte uzun uzun dolaştık. Suda da, gökyüzünde de sessizce göz kırpıyorlardı yıldızlar... Hoşgörülü, ama ihtiyatlı Mademoiselle Bienaimé balkondan bizi izliyordu... Vera Nikolayevna'ya kayığa binmeyi önerdim. Kabul etti. Kürek çekmeye başladım ve yavaş yavaş göletin ortasına kadar gittim... Fransız kadının sesi duyuldu: "Ou allez vous done?"[6] Yüksek sesle cevap verdim: "Nulle part."[7] Kürekleri bıraktım. "Nulle part," diye tekrarladım alçak sesle... "Nous sommes trop bien ici."[8] Vera başını eğdi,

6 Nereye gidiyorsunuz?

7 Hiçbir yere.

8 Burada gayet iyiyiz.

gülümsedi, şemsiyesinin ucuyla suda bir şeyler çiziktirmeye başladı... Tazecik yanaklarında sevimli, dalgın bir gülümseme dolaşıyordu... Bir şey söylemeye hazırlanıyor, ama yalnızca içini çekebiliyordu, çocukların neşeyle iç çektikleri gibi çekiyordu içini... Başka ne diyebilirim sana? Sonra bütün ihtiyatımı, niyetlerimi, gözlemlerimi bir kenara ittim... mutluydum, aptaldım, ezbere şiirler okumaya başladım... gerçekten... inanmıyor musun? Evet, gerçekten şiirler okuyordum, hem de titreyen bir sesle... Akşam yemeğinde onun yanına oturdum... Evet... Her şey çok güzeldi... Durumum çok iyiydi ve evlenmeyi isteseydim... Ama kötü olan bir şey vardı. Aldatamazdım onu... hayır. Kimileri kadınların kılıç oyununda çok iyi olduklarını söyler ve elinden kılıcı alamazsın... Yine de bakalım bugün neler olacak... Kim ne derse desin, dün inanılmayacak kadar güzel bir akşam geçirdim... Ne o İvan İvanıç, daldın galiba?

MUHİN

Ben mi? Düşünüyorum, Vera Nikolayevna'ya âşık değilsen ya çok tuhaf birisin ya da inanılmayacak kadar bencil.

GORSKİ

Olabilir, olabilir; ama biri... Tüh, biri geliyor... Aux armes![9] ve senin alçak gönüllülüğüne güveniyorum.

MUHİN

Evet! Anlaşılıyor.

GORSKİ

(Konuk odasının kapısına bakar.)

A! Mademoiselle Bienaimé... Her zaman en öndedir kendileri... ister istemez... Çay onu bekliyor.

(Mlle Bienaimé girer. Muhin ayağa kalkıp eğilerek selam verir. Gorski, Mlle Bienaimé'nin yanına gider.)

Mademoiselle, j'ai l'honneur de vous saluer.[10]

---

9 Silah başına!

10 Matmazel, sizi selamlamaktan onur duyarım.

BIENAIMÉ

(Yemek odasına doğru yürürken hızlıca Gorski'ye bakarak.)

Bien le bonjour monsieur.[11]

GORSKİ

Toujours fraîche comme une rose.[12]

BIENAIMÉ

(Nazlı.)

Et vous toujours galant. Venez, j'ai quelque chose à vous dire.[13]

(Gorski ile yemek odasına gider.)

MUHİN

(Yalnız.)

Ne tuhaf biri şu Gorski! Hem kim istedi ki ondan beni sırdaş seçmesini?

(Aşağı yukarı dolaşır.)

Evet, iş için geldim buraya... Mümkün olursa...

(Cam bahçe kapısı hızla açılır. Üzerinde beyaz bir giysiyle Vera girer. Elinde taze bir gül vardır. Muhin dönüp ona bakar, telaşlı, eğilerek selam verir. Vera şaşkın, durur.)

Siz... beni tanımazsınız... ben...

VERA

Ah! Monsieur... Monsieur Muhin, hiç beklemiyordum sizi... Ne zaman geldiniz?

MUHİN

Bu gece... Düşünebiliyor musunuz, arabacım...

VERA

(Sözünü keser.)

Anneciğim çok sevinecek. Umarım konuğumuz olacaksınız...

(Bakınır.)

---

11 Merhaba efendim.

12 Her zaman bir gül gibi tazesiniz.

13 Siz de her zamanki gibi kibarsınız. Gelin, size anlatacaklarım var.

MUHİN

Sanırım Gorski'yi arıyorsunuz... Şimdi gitti.

VERA

Neden Bay Gorski'yi aradığımı düşünüyorsunuz?

MUHİN

(*Rahat.*)

Ben... düşündüm ki...

VERA

Tanışıyor musunuz onunla?

MUHİN

Uzun zamandır, görev arkadaşıydık.

VERA

(*Pencereye gider.*)

Bugün hava ne güzel!

MUHİN

Bahçede dolaştınız sanırım.

VERA

Evet... erken kalktım...

(*Eteğine, botlarına bakar.*)

Ne çok çiy var...

MUHİN

(*Gülümseyerek.*)

Bakın, gülünüzün üzerinde de var.

VERA

(*Güle bakar.*)

Evet...

MUHİN

İzninizle sorabilir miyim?.. Kimin için kopardınız bu gülü?

VERA

Ne demek kimin için? Kendim için.

MUHİN

(*Anlamlı.*)

Ya?

GORSKİ

(Yemek odasından çıkarak.)

Çay içer misin Muhin?

(Vera'yı görünce.)

Günaydın Vera Nikolayevna!

VERA

Günaydın.

MUHİN

(Aceleci ve yapmacık bir kayıtsızlıkla Gorski'ye.)

Hazır mı çay? Öyleyse içeyim.

(Yemek odasına gider.)

GORSKİ

Vera Nikolayevna, elinizi verin bana...

(Vera yavaşça elini uzatır.)

Nasılsınız?

VERA

Söyler misiniz Yevgeniy Andreiç, şu yeni arkadaşınız Monsieur Muhin aptal mı?

GORSKİ

(Şaşırmış.)

Bilmiyorum... öyle derler. Ama neden sordunuz bunu?..

VERA

Onunla yakın arkadaş mısınız?

GORSKİ

Tanışıyoruz o kadar... ama neden sordunuz?.. Bir şey mi söyledi size yoksa?

VERA

(Aceleci.)

Yoo... hayır... bir şey söylemedi... ben öylesine... Ne güzel bir sabah!

GORSKİ

(Gülü göstererek.)

Farkındayım, sabah yürüyüşünüzü yapmışsınız.

VERA

Evet. Monsieur Muhin bunu kim için kopardığını sordu.

GORSKİ

Ne cevap verdiniz?

VERA

Kendim için kopardım dedim.

GORSKİ

Gerçekten de kendiniz için mi kopardınız?

VERA

Hayır, sizin için kopardım. Görüyorsunuz, açık yürekliyim size karşı.

GORSKİ

Öyleyse verin onu sahibine.

VERA

Şimdi olmaz. Kemerime takacağım ya da Mademoiselle Bienaimé'ye hediye edeceğim... Ne güzel bir gül! Hak ettiniz bu cezayı, neden önce siz inmediniz aşağıya?

GORSKİ

Ama her zaman olduğu gibi herkesten önce buradaydım.

VERA

Öyleyse neden görmedim sizi?..

GORSKİ

Şu tahammül edilmez Muhin...

VERA

(*Yan yan Gorski'ye bakarak.*)

Gorski! Numara yapıyorsunuz.

GORSKİ

Nasıl...

VERA

Neyse, sonra gösteririm size bunu... Şimdi gidip çayımızı içelim.

GORSKİ

(*Vera'yı durdurur.*)

Vera Vasilyevna! Bakın ne diyeceğim, beni biliyorsunuz... Güvenilmez, tuhaf bir adamım; görünüşte alaycı, laubali, ama gerçekte düpedüz korkak...

VERA

Siz mi?

GORSKİ

Ben. Üstelik... her şey yenidir benim için... Numara yaptığımı söylüyorsunuz... Biraz hoşgörülü olun bana karşı... Kendinizi benim yerime koyun.

(*Vera ağır ağır başını kaldırır, ısrarlı ısrarlı Gorski'ye bakar.*)

İnanın sizinle konuştuğum gibi... şimdiye kadar kimseyle konuşmamışımdır... Onun için zorlanıyorum... Evet, olduğumdan farklı görünmeye alışığım... Ama öyle bakmayın bana... İnanın bana, mükâfatlandırılmayı hak ediyorum.

VERA

Gorski! Kolaylıkla aldatabilirsiniz beni... Köyde büyüdüm ve az insan tanıdım... Beni aldatmak kolay; iyi ama neden? Ne geçecek ki elinize?.. Benimle oynamak... Hayır, buna inanmak istemiyorum... Hak etmiyorum bunu. Siz de öyle bir şey yapmazsınız.

GORSKİ

Sizinle oynamak mı?.. Şöyle bir bakın kendinize... Bir şey kaçmaz bu gözlerden.

(*Vera sessizce öte yana döner.*)

Biliyor musunuz, sizin yanınızdayken yapamıyorum... evet, aklımdan geçen her şeyi söylemeden kesinlikle edemiyorum... Sessiz gülümseyişinizde, sakin bakışınızda, hatta susuşunuzda öylesine emreder bir eda var ki...

VERA

(*Gorski'nin sözünü keserek.*)

Düşüncelerinizi açıklamak istemiyor musunuz? Sürekli kurnazlık yapmak mı geliyor içinizden?

GORSKİ

Hayır... Ama dinleyin beni, gerçeklerden söz ederken hangimiz her şeyi olduğu gibi açıklarız? Söz gelimi siz...

VERA

(*Gorski'nin sözünü tekrar keser, ona bakarak gülümser.*)

Özellikle kim her şeyi açıklar?

GORSKİ

Hayır, şu anda sizden söz etmiyorum. Örneğin, açıkça söyleyin bana, bugün birini bekliyor musunuz?

VERA

(*Sakin.*)

Evet. Sanırım Stanitsın'ı... bize gelecek bugün.

GORSKİ

Korkunç bir kızsınız siz. Hiçbir şeyi gizlemeden söyleme yeteneğiniz var... La franchise est la meilleure des diplomaties,[14] belki de biri ötekine engel olmadığı için.

VERA

Demek siz de biliyordunuz onun geleceğini.

GORSKİ

(*Hafif mahcup.*)

Evet.

VERA

(*Gülü koklayarak.*)

Ya sizin o monsieur... Muhin de... biliyor mu?

GORSKİ

Neden sürekli Muhin'i soruyorsunuz? Neden siz...

VERA

(*Sözünü keser.*)

Tamam, yeter, kızmayın... İster misiniz, çaydan sonra bahçede dolaşmaya çıkalım? Konuşuruz... Soracaklarım var size...

GORSKİ

(*Aceleci.*)

Nedir?

---

14 Açık yüreklilik en iyi diplomasidir.

VERA

Çok meraklısınız... önemli bir konuyu... konuşacağım sizinle...

(Yemek odasından Mlle Bienaimé'nin sesi gelir: "C'est vous, Vera?"[15]*)*

(Alçak sesle.)

Sanki sesimi daha önce duymamış gibi...

(Yüksek sesle.)

Oui, c'est moi, bonjour je viens.[16]

(Giderken gülü masanın üzerine atar ve kapıdan Gorski'ye seslenir.)

Hadi gelin.

(Yemek odasına girer.)

GORSKİ

(Yavaşça gülü alır, bir süre hareketsiz kalır.)

Yevgeniy Andreiç, dostum, size açık açık söylemek zorundayım, bana öyle geliyor ki bu cingöz kızla başa çıkacak güçte değilsiniz. Uğraşıp duracaksınız ama boşuna, onun umurunda bile olmayacak, boşuna gevezelik edip duracaksınız... Peki ya sonuç? Ya hakkından geleceğim ki bu en iyisi... ya da savaşı kaybedeceğim, ama böyle bir kızla evlenmekte utanılacak bir şey yok... müthiş, gerçekten müthiş... Öte yandan özgürlüğünü korumanın ne faydası var? İkimiz için de çocukluğu bırakmanın zamanı geldi. Ama müsaade edin Yevgeniy Andreiç, durun, yakında pes edecek gibisiniz.

(Güle bakar.)

Ne anlama geliyorsun sen zavallı çiçeğim?

(Hızla döner.)

A! Annesi, arkadaşıyla...

(Gülü itinayla cebine koyar. Konuk salonundan Bayan Libanova ile Varvara İvanovna girer.

---

15 Siz misiniz Vera?

16 Evet, benim, günaydın, geliyorum.

Gorski onlara doğru yürür.)

Bonjour, mesdames![17] Nasılsınız?

LİBANOVA

(*Gorski'ye parmaklarının ucunu uzatır.*)

Bonjour, Eugene...[18] Bugün başım biraz ağrıyor.

VARVARA İVANOVNA

Geceleri geç yatıyorsunuz da ondandır Anna Vasilyevna!

LİBANOVA

Olabilir... Peki Vera nerede? Gördünüz mü onu?

GORSKİ

Yemek odasında Mademoiselle Bienaimé ve Muhin'le çay içiyor.

LİBANOVA

Ah evet, Monsieur Muhin'in bu gece geldiğini söylüyorlar. Tanıyor musunuz onu?

(*Oturur.*)

GORSKİ

Eskiden tanışırız kendisiyle. Siz çay içmeyecek misiniz?

LİBANOVA

Hayır, çay çarpıntı yapıyor bende... Gutman yasakladı çayı... Ama ben tutmayayım sizi... Gidin siz Varvara İvanovna, gidin çayınızı için!

(*Varvara İvanovna çıkar.*)

Ya siz Gorski, gitmeyecek misiniz?

GORSKİ

Ben içtim çayımı.

LİBANOVA

Ne güzel bir gün! Le capitaine...[19] Gördünüz mü onu?

GORSKİ

Hayır, görmedim. Belki her zamanki gibi bahçede dolaşıyor... mantar topluyordur.

---

17 Günaydın hanımlar!

18 Günaydın Yevgeniy.

19 Yüzbaşı.

LİBANOVA

Dün nasıl bir oyun kazandığını görseydiniz... Hadi oturun... ne diye ayakta duruyorsunuz?

(Gorski oturur.)

Bende karo yedili ve kupa papazla as var... dikkat edin, kupa papazla as... Açıyorum oyunu, Varvara İvanovna doğal olarak pas diyor, o kötü adam da... Yediliyi oynuyorum, o da yedili; ben karo oynuyorum, o kupa. Yükseltiyorum kasayı; Varvara İvanovna'da her zaman olduğu gibi bir şey yok. Ve ne yapıyor, biliyor musunuz? Tutup küçük bir maça oynuyor... Bende ise papaz var. Oyunu yüzbaşı kazanıyor... Ah şimdi geldi aklıma, kente birini göndermem gerekiyordu...

(Çıngırağı çalar.)

GORSKİ

Ne için?

BAŞUŞAK

(Yemek odasından çıkar.)

Ne emretmiştiniz efendim?

LİBANOVA

Gavrila'yı kente yolla, ufak tefek bir şeyler alsın... neleri sevdiğimi biliyorsun.

BAŞUŞAK

Başüstüne efendim.

LİBANOVA

Söyle, bol bol alsın... Ot biçme işi ne oldu?

BAŞUŞAK

Başüstüne efendim. Ot biçme işi devam ediyor.

LİBANOVA

Güzel. Peki İlya İlyiç nerede?

BAŞUŞAK

Bahçede dolaşıyorlar efendim.

LİBANOVA

Bahçede... Söyle, buraya gelsin.

BAŞUŞAK

Başüstüne efendim.

LİBANOVA

Hadi, hemen.

BAŞUŞAK

Başüstüne efendim.

(*Cam kapıdan çıkar.*)

LİBANOVA

(*Kendi ellerine bakarak.*)

Bugün ne yapacağız Eugene? Biliyorsunuz her konuda size güvenirim. Eğlenceli bir şeyler düşünün... Bugün pek havamda değilim. Ne dersiniz, şu Monsieur Muhin iyi bir genç mi?

GORSKİ

Çok iyidir.

LİBANOVA

Il n'est pas gênant?[20]

GORSKİ

Yo, hayır, hiç değil.

LİBANOVA

Preferans da oynar mı?

GORSKİ

Hem de nasıl...

LİBANOVA

Ah, mais c'est tres bien!..[21] Eugene, ayağımı uzatmam için bir puf çekin bana.

(*Gorski bir puf getirir.*)

Merci... A... İşte yüzbaşı da geldi.

ÇUHANOV

(*Bahçeden girer, kasketinde mantarlar vardır.*)

Günaydın anneciğim benim! Elinizi lütfedin.

---

20 Can sıkıcı değil ya?

21 Ah, bu çok iyi!

LİBANOVA

(Elini baygın baygın Çuhanov'a uzatarak.)

Günaydın kötü adam!

ÇUHANOV

(Libanova'nın elini iki kez öper ve güler.)

Kötü adam, kötü adam... Oysa hep kaybeden ben oluyorum. Yevgeniy Andreiç'e benden saygılar...

(Gorski eğilerek selam verir, Çuhanov ona bakar ve başını sallar.)

Çok gençsiniz! Asker olmayı düşünmüyor musunuz? Efendim? Evet anneciğim benim, bugün nasıl hissediyorsunuz kendinizi? Bakın, sizin için mantar topladım.

LİBANOVA

Neden küçük bir sepet almadınız yanınıza Yüzbaşı? Kaskete mantar koymak olacak şey mi?

ÇUHANOV

Tamam anneciğim, tamam. Bizim gibi eski askerler için önemi yok bunun. Evet, sizin için topladım bunları... Emrederseniz hemen şimdi bir tabağa koyacağım hepsini. Kuşumuz Vera Nikolayevna uyandılar mı?

LİBANOVA

(Çuhanov'a cevap vermeden, Gorski'ye.)

Dites-moi,[22] şu Monsieur Muhin zengin biri midir?

GORSKİ

İki yüz köle köylüsü var.

LİBANOVA

(Kayıtsız.)

Ya? Nedir, böyle uzun uzun çay içiyorlar?

ÇUHANOV

Emreder misiniz, hücum edeyim mi üzerlerine anneciğim? Emredin hemen haklarından geleyim... Biz böyle istihkâmlarda çok dolaştık... Yeter ki Yevgeniy Andreiç gibi bir albayımız olsun yanımızda...

---

22 Söyleyin bana.

GORSKİ

Ne albayından söz ediyorsunuz İlya İlyiç? Rica ederim!

ÇUHANOV

Yo, rütbe olarak değil, kişilik olarak... Kişilikten... kişilikten söz ediyorum...

LİBANOVA

Evet yüzbaşı... hadi gidin... bakın ne yapıyorlar orada, çaylarını içtiler mi?

ÇUHANOV

Başüstüne anneciğim...

(*Kapıya yürür.*)

A! İşte geldiler.

(*Vera, Muhin, Mlle Bienaimé, Varvara İvanovna girer.*)

Bütün herkese saygılarımı sunarım.

VERA

(*Geçerken.*)

Günaydın...

(*Anna Vasilyevna'ya koşar.*)

Bonjour, maman.[23]

LİBANOVA

(*Vera'yı alnından öper.*)

Bonjour, petite...[24]

(*Muhin eğilerek selam verir.*)

Monsieur Muhin, teşekkür ediyorum size... Bizleri unutmadığınıza çok sevindim...

MUHİN

Rica ederim... ben... böylesi bir onuru...

LİBANOVA

(*Vera'ya.*)

Bakıyorum, bahçede koşturmuşsun, yaramaz çocuk...

(*Muhin'e.*)

---

23 Günaydın anneciğim.

24 Günaydın küçüğüm.

Bahçemizi henüz görmediniz mi? Il est grand.[25] Çiçek boldur. Çiçekleri çok severim ben. Ayrıca bizde herkes her istediğini yapmakta özgürdür: Liberté entière...[26]

MUHİN

(Gülümseyerek.)

C'est charmant.[27]

LİBANOVA

Benim kuralımdır bu... Bencillikten hiç hoşlanmam. Hem başkaları, hem de kendin için böylesi daha kolay. İsterseniz sorun onlara...

(Herkesi gösterir, Varvara İvanovna'ya tatlı tatlı gülümser.)

MUHİN

(Gülümseyerek.)

Dostum Gorski söylemişti bana.

(Kısa bir süre susar.)

Ne güzel bir eviniz var!

LİBANOVA

Evet, evimiz güzeldir; dedem Kont Lyubin için C'est Rastrelli, vous savez, qui en a donne la plan.[28]

MUHİN

(Takdir ve saygıyla.)

Ya?

(Vera bu konuşma boyunca Gorski'ye kasten dönmez, kâh Bienaimé'nin, kâh Morozova'nın yanına gider. Gorski bunu o anda fark eder ve kaçamak bir bakışla Muhin'e bakar.)

LİBANOVA

(Herkese hitap ederek.)

Dolaşmaya niçin çıkmıyorsunuz?

---

25 Büyüktür.

26 Tam özgürlük.

27 Büyüleyici.

28 Planını Rastrelli yapmıştı.

GORSKİ

Evet, bahçeye çıkalım.

VERA

(*Hâlâ Gorski'ye bakmadan.*)

Şu anda hava çok sıcaktır... Saat on iki olmak üzere... Havanın en sıcak olduğu zaman.

LİBANOVA

Nasıl isterseniz...

(*Muhin'e.*)

Bilardomuz var... liberte entire... biliyorsunuz... Biz de ne yapalım biliyor musunuz yüzbaşı, masaya oturup kâğıt oynayalım... Bunun için biraz erken ama... Vera havanın çok sıcak olduğunu söylüyor.

ÇUHANOV

(*Hiç oynamak istemediği bellidir.*)

Tamam anneciğim, hadi... Neden erken olsun? Rövanşınızı almalısınız.

LİBANOVA

Nasıl olacak bu... nasıl?..

(*Kararsız, Muhin'e.*)

Monsieur Muhin... Preferansı sevdiğinizi söylüyorlar... İster misiniz? Mademoiselle Bienaimé bana iyi eşlik edemiyor, ben de uzun zamandır dörtlü oynayamıyorum.

MUHİN

(*Böyle bir davet beklemediği bellidir.*)

Seve seve...

LİBANOVA

Vous êtes fort aimable...[29] Ama resmiyeti bırakın lütfen.

MUHİN

Aman efendim... çok memnun olurum...

LİBANOVA

Tamam, hadi gidelim... Konuk salonuna gidiyoruz...

---

29 Çok naziksiniz.

Masa da hazır zaten... Monsieur Muhin! Donnez-moi votre bras...[30]

(Ayağa kalkar.)

Siz de Gorski, bugün için bir şeyler düşünün... Duydunuz mu beni?

(Konuk salonuna yürür.)

Vera yardım eder size...

(Konuk salonuna gider.)

ÇUHANOV

(Varvara İvanovna'ya yaklaşarak.)

İzin verin ben de size yardım edeyim...

VARVARA İVANOVNA

(Canı sıkkın, koluna girer.)

Tamam...

(İki çift salona geçer. Kapıda Anna Vasilyevna geri dönüp Bienaimé'ye "Ne fermez pas la porte..."[31] Mlle Bienaimé gülümseyerek döner, solda ön planda oturur, huzursuz bir tavırla eline kanaviçeyi alır. Kalsın mı, annesinin arkasından mı gitsin, bir süre kararsız kalan Vera birden piyanoya yürür, oturur, çalmaya başlar.)

GORSKİ

(Kısa bir süre sustuktan sonra.)

Çaldığınız nedir Vera Nikolayevna?

VERA

(Gorski'ye bakmadan.)

Clementi'nin sonatı.

GORSKİ

Tanrım! Ne eski bir parça!

VERA

Evet, çok eski, can sıkıcı...

---

30 Bana kolunuzu verin.

31 Kapıyı kapamayın.

GORSKİ

Öyleyse neden onu seçtiniz? Birden piyanonun başına geçmeniz de ilginç... Birlikte bahçeye çıkmak için bana söz verdiğinizi unuttunuz mu yoksa?

VERA

Özellikle de bunun için, sizinle bahçeye çıkmamak için geçtim piyanonun başına.

GORSKİ

Neden durup dururken böyle bir acımasızlık? Neden bu kapris?

BIENAIMÉ

Ce n'est pas joli ce que vous la, Vera.[32]

VERA

(*Yüksek sesle.*)

Je crois bien...[33]

(*Çalmaya devam eder, Gorski'ye.*)

Bakın ne diyeceğim size Gorski, kapris yapmayı beceremem, sevmem de... Bunun için fazlasıyla düşkünüm onuruma. Şu anda kapris yapmadığımı çok iyi biliyorsunuz... Ama kızgınım...

GORSKİ

Neden?

VERA

Aşağıladınız beni.

GORSKİ

Aşağıladım mı sizi?

VERA

(*Sonatı çalmayı sürdürerek.*)

Kendinize hiç değilse daha iyi bir sırdaş bulmalıydınız... Şu Monsieur... Monsieur... adı neydi?.. Monsieur Muhin bana gülümün herhâlde sonunda gitmesi gereken yere gittiğini söylediği için yemek odasına giremedim... Bazı

32 Bu çaldığın güzel değil Vera.

33 Bence de.

dostlar neden her zaman böyle beceriksizce över birbirini?.. Üstelik öyle esrarengiz davranıyor, öyle bir tevazuyla susuyor, öyle büyük bir saygı ve üzüntüyle bakıyordu ki bana... Katlanamıyorum ona.

GORSKİ

Ne anlam çıkarıyorsunuz bundan?

VERA

Monsieur Muhin'in... a l'honneur de recevoir vos confidence[34] anlamını çıkarıyorum...

(Tuşlara kuvvetli vurmaya başlar.)

GORSKİ

Neden böyle düşünüyorsunuz?.. Hem ne söylemiş olabilirim ki ona...

VERA

Ona ne söylemiş olduğunuzu bilmiyorum... Bana kur yaptığınızı mı, benimle alay ettiğinizi mi, başımı döndürmeye çalıştığınızı mı, benimle eğlendiğinizi mi?..

(Mlle Bienaimé soğuk bir tavırla öksürür.)

Qu'est ce que vous avez bonne amie? Pourquoi tousses vous?[35]

BIENAIMÉ

Rien, rien... je ne sais pas... cette sonate doit etre bien difficile.[36]

VERA

(Alçak sesle.)

Ben de hiç hoşlanmıyorum zaten...

(Gorski'ye.)

Neden susuyorsunuz?

GORSKİ

Ben mi? Neden mi susuyorum? Size karşı suçlu olup olmadığımı soruyorum kendime... Peki itiraf ediyorum: Suçluyum. Dilim benim düşmanım. Ama bakın ne di-

---

34 Güveninizi kazanmaktan onur duyduğu.

35 Neyiniz var dostum? Neden öksürüyorsunuz?

36 Bir şeyim yok, bir şeyim yok... Bilmiyorum... bu sonat çok zor olmalı.

yeceğim Vera Nikolayevna... Hatırlıyor musunuz, dün Lermontov'dan bir şiir okumuştum size, hatırlıyor musunuz, aşkın çılgın bir düşmanlıkla mücadele ettiği kalp için ne diyordu?..

(*Vera sessizce başını kaldırır.*)

Evet, evet, bana bakmadığınız zaman konuşamıyorum...

VERA

(*Omuz silker.*)

Yeter...

GORSKİ

Beni dinleyin... Açıkça itiraf edeceğim: İstemiyorum... ve benimsememenin elimde olmadığı o büyüleyici duyguya sonunda teslim olmak dehşet veriyor bana... Yine de sözcüklerle, şakalarla, alaylarla, hikâyelerle kurtulmaya çalışıyorum bu duygudan... Evde kalmış bir kız gibi, bir çocuk gibi saçmalıyorum...

VERA

Neden yapıyorsunuz bunu? Neden iki iyi dost olmayalım?.. Neden aramızdaki ilişki sade ve doğal olmasın?

GORSKİ

Sade ve doğal... Kolay bunu söylemek...

(*Kararlı.*)

Tamam, evet, size karşı suçluyum, özür diliyorum: Kurnazlık yaptım, yapıyorum... ama inandırabilirim sizi Vera Nikolayevna, yokluğunuzda düşüncelerim, tahminlerim, kararlarım ne olursa olsun, ilk sözcüklerinizle birlikte hepsi duman gibi dağılıp yok oluyor ve hissediyorum... güleceksiniz ama... sizin etkiniz altında olduğumun farkındayım...

VERA

(*Tuşlara basmaya biraz ara verip.*)

Dün akşam da aynı şeyleri söylediniz bana...

GORSKİ

Çünkü dün de aynı şeyleri hissediyordum. Bundan böyle size asla kurnazlık yapmayacağım...

VERA

(*Gülümseyerek.*)

Ya? Görüyorsunuz işte!

GORSKİ

Artık gerçek Gorski olacağım yanınızda. Sonunda sizinle konuşurken aldatılıyor muyum diye düşünmeyeceksiniz.

VERA

(*Gorski'nin sözünü keser.*)

Benden hoşlanıyorsunuz... daha neler!

GORSKİ

(*Üzgün.*)

Bugün yetmişlik bir tefeci gibi ulaşılmaz, güvenilmezsiniz!

(*Öte yana döner, bir süre ikisi de susar.*)

VERA

(*Piyano çalmayı bırakıp.*)

İster misiniz, sevdiğiniz parçayı çalayım size?

GORSKİ

Vera Nikolayevna! Lütfen eziyet etmeyin bana... Yemin ederim...

VERA

(*Neşeli.*)

Tamam, tamam, boş verin; elinizi uzatın bana. Bağışlandınız...

(*Gorski aceleyle Vera'nın elini sıkar.*)

Nous faisons la paix, bonne ami![37]

BIENAIMÉ

(*Yapmacık bir şaşkınlıkla.*)

Ah! Est-ce que vous vous étiez querellés?[38]

VERA

(*Alçak sesle.*)

Ah şu masumiyet!

(*Yüksek sesle.*)

---

37 Barıştık dostum.

38 A! Yoksa bozuşmuş muydunuz?

Oui, un peu.[39]

(*Gorski'ye.*)

Evet, sizin parçanızı çalmamı ister misiniz?

GORSKİ

Hayır, o mazurka fazla hüzünlü... Uzaklara özlemin bir hüznü var onda sanki; oysa benim için, inanın, benim için burası da güzel. Güneşin derede küçük bir balığın parladığı gibi parladığı neşeli, aydınlık, canlı bir şey çalın bana...

(*Vera bir an düşünür ve hareketli, parlak bir vals çalmaya başlar.*)

Tanrım! Ne iyisiniz! Siz de tıpkı o küçük balık gibisiniz.

VERA

(*Çalmayı sürdürerek.*)

Monsieur Muhin'i görüyorum buradan. Nasıl mutlu şimdi! Oyunda kazandığından eminim.

GORSKİ

Onun için önemli bir şey değil bu.

VERA

(*Kısa bir sessizlikten sonra çalmayı sürdürerek.*)

Söyler misiniz, Stanitsın neden hiç açıklamıyor fikrini?

GORSKİ

Belki de çok fazla fikri vardır.

VERA

Çok kötüsünüz. Aptal değil o, çok iyi biri. Seviyorum onu.

GORSKİ

Mükemmel, aklı başında bir insandır...

VERA

Evet... Peki, giysisi neden her zaman öyle kötü duruyor üzerinde?

(*Gorski cevap vermez, bir şey söylemeden Vera'ya bakar.*)

Ne düşünüyorsunuz?

---

39 Evet, biraz.

GORSKİ

Düşünüyordum... Bizi küçük bir odada, ama burası gibi soğuk değil, güneyde, uzak, çok güzel bir ülkede, küçük bir odada hayal ediyordum...

VERA

Oysa biraz önce uzakları istemediğinizi söylüyordunuz.

GORSKİ

Yalnız başıma istemiyorum... Çevrede tanıdık tek insan olmasın, sokaktan yabancı dilde tek tük konuşanların sesleri gelsin, denizin serin havası dolsun odaya açık pencereden... beyaz perde yelken gibi şişsin, sessiz, bahçe kapısı açık olsun ve dışarıda sarmaşığın yumuşak gölgesinin altında...

VERA

(Şaşkın.)

Oo! Evet, şairsiniz siz...

GORSKİ

Tanrı korusun... Yalnızca düşünüyordum.

VERA

Düşünüyor muydunuz?

GORSKİ

Evet, doğayı... geri kalan her şeyi... cümlemi bitirmeme izin vermediniz... bir düş...

VERA

Ama düşler gerçekleşmez... yani gerçek hayatta.

GORSKİ

Kim söyledi size bunu? Mademoiselle Bienaimé mi? Tanrı aşkına, kırk beşlik kızların, uyuşuk gençlerin mantığıyla böyle deyişleri bırakın lütfen. Gerçeklik... iyi de hangi en ateşli, en yaratıcı hayal gücü yetişebilir gerçekliğe, doğaya? İnsaf edin... sıradan bir ıstakoz bile Hoffmann'ın hikâyelerinden yüz bin kat daha fantastiktir; hangi dehanın hangi şiirsel eseri kıyaslanabilir... en azından bahçenizde yetişen bir meşe ağacıyla?

VERA

Size inanmaya hazırım Gorski!

GORSKİ

İnanın, boş gezenin boş kalfası bir insanın kaprisli hayal gücünün tasarlayabileceği en abartılı, en coşkulu mutluluk bile gerçeğin ona verebileceğiyle kıyaslanamaz... eğer yalnızca sağlıklıysa, eğer kaderi kötü değilse, malı açık artırmada satılmamışsa ve nihayet kendisine neyin gerekli olduğunu güzelce öğrenmişse...

VERA

Yalnızca o kadar mı?

GORSKİ

Ama biz... ama ben sağlıklıyım, gencim, çiftliğim hacizli değil...

VERA

Ama sizin için neyin gerekli olduğunu bilmiyorsunuz...

GORSKİ

(*Kararlı.*)

Biliyorum.

VERA

(*Birden bakar Gorski'nin yüzüne.*)

Biliyorsanız söyleyin o zaman.

GORSKİ

İzin verin. Benim istediğim...

UŞAK

(*Yemek odasından girer, haber verir.*)

Vladimir Petroviç Stanitsın.

VERA

(*Birden kalkar yerinden.*)

Onu göremem şimdi... Gorski! Sanırım sonunda anladım sizi... Benim yerime siz ilgilenin onunla... Benim yerime diyorum, duydunuz... puisque tout est arrange...[40]

(*Konuk salonuna gider.*)

---

40 Her şey ayarlandığı için.

BIENAIMÉ

Eh, bien. Elle s'en va?[41]

GORSKİ

(Biraz şaşkın.)

Oui... Elle est allée voir...[42]

BIENAIMÉ

(Başını sallayarak.)

Quelle petite folle![43]

(Kalkıp o da konuk salonuna gider.)

GORSKİ

(Kısa bir sessizlikten sonra.)

Neyim ben şimdi? Evli miyim?.. "Sanırım sonunda anladım sizi..." Vay canına, nereye götürdü işi bu kız... her şey gerektiği gibi "puisque tout est arrange." Evet, şu anda görmek istemiyorum onu! Ah ne meraklıyım övünmeye! Ne çok seviyorum övünmeyi! Muhin'in karşısında atıp tutuyordum, ama şimdi... Şair kesildim! Olağan sözcükler yetmedi bana: Annenize sorun... Tüh!.. Ne aptallık! Öyle veya böyle, bitirmek gerek bu işi. Tam zamanında geldi Stanitsın! Kader! Kader! Lütfen söyle bana, alay mı ediyorsun benimle, yoksa yardım mı ediyorsun? Göreceğiz... Ama dostum İvan Pavlıç iyiydi...

(Stanitsın girer. Pek şıktır. Sağ elinde şapkası, sol elinde kâğıda sarılı küçük bir sepet vardır. Heyecanlı olduğu yüzünden bellidir. Gorski'yi görünce birden durur, yüzü hemen kızarır. Gorski kolları iki yana açık, çok sevecen bir tavırla ona doğru yürür.)

Merhabalar Vladimir Petroviç! Çok sevindim sizi gördüğüme...

STANİTSIN

Ben de... çok... Nasıl... uzun zamandır mı buradasınız?

---

41 İşte böyle. Gitti mi?

42 Evet... Bakmaya gitti.

43 Ne kaçık kız!

GORSKİ

Dünden beri Vladimir Petroviç!

STANİTSIN

Herkes iyi mi?

GORSKİ

İyi, kesinlikle herkes iyi Vladimir Petroviç, Anna Vasilyevna'dan Vera Nikolayevna'ya hediye ettiğiniz yavru köpeğe kadar herkes iyi... Ya siz nasılsınız?

STANİTSIN

Ben... ben Tanrı'ya şükürler... Herkes nerede?

GORSKİ

Konuk salonunda!.. Kâğıt oynuyorlar.

STANİTSIN

Bu saatte?.. Ya siz?

GORSKİ

Gördüğünüz gibi buradayım. Neler getirdiniz? Sanırım şeker falan?

STANİTSIN

Evet, Vera Nikolayevna bir ara söylemişti... Şekerleme alması için Moskova'ya yolladım birini...

GORSKİ

Moskova'ya mı?

STANİTSIN

Evet, Moskova'nın şekerlemeleri daha güzel oluyor. Nerede Vera Nikolayevna?

(*Şapkasını ve elindekileri masanın üzerine bırakır.*)

GORSKİ

Sanırım konuk salonunda... preferans oynayanları seyrediyordur.

STANİTSIN

(*Çekingen, konuk salonuna bakar.*)

Şu yeni kişi kim?

GORSKİ

Tanımadınız mı; Muhin, İvan Pavlıç Muhin.

STANİTSIN

Ah, evet...

(Durduğu yerde bedeninin ağırlığını bir ayağından ötekine verir.)

GORSKİ

Konuk salonuna geçmek istemiyor musunuz?.. Heyecanlı gibisiniz Vladimir Petroviç!

STANİTSIN

Hayır, iyiyim... yol yorgunluğu, biliyorsunuz, toz... Ah, bir de başım...

(Konuk salonundan kahkahalar gelir. Herkes haykırır: "Dörtlüksüz, dörtlüksüz!" Vera şöyle der: "Kutluyorum sizi Monsieur Muhin!")

(Stanitsın güler, tekrar konuk salonuna bakar.)

Ne oluyor orada... biri yenildi galiba?

GORSKİ

Evet, siz girmeyecek misiniz oyuna?

STANİTSIN

Doğrusunu söyleyeyim mi size Gorski?.. Vera Nikolayevna ile biraz konuşmak istiyorum.

GORSKİ

Yalnız mı?

STANİTSIN

(Kararsız.)

Evet, yalnız iki sözcük... şimdi... gün boyunca... Biliyorsunuz...

GORSKİ

Tamam, gidin salona, söyleyin... bu arada şekerlemelerinizi de alın...

STANİTSIN

Haklısınız.

(Kapıya yaklaşır, salona girmekte kararsızdır; birden Anna Vasilyevna'nın sesi duyulur: "C'est vous, Woldemar? Bonjour... Entrez donc..."[44] Stanitsın konuk salonuna girer.)

---

44 Siz misiniz Vladimir? Merhaba... İçeri gelin...

GORSKİ

(*Yalnız.*)

Hiç hoşnut değilim kendimden... Sıkılmaya, öfkelenmeye başladım. Tanrım, Tanrım! Neler oluyor içimde? Neden kabarıyor safram, boğazıma dayanıyor. Neden birden böyle tatsız bir neşeye kapılıyorum? Neden bir okul çocuğu gibi herkese, dünyada herkese, bu arada kendime de ters davranıyorum? Âşık değilsem kendimi de, insanları da neden heveslendiriyorum? Evlenmek mi? Hayır, kim ne derse desin evlenmeyeceğim, özellikle de böyle bir baskı altındayken... O hâlde onurumdan fedakârlık edebilir miyim? Tamam, kendisi baskın çıksın varsın... beni ilgilendirmez.

(*Çin bilardo masasına gider, toplarla oynamaya başlar.*)

Stanitsın'la evlenirse belki de benim için daha iyi olacak... Yo, hayır, saçma bu... O zaman göremeyeceğim onu...

(*Toplarla oynamayı sürdürür.*)

O zaman anlarım... Düşersem... Of Tanrım, ne çocukluk bu!

(*İstekayı atar, masaya gider, eline bir kitap alır.*)

Nedir bu? Bir Rus romanı... Böyle işte... Bakalım ne diyor Rus romanı?

(*Rastgele bir yerini açar, okumaya başlar.*)

"Sonra ne oldu? Evlenmelerinin üzerinden beş yıl geçmemişti ki büyüleyici güzel Mariya şişko, besili, yaygaracı bir Mariya Bogdanovna'ya dönüşmüştü... Nereye kaybolmuştu hevesleri, hayalleri..." Ah sayın yazarlar! Nasıl çocuklarsınız siz! Ne çok paralıyorsunuz kendinizi! İnsanın yaşlanmasında, ağırlaşmasında, aptallaşmasında şaşacak ne var? Korkunç olansa şu: Hayaller, hevesler aynı kalıyor, değişmiyor, gözlerin ışığı sönmüyor, yanakların yumuşaklığı kaybolmuyor, ama koca nereye kaçacağını bilemiyor... Evet, öyle işte! Aklı başında bir erkek

düğünden önce sıtmaya tutulmuş gibi titriyor... Evet, galiba buraya geliyorlar... Kendimi kurtarmam gerek... Of Tanrım! Gogol'ün *Evlenme*'sinde olduğu gibi... Ama hiç değilse pencereden atlayacak değilim, sakince kapıyı açıp bahçeye çıkacağım... Onur ve yer senin olsun Bay Stanitsın!

(O aceleyle çıktıktan sonra konuk salonunun kapısından Vera ile Stanitsın girer.)

VERA

(Stanitsın'a.)

Ne o, Gorski bahçeye kaçmış galiba?

STANİTSIN

Evet efendim... ben... ne yalan söyleyeyim... istediğimi söyledim kendisine, sizinle yalnız... sadece iki sözcük...

VERA

Ya? Bunu söylediniz mi ona... Ne dedi?..

STANİTSIN

O... bir şey demedi efendim...

VERA

Nasıl bir hazırlık bu!.. Korkutuyorsunuz beni... Dünkü notunuzu henüz tam olarak anlamış değilim...

STANİTSIN

Durum şu Vera Nikolayevna... Tanrı aşkına bağışlayın küstahlığımı... Biliyorum... Size layık değilim...

(Vera yavaşça pencereye yürür, Stanitsın arkasından gider.)

Durum şu ki... Vera Nikolayevna... Ben... ben size evlilik teklifinde bulunmaya kararlıyım...

(Vera bir şey söylemez, sessizce başını eğer.)

Tanrım! Size layık olmadığımı çok iyi biliyorum... benim bundan kuşkum yok... ama uzun zamandır tanıyorsunuz beni... eğer gözü kapalı bir sadakat, bağlılık... en küçük isteğin yerine getirilmesi, eğer bütün bunlar... Cesaretimi bağışlamanızı rica ediyorum... Hissediyorum bunu.

(*Durur. Vera bir şey söylemeden ona elini uzatır.*)

Gerçekten, gerçekten umut edemez miyim, umut yok mu?

VERA

(*Sakin.*)

Anlayamadınız beni Vladimir Petroviç.

STANİTSIN

Bu durumda... kuşkusuz... bağışlayın beni... Ama size bir şey sormama izin verin Vera Nikolayevna... hiç değilse arada bir sizi görmek mutluluğundan yoksun etmeyin beni... İnanın... huzursuzluk vermeyeceğim size... Başka biriyle bile... Siz seçtiğiniz biriyle olsanız... İnanın bana... Sizi mutlu görünce ben de mutlu olacağım. Kendi değerimi biliyorum... elbette, kimim ben... Kuşkusuz, haklısınız...

VERA

Düşünmem için süre verin bana Vladimir Petroviç.

STANİTSIN

Nasıl?

VERA

Evet, şimdi yalnız bırakın beni... kısa bir zaman için... sonra görüşeceğim sizinle... konuşacağız...

STANİTSIN

Her kararınıza sesimi çıkarmadan boyun eğeceğimi biliyorsunuz.

(*Eğilerek selam verir, konuk salonuna geçer, arkasından kapıyı kapatır.*)

VERA

(*Arkasından bakar, bahçe kapısına gider, seslenir.*)

Gorski! Buraya gelin Gorski!

(*Sahnenin ön bölümüne yürür. Birkaç dakika sonra Gorski girer.*)

GORSKİ

Bana mı seslendiniz?

VERA

Stanitsın'ın benimle yalnız konuşmak istediğinden haberiniz var mıydı?

GORSKİ

Evet, öyle söyledi.

VERA

Ne konuşacağını da biliyor muydunuz?

GORSKİ

Kesinlikle hayır...

VERA

Bana evlenme teklifinde bulundu.

GORSKİ

Ne cevap verdiniz?

VERA

Ben mi? Bir cevap vermedim.

GORSKİ

Hayır demediniz mi?

VERA

Cevabımı beklemesini söyledim.

GORSKİ

Neden?

VERA

Ne demek neden Gorski? Neyiniz var sizin? Neden böyle soğuk bakıyorsunuz bana, böyle kayıtsız konuşuyorsunuz benimle? Dudaklarınızdaki bu gülümsemenin anlamı nedir? Görüyorsunuz, fikrinizi sormak için geldim, elimi uzatıyorum size, oysa siz...

GORSKİ

Affedersiniz Vera Nikolayevna... Bazen kafam öyle duruyor ki... Güneşte şapkasız dolaştım... Gülmeyin... Doğrusu belki de bunun için... Demek Stanitsın sizinle evlenmek istiyor, siz de benim fikrimi öğrenmek istiyorsunuz; ben de soruyorum size: Genel olarak aile hayatıyla ilgili görüşünüz nedir? O hayatı sütle kıyaslamak gerekir... ve süt çabuk ekşir.

VERA

Gorski! Anlayamıyorum sizi. On beş dakika önce yine burada...

(*Piyanoyu göstererek.*)

... hatırlayın, böyle mi konuşuyordunuz benimle? Böyle mi ayrılmıştım yanınızdan? Neyiniz var, alay mı ediyorsunuz benimle? Gorski bunu mu hak ediyorum ben?

GORSKİ

(*Üzgün.*)

İnanın öyle bir şey aklımın ucundan bile geçmez.

VERA

Sizdeki bu ani değişikliği nasıl açıklayacaksınız? Neden anlayamıyorum sizi? Neden, tersine, ben... Söyleyin, kendiniz söyleyin, her zaman bir kız kardeş gibi açık yürekli olmadım mı ben size?

GORSKİ

(*Biraz mahcup.*)

Vera Nikolayevna, ben...

VERA

Veya belki... bakın, beni söylemek zorunda bırakıyorsunuz... belki de Stanitsın sizde... nasıl söylesem... kıskançlık duygusu mu uyandırıyor?

GORSKİ

Neden olmasın?

VERA

Yo, öyle demeyin... Çok iyi biliyorsunuz ki... Ben de ne diyorum? Benimle ilgili ne düşündüğünüzü, bana karşı ne hissettiğinizi biliyormuşum gibi...

GORSKİ

Vera Nikolayevna, ne var biliyor musunuz? Gerçekten bir süre görüşmemeliyiz sizinle...

VERA

Gorski... Ne diyorsunuz siz?

GORSKİ

Şaka bir yana... Aramızdaki ilişki öylesine tuhaf ki... Birbirimizi anlamamaya, birbirimize acı çektirmeye mahkûmuz...

VERA

Bana kimsenin acı çektirmesine izin vermem, ama kimsenin benimle alay etmesini de istemem... Birbirimizi anlamamak mı?.. Neden? Yoksa doğrudan gözlerinizin içine bakmıyor muyum? Yoksa aramızda anlaşmazlıklar olmasını mı istiyorum? Yoksa ne düşünürsem onu söylemiyor muyum size? Yoksa güvenilmez miyim? Gorski! Ayrılmak zorundaysak en azından iki iyi dost olarak ayrılalım!

GORSKİ

Ayrılırsak bir daha hiç hatırlamazsınız beni.

VERA

Gorski açıkça şunu yapmamı istiyorsunuz benden... İtiraf etmemi istiyorsunuz... Evet, öyle! Ama ben yalan söylemeye de, abartmaya da alışık değilim. Evet, tuhaflıklarınıza karşın hoşlanıyorum sizden, yakınlık duyuyorum size... ve... ve hepsi o kadar... Bu dostluk duygusu gelişebilir de, yok olabilir de. Size bağlı bu... Benim içimde olan bu işte. Ama siz, siz söyleyin, istediğiniz nedir, ne düşünüyorsunuz? Yoksa bunları merakımdan sormadığımı, bazı şeyleri bilmem gerektiği için sorduğumu anlamıyor musunuz?..

(*Durur, öte yana döner.*)

GORSKİ

Vera Nikolayevna! Bakın ne diyeceğim. Siz Tanrı'nın mutlu bir kulusunuz. Çocukluğunuzdan beri özgür soluk alıyorsunuz, yaşıyorsunuz... Gerçek sizin ruhunuz için gözlerinizin ışığı, göğsünüz için havadır... Hayatı bilmiyor olsanız da çevrenize cesaretle bakıyorsunuz ve ileriye yürüyorsunuz, çünkü hayatta sizin için engeller yok, olmayacaktır da. Ama Tanrı aşkına, kafasının içi karanlık, karmakarışık bir insandan, kendine karşı suçlu, sürekli günahlar işlemiş ve işlemekte olan benim gibi bir insandan aynı cesareti beklemeyin... Belki de yalnız-

ken kendi kendime bin kez tekrarladığım için karşınızda yüksek sesle söyleyemediğim kararlı son sözcüğümü koparıp alıyorsunuz benden... Tekrar söylüyorum: Hoşgörülü olun bana karşı ya da bütünüyle bırakın beni... biraz daha bekleyin...

VERA

Gorski! İnanayım mı size? Söyleyin... ne derseniz inanacağım... inanayım mı size?

GORSKİ

(*İstem dışı bir hareket yapar.*)

Bunu Tanrı bilir!

VERA

(*Bir süre susar.*)

Düşünün ve başka bir yol gösterin bana.

GORSKİ

Düşünmeden daha iyi cevap veriyorum.

VERA

Küçük bir kız çocuk gibi kaprislisiniz.

GORSKİ

Siz de korkunç zekisiniz, gözünüzden hiçbir şey kaçmıyor... Ama bağışlayın beni... Yanılmıyorsam, "Bekleyin," demiştim size. Bağışlanamayacak bu sözcüğü istemeden kaçırmıştım ağzımdan...

VERA

(*Bir anda yüzü kızarır.*)

Gerçekten mi? Açık yürekliliğinizden ötürü teşekkürler...

(*Gorski cevap vermek ister, ama o anda konuk salonunun kapısı açılır, Bienaimé'nin dışında herkes girer. Anna Vasilyevna'nın keyfi yerindedir, koluna girmiş olan Muhin yürümesine yardım eder. Stanitsın Vera ile Gorski'ye hızlı bir göz atar.*)

LİBANOVA

Düşünebiliyor musunuz Eugene, Bay Muhin'i perişan ettik... Evet. Ama müthiş bir oyuncu!..

GORSKİ

Ya? Biliyordum zaten!

LİBANOVA

C'est incroyable![45] Her partiyi kazanıyor...

(*Oturur.*)

Evet, şimdi dolaşabiliriz!

MUHİN

(*Pencereye yaklaşır, can sıkıntısını bastırmaya çalışarak.*)

Biraz zor, yağmur başlamak üzere.

VARVARA İVANOVNA

Barometre bugün iyice düştü...

(*Bayan Libanova'nın biraz gerisine oturur.*)

LİBANOVA

Gerçekten mi? Comme c'est contrariant! Eh bien![46] Bir şeyler düşünmek gerekiyor... Eugene ve siz Woldemar, bu sizin işiniz.

ÇUHANOV

Biri benimle bilardoda hesaplaşmaya var mı?

(*Kimse cevap vermez.*)

Bir şeyler atıştırsak, bir kadeh votka içsek nasıl olur?

(*Tekrar bir sessizlik.*)

Tamam, öyleyse gidip bütün saygıdeğer grubun sağlığına içeceğim...

(*Yemek odasına gider. Bu arada Stanitsın Vera'nın yanına gitmiştir, ama onunla konuşmaya cesaret edemez... Gorski kenarda durur. Muhin masanın üzerindeki resimlere bakmaktadır.*)

LİBANOVA

Siz ne yapacaksınız beyler? Gorski, bir şeyler düşünün.

GORSKİ

İster misiniz Buffon'un doğal tarihe girişini okuyayım size?

LİBANOVA

Yok canım, kalsın...

---

45 İnanılmaz.

46 Ne kadar üzücü! Peki!

GORSKİ

Öyleyse gelin, petits jeux innocents[47] oynayalım.

LİBANOVA

Ne isterseniz yapın... zaten kendim için söylemiyordum... Kâhya belki de gelmiş, çalışma odasında beni bekliyordur... Geldi mi kâhya Varvara İvanovna?

VARVARA İVANOVNA

Sanırım gelmiştir efendim.

LİBANOVA

Gidip bir öğreniverin canım.

(*Varvara İvanovna kalkıp gider.*)

Vera! Buraya gel... Neden bugün yüzün solgun sanki? İyi misin?

VERA

İyiyim.

LİBANOVA

Tamam. Hah Woldemar, bana hatırlatmayı unutmayın... Kentte bir iş vereceğim size.

(*Vera'ya.*)

Il est plus complaisant![48]

VERA

Il est plus que cela, maman, il est bon.[49]

(*Stanitsın coşkulu, gülümser.*)

LİBANOVA

Öyle dikkatle neye bakıyorsunuz Monsieur Muhin?

MUHİN

İtalya'dan manzaralara.

LİBANOVA

A evet... Ben getirdim onları... Un souvenir...[50] Seviyorum İtalya'yı... Çok mutluydum orada.

(*İçini çeker.*)

---

47 Masum küçük oyunlar.

48 Çok kibardır o.

49 Bundan daha fazlası anneciğim, iyi biridir.

50 Bir hatıra.

VARVARA İVANOVNA

(*Girer.*)

Anna Vasilyevna, Fedot geldi efendim.

LİBANOVA

(*Kalkarken.*)

A! Geldi ha?

(*Muhin'e.*)

Arayın... orada bir de Maggiore Gölü'nün resmi olacak. Harikadır!..

(*Varvara İvanovna'ya.*)

Muhtar da geldi mi?

VARVARA İVANOVNA

Muhtar da geldi efendim.

LİBANOVA

Neyse, hoşça kalın mes enfants...[51] Eugene, onları size bırakıyorum... Amusez-vous...[52] İşte size yardımcı olarak Mademoiselle Bienaimé de geliyor.

(*Konuk salonundan Bienaimé girer.*)

BIENAIMÉ

(*Soğuk bir sesle.*)

Eh bien, que ferons nous?[53]

MUHİN

Evet, ne yapacağız?

STANİTSIN

İşte asıl mesele bu.

GORSKİ

Senden önce Hamlet söyledi bunu Vladimir Petroviç!..

(*Birden canlanır.*)

Ama bununla birlikte, gelin, gelin... Görüyorsunuz nasıl yağmur yağıyor... Ne diye boş boş oturalım?

STANİTSIN

Ben hazırım... Ya siz Vera Nikolayevna?

---

51 Çocuklarım.

52 İyi eğlenceler.

53 Peki, ne yapacağız?

VERA

(*Uzun süre neredeyse kımıldamamıştır.*)

Ben de... hazırım.

STANİTSIN

Tamam, harika!

MUHİN

Sen bir şey düşündün mü Yevgeniy Andreiç?

GORSKİ

Düşündüm İvan Pavlıç! Bakın, ne yapacağız. Masanın çevresinde oturacağız...

BIENAIMÉ

Oh, ce sera charmant![54]

GORSKİ

N'est-ce pas?[55] İsimlerimizi küçük kâğıtlara yazacağız, kimin isminin yazılı olduğu kâğıt çıkarsa o kendisiyle ya da başka biriyle ilgili, özgürce, Anna Vasilyevna'nın dediği gibi liberté entière... saçma ve fantastik bir hikâye anlatacak...

STANİTSIN

Güzel, güzel.

BIENAIMÉ

Ah! Très bien, très bien.[56]

MUHİN

Ama nasıl bir hikâye olacak bu?..

GORSKİ

Aklına nasıl gelirse... Hadi oturalım, oturalım... Sizin için uygun mu Vera Nikolayevna?

VERA

Niçin olmasın?

(*Vera oturur. Gorski onun sağına oturur, Muhin soluna, Stanitsın Muhin'in yanına, Bienaimé Gorski'nin yanına.*)

---

54 Ah, çok hoş olacak bu!

55 Öyle değil mi?

56 Ah, çok güzel, çok güzel!

GORSKİ

İşte kâğıt...

(*Kâğıdı küçük küçük yırtar.*)

... ve işte isimlerimiz.

(*İsimleri yazıp kâğıtları katlar.*)

MUHİN

(*Vera'ya.*)

Bugün pek dalgınsınız Vera Nikolayevna.

VERA

Her zaman böyle olmadığımı nereden biliyorsunuz? Hayatınızda ilk kez bugün gördünüz beni.

MUHİN

(*Gülümseyerek.*)

Yo, hayır efendim, hep böyle olmanız mümkün değil.

VERA

(*Canı hafif sıkkın.*)

Gerçekten mi?

(*Stanitsın'a.*)

Getirdiğiniz şekerler çok güzel Woldemar!

STANİTSIN

Size bir hizmetim dokunabildiyse... çok sevindim.

GORSKİ

Oo! Hanımların hizmetindeyiz!

(*Kâğıtları karıştırır.*)

Tamam... hazır... Kim çekecek?.. Mademoiselle Bienaimé, voulez-voulez?[57]

BIENAIMÉ

Mais très volontiers.[58]

(*Yapmacık bir hareketle bir kâğıt alır, okur.*)

Bay Stanitsın.

GORSKİ

(*Stanitsın'a.*)

Hadi bir şeyler anlatın bize Vladimir Petroviç!

---

57 Matmazel Bienaimé, siz ister misiniz?

58 Memnuniyetle.

STANİTSIN

Ne anlatmamı isterdiniz?.. Doğrusu bilmiyorum...

GORSKİ

Bir şey anlatın işte. Aklınıza gelen herhangi bir şeyi anlatabilirsiniz.

STANİTSIN

Öyle ama bir şey gelmiyor ki aklıma.

GORSKİ

Hiç iyi değil bu.

VERA

Ben de Stanitsın gibi düşünüyorum... Nasıl olur, böyle birden...

MUHİN

(*Aceleci.*)

Ben de aynı fikirdeyim.

STANİTSIN

Tamam, bir örnek verin bize Yevgeniy Andreiç, önce siz başlayın.

VERA

Evet, başlayın.

MUHİN

Başla, başla.

BIENAIMÉ

Oui, commences, Monsieur Gorski.[59]

GORSKİ

Çok mu istiyorsunuz?.. öyleyse izninizle... Başlıyorum. Hım...

(*Öksürür.*)

BIENAIMÉ

Hi, hi, nous allons rire.[60]

GORSKİ

Ne riez pas d'avance.[61] Tamam, dinleyin. Bir baronun...

---

59 Evet, başlayın Bay Gorski.

60 Ha, ha, şimdi güleceğiz.

61 Önceden gülmeyin.

MUHİN

Bir hayali mi varmış?..

GORSKİ

Hayır, bir kızı...

MUHİN

Eh, hemen hemen aynı şey...

GORSKİ

Tanrım, bugün çok esprilisiniz!.. Evet, baronun birinin bir kızı varmış. Kız çok iyi bir kızmış, babası onu çok seviyormuş, her şeyi çok mükemmelmiş... ama çok güzel bir günde barones birden her şeyin gerçekten mükemmel olmadığını fark etmiş, canı sıkılmaya başlamış... Ağlıyormuş, yataktan çıkmıyormuş... oda hizmetçisi hemen koşmuş kızın anne babasına... Baba gitmiş kızının odasına, bakmış, bakmış, başını sallamış, Almanca şöyle demiş: "M-m-m-m." Kararlı adımlarla odadan çıkmış ve sekreterine seslenmiş. Köklü ailelerden yakışıklı üç genç soyluya üç davet mektubu yazdırmış. Ertesi gün gençler giyinmiş kuşanmış, gelip baronun önünde topuklarını asker gibi birbirine vurarak sırayla selam vermişler. Genç barones her zaman olduğu gibi gülüyormuş... damat adaylarının ikisine her zaman olduğundan daha güzel, daha dikkatli bakıyormuş, zira baron diplomatmış, gençler de damat adayları...

MUHİN

Ne tuhaf anlatıyorsun!

GORSKİ

Ne sakıncası var bunun sevgili dostum?

BIENAIMÉ

Mais oui, laissez-le faire.[62]

VERA

(*Gorski'ye dikkatle bakarak.*)

Devam edin.

62 Ama bırakın anlatsın.

GORSKİ

Böylece üç damat adayı varmış baronesin. Hangisini seçecekmiş? Bu soruya en iyi cevabı baronesin kalbi verebilirmiş... Ama kalp... Ama kalp kararsızsa?.. Genç barones zeki, ihtiyatlı bir kızmış... Damat adaylarını sınavdan geçirmeye karar vermiş... Bir gün sarışın olanla yalnız kaldıklarında ansızın şöyle bir soru sormuş: "Söyler misiniz, bana olan aşkınızı kanıtlamak için neler yapmaya hazırsınız?" Doğuştan gayet soğukkanlı ve abartmaya da çok düşkün olan sarışın genç heyecanla şöyle cevap vermiş: "Emrederseniz dünyanın en yüksek çan kulesinden aşağı atlarım." Barones tatlı tatlı gülümsemiş, ertesi gün aynı soruyu sarışın damat adayının cevabını söyledikten sonra kumral damat adayına sormuş. Kumral aday aynı sözcüklerle, ama çok daha heyecanlı cevap vermiş... Barones son olarak aynı soruyu esmer adaya sormuş. Esmer aday kibarlığından bir süre düşünmüş, başka her şeye seve seve hazır olacağı, ama çan kulesinden atlamayacağı cevabını vermiş, nedeninin de çok basit olduğunu, kafası parçalanınca kimseye evlenme teklifinde bulunamayacağını söylemiş. Barones esmer adaya öfkelenmiş, ama ondan... belki... öteki adaylardan biraz daha fazla hoşlandığı için ısrar etmeye başlamış: "Hiç değilse... söz verin... bunu yapmanızı istemeyeceğim sizden..." Ama esmer aday vicdan sahibi biri olduğu için söz vermemiş...

VERA

Bugün pek keyifsizsiniz Monsieur Gorski!

BIENAIMÉ

Non il n'est pas en veine, c'est vrai?[63] İyi değil bu, hiç iyi değil.

STANİTSIN

Başka bir hikâye, başka bir tane...

---

63 Talihsiz, değil mi?

GORSKİ

(*Canı sıkkın.*)

Bugün keyifsizim... her gün neşeli olamam ya...

(*Vera'ya.*)

Evet, söz gelimi bugün sanki siz de... Dün böyle değildiniz!

VERA

Ne demek istiyorsunuz?

(*Ayağa kalkar. Herkes de kalkar.*)

GORSKİ

(Stanitsın'a dönerek.)

Dün ne güzel bir akşam geçirdik bilemezsiniz Vladimir Petroviç! Ne yazık ki siz yoktunuz... Mademoiselle Bienaimé de tanık... Vera Nikolayevna ile birlikte gölette kayıkla bir saatten fazla dolaştık... Vera Nikolayevna öyle neşeliydi ki... Havalarda uçuyordu sanki... Mutluluktan gözlerinde yaşlar vardı... Dün akşamı hiç unutmayacağım Vladimir Petroviç!

STANİTSIN

(*Bezgin.*)

İnanırım.

VERA

(*Bu sırada gözlerini Gorski'den ayırmadan.*)

Evet, dün hayli neşeliydik... Dediğiniz gibi siz de havalarda uçuyordunuz sanki... Düşünebiliyor musunuz beyler, Gorski dün çok hoş, çok anlamlı şiirler okuyordu bana!

STANİTSIN

Şiirler mi?

VERA

Hem de nasıl... ayrıca çok tuhaf bir sesle... sanki hastaydı, içini öyle çeke çeke...

GORSKİ

Bunu siz istediniz Vera Nikolayevna!.. Biliyorsunuz, pek sık sık duygulanmam ben...

VERA

Ayrıca dün şaşırttınız da beni. Biliyorum siz... birileri için içinizi çekmekten çok... gülmeyi... söz gelimi... hayaller kurmayı seversiniz.

GORSKİ

A evet, bunu kabul ederim! Evet, gerçekten gülmeye değmeyecek bir şey söyleyebilir misiniz bana? Dostluk mu, aile mutluluğu mu, sevgi mi?.. Evet, bütün bu hoş şeyler bir anlık istirahat gibi güzeldir, o da Tanrı izin verirse!.. Ama aklı başında bir insan kendini bütün bu tüy döşeklere bırakmamalıdır...

(*Muhin gülümseyerek kâh Vera'ya, kâh Stanitsın'a bakmaktadır.*)

(*Vera bunu fark eder.*)

VERA

(*Tane tane.*)

Öyle görünüyor ki şimdi samimisiniz!.. Ama neden heyecanlısınız? Her zaman böyle olduğunuzdan kimsenin kuşkusu yok.

GORSKİ

(*Zoraki gülümseyerek.*)

Öyle mi? Ama dün böyle düşünmüyordunuz.

VERA

Nereden biliyorsunuz? Hayır, şaka bir yana Gorski, izninizle bir dost tavsiyesinde bulunayım... Hiçbir zaman duygulanmayın siz... Hiç gitmiyor size bu... O kadar zekisiniz ki... Duygulanmadan da yapabilirsiniz... Hah, yağmur kesildi sanki... Baksanıza ne güzel bir güneş var dışarıda! Bahçeye çıkalım... Stanitsın! Kolunuzu verin bana.

(*Hızla döner, Stanitsın'ın koluna girer.*)

Bonne amie, venez-vous?[64]

64 Geliyor musunuz sevgili dostum?

BIENAIMÉ

Oui, oui, allez toujours...[65]

(*Piyanonun üzerinden şapkasını alıp giyer.*)

VERA

(*Geride kalanlara.*)

Beyler, siz gelmiyor musunuz?.. Hadi koşun Stanitsın, koşun.

STANİTSIN

(*Vera ile bahçeye koşarken.*)

Tamam Vera Nikolayevna, tamam.

BIENAIMÉ

Monsieur Muhin, voulez-vous me donner votre bras?[66]

MUHİN

Avec plaisir mademoiselle...[67]

(*Gorski'ye.*)

Hoşça kal kumral!

(*Bienaimé ile çıkar.*)

GORSKİ

(*Yalnızdır, pencereye yürür.*)

Nasıl da koşuyor!.. Bir kez olsun bakmıyor arkasına... Ya Stanitsın... ayakları dolaşıyor sevinçten!

(*Omuz silker.*)

Zavallı! Durumunun farkında değil... Peki ama gerçekten zavallı mı? Sanırım fazla ileri gittim. Ne yapacağım ben bu öfkemi? O cin kız hikâyemi anlattığım sürece gözlerini ayırmadı benden... Dünkü dolaşmamızdan söz etmekle hata ettim. Eğer sandıysa... Evet sevgili dostum Yevgeniy Andreiç, sen topla valizini.

(*Sahnede dolaşmaya başlar.*)

Evet, zamanı geldi... işleri arap saçına çevirdin. Evet, aptalların mutsuzluğu, akıllıların hayali!.. Yardımıma gel!

---

65 Evet, evet, yürüyün.

66 Bay Muhin, bana kolunuzu vermek ister miydiniz?

67 Memnuniyetle matmazel.

(*Bakınır.*)

Kim bu? Çuhanov. Gerçekten o mu?..

ÇUHANOV

(*Dikkatlice yemek odasından girer.*)

Ah sevgili Yevgeniy Andreiç, sizi yalnız bulduğuma çok sevindim.

GORSKİ

Ne istiyorsunuz?

ÇUHANOV

(*Alçak sesle.*)

Bakın Yevgeniy Andreiç!.. Anna Vasilyevna, Tanrı sağlıklar versin, küçük bir ev yapmam için koruyu lütfettiler bana, ama bunu tapuya bildirmeyi unuttular efendim... tabii emir almadan da koruyu vermiyorlar bana...

GORSKİ

Ee, hatırlatın o zaman.

ÇUHANOV

Kendilerini rahatsız etmekten korkuyorum anam babam! Lütfen bir iyilik yapın bana, ömür boyu duacınız olurum... Şöyle söz arasında iki sözcükle...

(*Göz kırpar.*)

Biliyorsunuz, bu işlerde ustasınız... Olur değil mi, söz arasında şöyle bir?..

(*Daha anlamlı göz kırpar.*)

Öyle ya, bu evde patron gibisiniz... he-he!

GORSKİ

Gerçekten mi? Tamam, seve seve yaparım dediğinizi...

ÇUHANOV

Anam babam! Ölünceye kadar minnettar kalırım size...

(*Yüksek sesle, önceki tavırlarıyla.*)

Bir isteğiniz olursa, sadece göz kırpmanız yeter...

(*Başını geriye atar.*)

Ah harikasınız!..

GORSKİ

Tamam, güzel... ne gerekiyorsa yapacağım, içiniz rahat olsun.

ÇUHANOV

Sağ olun ekselansları! İhtiyar Çuhanov da hiç kimseyi rahatsız etmeyecek. Bilgi verdi, ricasını bildirdi, yardım istedi, gerisi komutana kalmış. Herkes memnun, müteşekkir.. Sola dön, marş!

(*Yemek odasına gider.*)

GORSKİ

Evet, anlaşılan bu "olaydan" sana bir şey çıkmayacak...

(*Bahçe kapısının ardından, merdivenin basamaklarından aceleci ayak sesleri gelir.*)

Kim bu koşan? Vay! Stanitsın!

STANİTSIN

(*Koşarak telaşla girer.*)

Anna Vasilyevna nerede?

GORSKİ

Niçin arıyorsunuz?

STANİTSIN

(*Birden durup.*)

Gorski... Ah bilseydiniz...

GORSKİ

Sevinçten kendinizde değilsiniz... Neyiniz var?

STANİTSIN

(*Gorski'nin elini yakalar.*)

Gorski... inanamıyorum... sevinçten soluk alamıyorum... Biliyorum, her zaman yardımcı olmuşsunuzdur bana... Düşünebiliyor musunuz?.. Kim hayal edebilirdi bunu?..

GORSKİ

Ne diyorsunuz, ne oldu?

STANİTSIN

Vera Nikolayevna'ya evlenme teklif ettim ve o...

GORSKİ

... ve o ne cevap verdi?

STANİTSIN

Düşünebiliyor musunuz Gorski, kabul etti... biraz önce, bahçede... Anna Vasilyevna'ya sormamı söyledi... Gors-

ki, çocuklar gibi sevinçliyim şu anda... İnanılmaz bir kız şu Vera Nikolayevna!..

GORSKİ

(*Heyecanını güçlükle bastırarak.*)

Şimdi de Anna Vasilyevna'ya gidiyorsunuz, öyle mi?

STANİTSIN

Evet, kabul edeceğini biliyorum... Çok mutluyum Gorski, çok çok mutluyum... Şu anda bütün dünyayı kucaklamak istiyorum... En azından sizi kucaklamama izin verin.

(*Gorski'yi kucaklar.*)

Ah çok mutluyum!

(*Koşarak çıkar.*)

GORSKİ

(*Uzun bir süre sustuktan sonra.*)

Bravo!

(*Arkasından eğilerek selamlar Stanitsın'ı.*)

Kutlarım!..

(*Canı sıkkın, dolaşmaya başlar.*)

Ne yalan söyleyeyim, bekliyordum bunu. Kurnaz kız! Ama hemen şimdi gitmeliyim buradan... ya da hayır, kalacağım... Tüh! Ne kötü çarpıyor kalbim... İğrenç.

(*Kısa bir süre düşündükten sonra.*)

Evet, yenildim... yüz kızartıcı bir yenilgi bu... Öyle veya böyle, istediğim bu değildi...

(*Pencereye gidip bahçeye bakar.*)

Geliyorlar... Öleceksem de onurumla ölürüm...

(*Bahçeye çıkmaya hazırlanıyormuş gibi şapkasını giyer, kapıda Muhin, Vera ve Bienaimé'yle karşılaşır. Vera Bienaimé'nin koluna girmiştir.*)

A! Dönüyor musunuz, ben de yanınıza geliyordum...

(*Vera başını kaldırıp ona bakmaz.*)

BIENAIMÉ

Il fait encore trop mouillé.[68]

68 Dışarısı hâlâ çok nemli.

MUHİN

Neden hemen arkamızdan gelmedin?

GORSKİ

Çuhanov oyaladı beni... Ama sanırım siz çok koştunuz Vera Nikolayevna?

VERA

Evet... çok sıcak.

(Bienaimé ile Muhin biraz kenara çekilirler, sonra arkadaki Çin bilardosunda oynamaya başlarlar.)

GORSKİ

(Alçak sesle.)

Her şeyi biliyorum Vera Nikolayevna! Beklemiyordum bunu.

VERA

Biliyor musunuz bense... bense hiç şaşırmadım buna. Onun kalbinde ne varsa, dilinde de o.

GORSKİ

(Sitemli.)

Onun mu?.. Pişman olacaksınız.

VERA

Hayır.

GORSKİ

Can sıkıntısından yaptınız bunu.

VERA

Olabilir, ama akıllıca yaptım ve pişman olmayacağım... Lermontov'unuzun şiirlerini okudunuz bana, tesadüflerin beni yönlendireceği yerlere gideceğimi söylediniz... Üstüne üstlük çok iyi biliyorsunuz ki Gorski sizinle mutsuz olabilirdim.

GORSKİ

Büyük onur.

VERA

Düşündüğümü söylüyorum. O seviyor beni, ama siz...

GORSKİ

Ya ben?

VERA

Siz hiç kimseyi sevemezsiniz. Kalbiniz fazlasıyla soğuk, hayal gücünüz de fazlasıyla ateşli. Bir dost olarak, uzak geçmişte kalmış olaylarla ilgili söylüyorum bunu size...

GORSKİ

(*Boğuk bir sesle.*)

Gururunuzu incitmişim...

VERA

Evet... ama gururumu incitmek hakkına sahip olmak için yeterince sevmediniz beni... Bununla birlikte her şey geçmişte kaldı... Dost olarak ayrılacağız... Elinizi verin bana.

GORSKİ

Şaşıyorum size Vera Nikolayevna! Bir cam gibi şeffaf, iki yaşında bir çocuk gibi tecrübesiz ve Büyük Friedrich gibi kararlısınız. Size elimi vermek... bunun ruhuma nasıl bir acı verebileceğini bilmiyor musunuz yoksa?..

VERA

Gururunuz incindi... önemli değil, zamanla geçer.

GORSKİ

Ah evet, filozofsunuz da!

VERA

Bakın ne diyeceğim... Belki de son kez konuşuyoruz bunları... Akıllı bir insansınız, ama bana karşı büyük bir hata yaptınız. İnanın, dostunuz Monsieur Muhin'in dediği gibi, dayamadım sizi au pied du mur,[69] denemeye kalkışmadım sizi, ama gerçeği, sadeliği aradım sizde, çan kulesinden atlamanızı istemedim ve bunun yanında...

MUHİN

(*Yüksek sesle.*)

J'ai gagne![70]

BIENAIMÉ

Eh bien, la revanche.[71]

---

69 Duvara.

70 Ben kazandım!

71 Peki, rövanş.

VERA

Kendimle oynatmadım... hepsi o kadar... İnanın, hiç üzgün değilim...

GORSKİ

Kutluyorum sizi... Yüce gönüllülük kazananı kutluyor...

VERA

Elinizi verin bana... işte benimkini uzatıyorum size.

GORSKİ

Bağışlayın, eliniz artık size ait değil.

(*Vera döner, bilardo masasına gider.*)

Yine de her şey güzel bu dünyada.

VERA

Özellikle... qui gagne.[72]

MUHİN

Şimdiye kadar hep ben kazandım.

VERA

Ah, büyük adamsınız siz!

GORSKİ

(*Muhin'in omzunu okşayarak.*)

... ve benim bir numaralı dostum, değil mi İvan Pavlıç?

(*Elini cebine sokar.*)

Ah, sırası gelmişken Vera Nikolayevna, gelin lütfen...

(*Sahnenin ön bölümüne yürür.*)

VERA

(*Onun arkasından yürür.*)

Ne söylemek istiyorsunuz bana?

GORSKİ

(*Elini cebinden çıkarır ve çiçeği Vera'ya gösterir.*)

Ee? Buna ne diyeceksiniz?

(*Güler.*)

(*Vera'nın yüzü kızarır, başını eğer.*)

Ne? Komik mi? Bakın, henüz kurumadı.

(*Eğilerek.*)

Size ait olan bir şeyi iade etmeme izin verin...

---

72 Kim kazandıysa.

VERA

Bana en küçük bir saygınız olsaydı, şu anda iade etmezdiniz onu.

GORSKİ

(*Elini geri çekerek.*)

Öyleyse izin verin. Varsın bende kalsın bu zavallı çiçek... Duygululuk zaten yakışmıyordu bana, değil mi? Evet, öyle, yaşasın alaycılık, neşe ve öfke! İşte yine her zamanki Gorski'yim.

VERA

Böylesi çok daha iyi!

GORSKİ

Bana bakın.

(*Vera ona bakar, Gorski heyecanla devam eder.*)

Hoşça kalın. Şimdi şöyle haykırmak geliyor içimden: Welche Perle warf ich weg![73] Ne için? Hep daha iyisi için...

MUHİN

(*Sesini yükseltir.*)

J'ai gagne encore un fois![74]

VERA

Hep daha iyisi için Gorski!

GORSKİ

Olabilir... olabilir... İşte konuk salonunun kapısı açılıyor. Aile polonezi başlıyor!

(*Konuk salonundan Anna Vasilyevna çıkar. Stanitsın ona yardım etmektedir. Arkalarından Varvara İvanovna girer... Vera koşarak annesini karşılar, sarılır.*)

LİBANOVA

(*Ağlamaklı, fısıldar.*)

Pourvu que tu sois heureuse mon enfant...[75]

(*Stanitsın'ın gözleri fal taşı gibi açılmış, ağlamaya hazırdır.*)

---

73 Nasıl bir inciyi saçıp savurdum. (Alm.)

74 Yine ben kazandım!

75 Yeter ki sen mutlu ol çocuğum...

GORSKİ

(*Kendi kendine.*)

Ne duygusal bir sahne! Düşünebiliyor musun, ya ben olsaydım bu odunun yerinde? Hayır, kesinlikle bana göre değil evlilik...

(*Yüksek sesle.*)

E, ne oldu Anna Vasilyevna, çiftlikle, parayla, hesaplarla ilgili işlerinizi bitirdiniz mi sonunda?

LİBANOVA

Bitirdim Eugene, bitirdim... Neden sordunuz?

GORSKİ

Kupa arabasını hazırlatıp hep birlikte ormana gitmeyi önerecektim.

LİBANOVA

(*Duygulu.*)

Memnuniyetle. Varvara İvanovna, canım benim, söyleyin, hazırlasınlar arabayı.

VARVARA İVANOVNA

Emredersiniz efendim, emredersiniz.

(*Antreye gider.*)

BIENAIMÉ

(*Mutlulukla göğe bakar.*)

Dieu! Que cela sera charmant![76]

GORSKİ

Göreceksiniz, ne güzel eğleneceğiz. Bugün çok neşeliyim.

(*Kendi kendine.*)

Bütün bu olanlardan sonra kan beynime hücum etti. Sarhoşum sanki... Tanrım, ne güzelmiş bu kız!..

(*Yüksek sesle.*)

Herkes şapkasını alsın; gidiyoruz, gidiyoruz.

(*Kendi kendine.*)

Hadi, onun yanına git aptal herif!..

(*Stanitsın beceriksizce Vera'ya yaklaşır. Kendi kendine.*)

---

76 Tanrım! Çok hoş olacak bu!

İşte böyle. Çekinme dostum, gezinti boyunca seninle ilgileneceğim... Şu anda ne muhteşem görünüyorsun ama!.. Neyse, rahatladım!.. Of! Ne acı! Neyse boşver.

(*Yüksek sesle.*)

Mesdames, biz yürüyelim, araba arkamızdan gelsin.

LİBANOVA

Yürüyelim, yürüyelim.

MUHİN

Neyin var senin, içine cin girmiş sanki?

GORSKİ

Evet, öyle... Anna Vasilyevna! Kolunuzu verin bana... Anlaşılan, yine ben organizatör olacağım.

LİBANOVA

Evet, evet Eugene, elbette...

GORSKİ

Tamam, harika!.. Vera Nikolayevna! İzin verin, Stanitsın kolunuza girsin... Mademoiselle Bienaimé, prenez mon ami Monsieur Muhin[77] ve yüzbaşı... yüzbaşı nerede?

ÇUHANOV

(*Antreden girer.*)

Hizmetinize hazırım. Kim seslendi bana?

GORSKİ

Yüzbaşı! Varvara İvanovna'ya verin kolunuzu... İşte o da tam zamanında geldi...

(*Varvara İvanovna girer.*)

Yolunuz açık olsun! Marş! Araba arkamızdan gelecek... Vera İvanovna, siz önden gideceksiniz, Anna Vasilyevna ile ben artçı birlik olarak en arkada olacağız.

LİBANOVA

(*Alçak sesle Gorski'ye.*)

Oh, mon cher, si vous saviez, combien je suis heureuse aujourd'hui.[78]

---

77 Matmazel Bienaimé, siz dostum Bay Muhin'i alın.

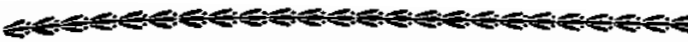
78 Ah dostum, bugün ne kadar mutlu olduğumu bir bilseniz.

MUHİN

(*Bienaimé'nin yanında durup, Gorski'nin kulağına.*)

Güzel... kardeşim, çok güzel: Çekinme... ama kabul et: İnceldiği yerden kopar.

(*Herkes çıkar, perde kapanır.*)

SIĞINTI

–Komedi. İki perde–

(1848)

Kişiler

PAVEL NİKOLAYEVİÇ YELETSKİ Petersburglu altıncı dereceden devlet memuru, 32 yaşında; soğuk, sert tavırlı, oldukça akıllı, titizdir; sade, zevkli giyimlidir. Boylu boslu, kötü niyetli olmayan, ama acımasız biridir.

OLGA PETROVNA YELETSKAYA Evlenmeden önceki soyadı Korina'dır, Pavel Nikolayeviç'in karısı, 21 yaşında. İyi niyetli, yumuşak huyludur; sosyeteyi hayal eder ve sosyeteden korkar. Kocasını sever, gayet kibardır. Güzel giyinir.

VASİLİY SEMYONIÇ KUZOVKİN Yeletskilerin evinde sığıntı olarak yaşayan bir asilzade. 50 yaşındadır, üzerinde kalkık yakalı, bakır düğmeli bir redingot vardır.

FLEGONT ALEKSANDRIÇ TROPAÇEV Yeletskilerin komşusu, 36 yaşında. 400 köle köylüsü olan bir çiftlik sahibidir. Uzun boyludur, yüksek sesle konuşur, gösteriş düşkünüdür. Süvari subayıydı, ordudan teğmen olarak ayrılmıştır. Petersburg'a gitmeye hazırlanıyor, oradan yurt dışına gidecek. Kişilik olarak biraz kaba, hatta bayağıdır. Üzerinde bol bir frak, gri bir pantolon, bir İsveç yeleği vardır; kocaman bir iğne takılı olan kravatı ipektir. Çizmeleri gıcır gıcırdır, bastonunun topu altındır. Saçı kısa, à la malcontent.[1]

---

1 Çok kısa olan bu saç modeli adını Beşinci Fransız Din Savaşı'nda (1574-1576) Kral III. Henri'nin politikasına karşı çıkan ve Huguenotlarla ittifak kuran Les malcontents (Memnuniyetsizler) grubunun saç kesiminden alır.

İVAN KUZMİÇ İVANOV Öteki komşu, 45 yaşında. Sakin, uysal, sessizdir, Kuzovkin'in dostudur. Efkârlanmaktan haz duyar. Üzerinde eski, kahverengi bir frak, temiz, sarı bir yelek, gri bir pantolon vardır. Çok yoksuldur.

KARPAÇOV O da komşu, 40 yaşındadır. Çok aptal biridir, bıyıklıdır, Tropaçev'in yaveri gibidir. Zengin değildir. Üzerinde sırmalı bir süvari eri ceketi vardır. Şalvarlıdır. Kalın bir sesi vardır.

NARTSIS KONSTANTİNİÇ TREMBİNSKİ Yeletskilerin başuşağı ve metrdotelidir. 40 yaşındadır. Kurnaz, sokulgan, yaygaracı, telaşlıdır. Aslında çok anasının gözüdür. Zengin bir evin başuşağının olması gerektiği gibi güzel bir kıyafeti vardır. Düzgün, ama Beyaz Rus aksanıyla konuşur.

YEGOR KARTAŞOV Kâhya. 60 yaşında. Şişko, uyuşuktur, her fırsatta çalar. Uzun bir redingot vardır üzerinde.

PRASKOVYA İVANOVNA Çamaşırlara bakan kadın. 50 yaşında. Sıska, huysuz, kindar, öfkeli bir kadındır. Başörtülüdür, koyu renk giysilidir. Farfaracıdır.

MAŞA Oda hizmetçisi. 20 yaşında. Canlı bir kızdır.

ANPADİST Terzi. 70 yaşında, çökmüş, takatsiz, bunamış, bitkin, hâlâ ayaktadır.

PYOTR Uşak. 25 yaşında. Genç, sağlıklı bir delikanlı. Şakacı, alaycı ve maskaradır.

VASKA Kazak çocuk. 14 yaşındadır.

Birinci Perde

(Sahne zengin bir çiftlik sahibinin salonudur. Sağda iki pencere ve bahçeye açılan bir kapı, solda konuk salonunun kapısı, karşıda antre kapısı. Pencerelerin arasında açılır kapanır bir masa ve masanın üzerinde bir dama tahtası. Önde, solda başka bir masa ve iki koltuk. Konuk salonu kapısıyla antre kapısının arasında koridor görünmektedir.)

TREMBİNSKİ

(Sahne arkasından.)

Bu ne karışıklık! Her zaman karmakarışık buluyorum burayı! Bağışlanacak bir hâl değil bu!..

(Uşak Pyotr ve Vaska'yla birlikte girerken.)

Hanımefendinin resmî emirleri var! Burada herkes uymak zorunda söylediklerime!

(Pyotr'a.)

Ne dediğimi dinliyor musun?

PYOTR

Dinliyorum efendim.

TREMBİNSKİ

Hanımefendi bugün eşiyle birlikte geliyorlar... Bunun için önden beni yolladılar, oysa biz ne yapıyoruz burada? Hiçbir şey!

(Kazak çocuğa döner.)

Sen neden buradasın? Aylak aylak dolaşmak için mi, ha? Bir şey yaptığın yok!..

(*Çocuğu kulağından yakalar, bırakmaz.*)

Bedava ekmek ha? Evet, hepiniz bedava ekmek yemeyi pek seviyorsunuz. Çok iyi biliriz sizin gibileri! Defol! Yerine git!

(*Kazak çocuk koşarak çıkar. Trembimski koltuğa oturur.*)

Gerçekten çok sıkıldı canım!

(*Hızla ayağa kalkar.*)

Peki, neden terziyi getirip tanıtmıyorlar bana? Evet, nerede bu terzi?

PYOTR

(*Antreye bakıp.*)

Terzi geldi efendim.

TREMBİNSKİ

Neden içeri girmiyor? Ne bekliyor orada? Buraya gel kardeşim, adın ne senin?

(*Anpadist girer, elleri arkasında, kapıda durur.*)

(*Pyotr'a.*)

Bu mu terzi?

PYOTR

Evet efendim.

TREMBİNSKİ

(*Anpadist'e.*)

Kaç yaşındasın sen kardeşim?

ANPADİST

Yetmişimdeyim babacığım.

TREMBİNSKİ

(*Pyotr'a.*)

Başka terziniz yok mu?

PYOTR

Yok efendim. Biri daha vardı, peltek olduğu için işe yaramadı.

TREMBİNSKİ

(*Kolunu havaya kaldırarak.*)

Ne biçim bir düzensizlik bu!

(*Anpadist'e.*)

Peki ihtiyar, verilen emri yerine getirdin mi?

ANPADİST

Getirdim babacığım.

TREMBİNSKİ

Resmî giysilere yakalıkları diktin mi?

ANPADİST

Diktim babacığım. Ama sarı çuha yetmedi... babacığım.

TREMBİNSKİ

Peki ne yaptın?

ANPADİST

Ambardan eski bir etek getirdiler bana babacığım, onunla hallettim.

TREMBİNSKİ

(*Kollarını sallayarak.*)

Bana söyleme bunu! Ama yapabileceğin başka bir şey yoktu. Bu zamanda bir de kente mi gidilecekti? Tamam...

(*Anpadist gitmek ister.*)

Dur, bana bak! İyi yapmışsın. Yoksa ben, kardeşim, onu... Neyse, hadi git.

(*Anpadist çıkar. Trembinski tekrar oturur, birden tekrar ayağa kalkar.*)

Bahçede yolları temizliyorlar mı?

PYOTR

Temizlemez olurlar mı? Elbette temizliyorlar efendim, vergiden muaf köylüleri getirdiler köyden.

TREMBİNSKİ

(*Pyotr'un üzerine yürür.*)

Peki kim oluyorsun sen?

PYOTR

(*Şaşırmış.*)

Ne emrediyordunuz efendim?

TREMBİNSKİ

(*Pyotr'a daha fazla yaklaşır.*)

Kim olduğunu soruyorum sana, kimsin sen?

PYOTR

(*Daha büyük bir şaşkınlıkla.*)

Ben mi efendim?

TREMBİNSKİ

(*Pyotr'un burnunun dibine kadar sokulur.*)

Evet, sen, sen, sen... kimsin?

(*Pyotr bozulur, Trembinski'nin yüzüne bakar, bir şey söylemez.*)

Evet, söyle bana şimdi... sana soruyorum: Kimsin sen?

PYOTR

Pyotr'um ben efendim.

TREMBİNSKİ

Hayır, bir uşaksın sen... işte busun... İşin için varsın burada, lambaları temizleyeceksin... o da senin işin; ama bahçe senin işin değil. İpsiz sapsız birtakım insanlar mı girdi oraya?.. Bu senin işin değil. Kâhyanın işi bu... Sana sormuyorum, bunun cevabını senden istemiyorum... Senin görevin kâhyanın arkasından yürümek... Bu işte senin işin...

PYOTR

Evet, işte kendileri de buraya geliyorlar.

(*Antreden Yegor girer.*)

TREMBİNSKİ

A, Yegor Alekseiç! Tam zamanında geldiniz. Söyler misiniz lütfen, bahçeyle ilgili bir emir verdiniz mi?..

YEGOR

Verdim Nartsıs Konstantiniç. İçiniz rahat olsun... Enfiye falan ister miydiniz?

TREMBİNSKİ

(*Yegor'un uzattığı enfiyeyi alır, burnuna çeker.*)

İnanmayacaksınız Yegor Alekseiç, sabahtan beri nasıl

uğraşıyorum... Açık yüreklilikle itiraf edeceğim size, böyle büyük bir çiftlikte bu çeşit düzensizliklerle karşılaşacağımı hiç beklemiyordum! Elbette sizin bölümünüzde, çiftlik işlerinde değil... ama evde...

YEGOR

Evet efendim.

TREMBİNSKİ

Düşünebiliyor musunuz?.. Söz gelimi soruyorum: Müzisyenler var mı? Hak verirsiniz ki... büyükler gerektiği gibi karşılanmalıdırlar. Olduğunu söylüyorlar... Söyleyin, buraya gelsinler diyorum. Ne karşılık veriyorlar dersiniz? Müzisyenlerin her biri değişik işlerde çalışıyormuş. Kimi bahçıvanmış, kimi ayakkabıcı; kontrbas öküzlerle ilgileniyormuş. Ne biçim şey bu? Müzik aletleri de karmakarışık... Uzun uğraşlarla biraz düzene soktum.

(*Tekrar enfiye çeker.*)

YEGOR

Zor bir iş almışsınız üzerinize efendim.

TREMBİNSKİ

Evet, yediğim ekmeği hak ettiğimi söyleyebilirim... Peki, müzisyenler kapının önünde bekliyorlar mı?

YEGOR

Nasıl olur efendim, yağmur atıştırmaya başladı... garsonların odasına geçtiler. Aletlerinin ıslanacağını söylüyorlardı. Doğrusunu söylemek gerekirse kovdum onları oradan. Postacı fark etmez de... birden beyefendiler gelirse... O arada aletleri eteklerin altına aldılar.

TREMBİNSKİ

Çok iyi yapmışlar. Anlaşılan şimdi her şey yolunda...

YEGOR

Endişe etmeyin Nartsıs Konstantiniç.

(*Pyotr'a bakıp.*)

Ne dikiliyorsun sen orada? Hadi, hemen yerine git, bu arada...

(Pyotr antreye yürür. O anda Maşa koridordan koşarak girer.)

Vay, vay, vay, böyle acele nereye hanımefendi?

MAŞA

Ah Yegor Alekseiç, bırakın beni! Praskovya İvanovna da çok oyaladı beni.

(Antreye koşar.)

YEGOR

(Maşa'nın arkasından bakar, sonra Trembinski'ye döner, göz kırpar. Trembinski gülümser.)

Söyler misiniz Nartsıs Konstantiniç, saat kaç?

TREMBİNSKİ

(Saatine bakar.)

On bire çeyrek var. Beyefendilerin gelmesi yakındır.

(Antrenin kapısında Kuzovkin görünür, durur, hemen arkasında olan birine işaret eder ve dikkatlice girer, pencerelerin önündeki masaya yürür.)

YEGOR

Ben hemen yazıhaneye gidiyorum. Muhtar acele bekliyordur beni...

(Çıkarken Kuzovkin'le karşılaşır.)

KUZOVKİN

Merhabalar Yegor Alekseiç!

YEGOR

(Canı sıkkın.)

Eh, Vasiliy Semyoniç! Şimdi sizinle uğraşamam.

(Antreye çıkar. Kuzovkin masaya doğru yürümeyi sürdürür.)

TREMBİNSKİ

(Dönüp bakar, Kuzovkin'i fark eder. Kendi kendine.)

A, bu da kimmiş?

(Kuzovkin eğilerek Trembinski'ye selam verir, Trembinski önemsemez bir tavırla başını sallar ve ona yan yan bakarak konuşur.)

Ne oldu? Siz de mi geldiniz buraya? Siz de mi genç beyefendileri karşılamak istiyorsunuz?.. Öyle mi?

KUZOVKİN

Evet efendim.

TREMBİNSKİ

Olabilir, sanırım sevinmişsinizdir de?

(*Kuzovkin'in cevabını beklemeden.*)

Kıyafetinizi değiştirdiniz mi?

KUZOVKİN

Evet... yani...

TREMBİNSKİ

Güzel, güzel... Burada kalıp bir köşede oturabilirsiniz.

(*Kuzovkin öne eğilir.*)

Ah, evet! Unuttum! Pyotr!.. Pyotr!.. Üçkâğıtçı!.. Nedir bu böyle? Kimse yok mu antrede?

İVANOV

(*Antreden yarı beline kadar uzanarak.*)

Ne istemiştiniz efendim?

TREMBİNSKİ

(*Biraz şaşırmış.*)

Evet, bir dakika... Siz... nasıl oldu da?..

İVANOV

(*Artık görünmez.*)

İvanov, İvan Kuzmiç... Kendilerinin arkadaşıyım efendim...

(*Kuzovkin'i göstererek.*)

KUZOVKİN

(*Trembinski'ye.*)

Komşum... burada oturuyor efendim... Bana konuk gelmiş efendim.

TREMBİNSKİ

(*Başını sallayarak, tane tane.*)

Eh, ne zamanı şimdi... ne de yeri beyler!

(*Pyotr antreden, İvanov'un hemen burnunun dibinden girer. İvanov gözden kaybolur.*)

(*Pyotr'a.*)

Nereye kayboldun? Benimle gel... Odanda neler var bakacağım... Sanırım hiçbir şey sana emrettiğim gibi değildir... Sizlere güven olmaz!

(*İkisi birlikte konuk salonuna giderler. Kuzovkin yalnız kalır.*)

KUZOVKİN

(*Kısa bir sessizlikten sonra.*)

Vanya... Hey, Vanya!

İVANOV

(*Antrenin kapısında görünür.*)

Efendim?

KUZOVKİN

Gel. Yapabileceğimiz bir şey yok Vanya.

İVANOV

(*Yavaşça girer.*)

İyisi mi gideyim ben.

KUZOVKİN

Hayır, kal. Ne kötülük var bunda? Bana geldin sen. Şuraya geç. Otur oraya. Benim köşem orası.

İVANOV

İyisi mi senin odana gidelim.

KUZOVKİN

Şu anda benim odama gidemeyiz. Çamaşırları düzenliyorlar orada... Bir sürü kuş tüyü döşek de getirdiler. Buranın nesi var?

İVANOV

Hayır, iyisi mi ben eve gideyim.

KUZOVKİN

Hayır Vanya, gitme, kal. Şuraya otur, rahat ol. Ben de oturacağım.

(*Kuzovkin oturur.*)

Bizimkiler de şimdi gelir. Görmelisin onları.

İVANOV

Görecek ne var ki?..

KUZOVKİN

Ne demek görecek ne var? Olga Petrovna Petersburg'a gelin gitti. Bakalım kocası nasıl biri... Üstelik uzun zamandır da görmüyoruz Olga Petrovna'yı. Altı yılı geçti. Otur hadi.

İVANOV

Evet Vasiliy Semyonıç, haklısın...

KUZOVKİN

Otur, otur diyorum sana. Yeni başuşağın yaygarasına bakma sen. İstediği kadar bağırsın! Galiba bunun için getirildi buraya...

İVANOV

Galiba zengin biriyle evlenmiş Olga Petrovna?

(*Oturur.*)

KUZOVKİN

Bilmiyorum. Nasıl desem sana Vanya, adamın önemli bir devlet görevlisi olduğunu söylüyorlar. Olga Petrovna için de öylesi gerekirdi. Hayatının sonuna kadar teyzesinin dizinin dibinde yaşayacak değildi ya...

İVANOV

Peki ama Vasiliy Semyonıç, nasıl oldu da yeni efendi kovmadı bizi.

KUZOVKİN

Neden kovacakmış ki?

İVANOV

Yani kendimden bahsediyorum ben...

KUZOVKİN

(*İçini çeker.*)

Biliyorum Vanya, biliyorum. Kim ne derse desin kardeşim, yine de bir toprak sahibisin sen. Oysa benim üstümde yok başımda yok. Başkalarının yanında bir sığıntıyım. Yeni efendi kovmaz beni. Ölen efendi de kovmamıştı... Ama kızdığı olurdu.

İVANOV

Ama Petersburglu gençleri bilmezsin sen Vasiliy Semyonıç.

KUZOVKİN

Ne olmuş yani İvan Kuzmiç, yoksa... onların...

İVANOV

Dediklerine göre düpedüz felaketmişler! Nasıl insanlar olduklarını ben de bilmiyorum, öyle diyorlar.

KUZOVKİN

(*Bir dakikalık sessizlikten sonra.*)

Bakalım, göreceğiz. Ben Olga Petrovna'ya güveniyorum. Korur beni.

İVANOV

Korurmuş!.. Belki unutmuştur bile seni... Öyle ya, annesinin, teyzesinin ölümünden sonra buradan gittiğinde çocuktu. Kaç yaşındaydı ki? On dört yaşında bile yoktu. O zamanlar evcilik oynuyordun onunla... aman ne önemli şey! Dönüp yüzüne bile bakmayacaktır.

KUZOVKİN

Yo, hayır Vanya.

İVANOV

Göreceksin...

KUZOVKİN

Neyse, yeter Vanya, kapatalım bu konuyu lütfen.

İVANOV

Evet, göreceksin Vasiliy Semyonıç.

KUZOVKİN

Haklısın Vanya, kes artık... İyisi mi gel dama oynayalım... Ne dersin? Nasıl olur?

(*İvanov bir şey söylemez.*)

Hadi kardeşim, oynayalım.

(*Dama tahtasını alır, taşları dizer.*)

İVANOV

(*Taşların yerleştirilmesine yardım ederken.*)

Tam zamanını buldun doğrusu... Başuşak izin vermeyecektir sana!

KUZOVKİN

Kimseye engel olduğumuz mu var?

İVANOV

Efendiler şimdi gelir...

KUZOVKİN

Geldiklerinde hemen bırakırız. Başlayalım, sağ avucumda mı, sol avucumda mı?

İVANOV

İkimizi de kovacaklar Vasiliy Semyonıç, göreceksin... Sol avucunda. Sen başlıyorsun.

KUZOVKİN

Ben başlıyorum... Bugün şöyle başlayacağım kardeşim.

İVANOV

Hayret, nasıl bir hamle bu?.. Ben de şöyle karşılık veriyorum bu hamlene...

KUZOVKİN

Ben de şuraya sürüyorum.

İVANOV

Ben de şöyle...

(Birden antreden sesler gelir. Kazak çocuk koşarak paldır küldür içeri dalar ve bağırır: "Geliyorlar! Geliyorlar Nartsıs Konstantinıç! Geliyorlar!.." Kuzovkin'le İvanov ayağa kalkar.)

KUZOVKİN

(Büyük bir heyecanla.)

Geliyorlar mı? Geliyorlar mı? Vaska!

VASKA

(Seslenir.)

Haber geldi... geliyorlar!

(Konuk salonundan Trembinski'nin sesi gelir: "Ne oluyor... efendiler mi geldi?" Pyotr'la birlikte konuk salonundan koşarak girerler.)

TREMBİNSKİ

(Bağırır.)

Müzisyenler! Müzisyenler yerlerine!..

(Antreye koşar. Pyotr'la Kazak çocuk da arkasından. Maşa koridordan koşarak girer.)

MAŞA

Efendiler mi geliyor?

KUZOVKİN

Geliyorlar, geliyorlar.

(İvanov canı sıkkın, köşeye çekilir. Maşa çığlıklar atarak koridora koşar: "Geliyorlar!" Bir saniye sonra koridordan Praskovya İvanovna içeri dalar, antreden de Trembinski.)

PRASKOVYA İVANOVNA

Geliyorlar mı?

TREMBİNSKİ

Kızları çağırın buraya, kızlar gelsin!

PRASKOVYA İVANOVNA

(Koridora seslenir.)

Kızlar! Kızlar!

YEGOR

(Koşarak girer koridordan.)

Peki tuz-ekmek nerede Nartsıs Konstantiniç?

TREMBİNSKİ

(Avazı çıktığınca bağırır.)

Pyotr! Pyotr! Tuz-ekmek!

(Süslenmiş altı kız koridordan girer.)

Antreye kızlar, antreye!

(Kızlar antreye koşar, kapıda Pyotr'la karşılaşırlar. Pyotr'un elinde kocaman bir ekmekle tuzluğun olduğu bir tabak vardır.)

PYOTR

Sakin olun deli kızlar!

TREMBİNSKİ

(Pyotr'un elinden tabağı çekip alır, Yegor'a verir.)

Bu sizin göreviniz... Kapının önüne çıkın, çabuk olun.

(Pyotr ve Praskovya İvanovna'yla birlikte onu dışarı iter, kendisi de arkalarından koşar ve antreden bağırır: "Peki uşaklar nerede?.. Herkes buraya gelsin!")

PYOTR'UN SESİ
Anpadist'i çağırın!
BAŞKA BİR SES
Köy bekçisi çizmelerini aldı...
TREMBİNSKİ'NİN SESİ
Arabacılar buraya, arabacılar!
KIZLARIN SESİ
Geliyorlar, geliyorlar!
TREMBİNSKİ'NİN SESİ
Susun! Kesin sesinizi!
(Derin bir sessizlik olur. Bütün bu telaş süresince çok heyecanlı olan Kuzovkin yerinden neredeyse hiç kıpırdamamış, konuşulanları dikkatle dinlemiştir. Birden müzik falsolu çalmaya başlar: "Yükselsin zaferin sesi gök gürültüsü gibi..." Kupa arabası kapının önüne yaklaşır. Sesler duyulur, müzik susar. Sarılma, öpüşme sesleri gelir... Kısa bir süre sonra Olga Petrovna ile kocası girer. Kocasının elinde bir çörek vardır, onların arkasında Trembinski. Elinde tabakla Yegor, Praskovya İvanovna ve içeri girmeyen, kapıda duran hizmetçiler.)
OLGA
(*Gülümseyerek, kocasına.*)
Evet, sonunda evimizdeyiz Paul.
(*Yeletski elini sıkar karısının.*)
Çok mutluyum!
(*Hizmetçilere dönüp.*)
Teşekkürler, teşekkürler!
(*Yeletski'yi göstererek.*)
İşte yeni efendiniz... Rica ederim sevin ve saygı duyun.
(*Kocasına.*)
Rendez cela, mon ami.[2]
(*Yelenski çöreği Yegor'a verir.*)

---

2 Verin onu dostum.

TREMBİNSKİ

(Yerlere kadar eğilerek.)

Bir şey söylemek... bir şeyler yemek... ya da belki çay arzu eder miydiniz?..

OLGA

Hayır, teşekkürler, daha sonra.

(Kocasına.)

Evimizi, çalışma odanı göstermek istiyorum sana... Tam yedi yıl oluyor, hiç gelmedim buraya... yedi yıl!

YELETSKİ

Göster.

PRASKOVYA İVANOVNA

(Olga'nın elinden şapkasıyla İtalyan başörtüsünü alırken.)

Anneciğimizsiniz siz bizim, canımız...

OLGA

(Karşılık olarak Praskovya İvanovna'ya gülümser, çevresine bakınır.)

Ah, evimiz yaşlanmış... odalar da daha küçük geliyor bana.

YELETSKİ

(Sevecen bir akıl hocası sesiyle.)

Her zaman öyle sanılır. Buradan ayrıldığında çocuktun...

KUZOVKİN

(Bütün bu süre boyunca gözlerini Olga'dan ayırmaz, yaklaşır.)

Olga Petrovna, müsaade edin...

(Sesi titremektedir.)

OLGA

(Önce tanıyamaz onu.)

A... Ah Vasiliy... Vasiliy Petroviç, nasılsınız, iyi misiniz? İlk anda tanıyamadım sizi.

KUZOVKİN

(Olga'nın elini öper.)

Müsaade edin... kutlayayım...

OLGA

(*Kuzovkin'i göstererek, kocasına.*)

Eski dostumuz Vasiliy Petroviç...

YELETSKİ

(*Eğilerek.*)

Çok memnun oldum.

(*Henüz onu fark etmemiş olmalarına karşın İvanov da eğilerek uzaktan selam verir. Yeletski bir kez daha eğilir, Kuzovkin'i işaret ederek alçak sesle karısına.*)

Kim bu?

OLGA

(*O da alçak sesle.*)

Yoksul bir asilzade. Bizim evde yaşıyor.

(*Yüksek sesle.*)

Neyse, hadi gidelim, evin her yerini göstermek istiyorum sana... Burada doğdum ben Paul, burada büyüdüm...

YELETSKİ

Gidelim, sevinirim...

(*Trembinski'ye döner.*)

Siz de lütfen uşağıma söyleyin... Eşyalarım arabada...

TREMBİNSKİ

(*Aceleci.*)

Başüstüne efendim, başüstüne.

OLGA

Gidelim Paul.

(*İkisi birlikte konuk salonuna gider.*)

TREMBİNSKİ

(*Hizmetçilerin hepsine.*)

Evet dostlarım, şimdi herkes yerine... Siz Yegor Alekseiç, antrede kalın. Efendi bir şeyler isteyebilir.

(*Yegor ile uşaklar antreye giderler. Praskovya ile hizmetçi kızlar koridora.*)

PRASKOVYA İVANOVNA

(*Kapıda.*)

Yürüyün, yürüyün... Evet Maşacığım, sen neden gülüyorsun?

(*Çıkar.*)

TREMBİNSKİ

(*Kuzovkin ile İvanov'a.*)

Ya siz beyler, burada kalıyorsunuz, öyle mi?

KUZOVKİN

Burada kalacağız.

TREMBİNSKİ

Tamam, güzel... Ancak, lütfen, biliyorsunuz...

(*Elleriyle işaretler yapar.*)

Tanrı aşkına... yoksa cezasını biz çekeriz...

(*Parmaklarının ucuna basarak antreye gider.*)

KUZOVKİN

(*Arkasından bakar ve hemen İvanov'a döner.*)

Olga'yı gördün mü Vanya? Sahi, söyle, nasıl olmuş? Ne kadar büyümüş, değil mi? Ne kadar güzel olmuş. Beni de unutmamış. Gördün mü Vanya, gördün mü? Demek haklıymışım.

İVANOV

Unutmamış... Peki neden pek saygılı bir biçimde Vasiliy Petroviç diye hitap etti sana?

KUZOVKİN

Abartıyorsun sen de Vanya! Ne fark eder, ha Petroviç, ha Semyonıç, ikisi de aynı değil mi? Sen söyle, akıllı adamsın. Kocasına tanıttı beni. Önemli bir kişi kocası! Yakışıklı! Yüzü sanki... Evet, yüksek rütbeli bir devlet adamı olsa gerek! Sen ne diyorsun Vanya?

İVANOV

Bilmiyorum Vasiliy Semyonıç. Evime gitsem daha iyi olacak...

KUZOVKİN

Ne tuhafsın Vanya! Ne oldu sana böyle? Hiç kendin gibi davranmıyorsun... Ha bire, gitsem, gitsem... Söyle, genç Olga Petrovna Yeletskaya'yı nasıl buldun?

İVANOV

Güzel, ne diyebilirim...

KUZOVKİN

Bir gülümsemesi nelere değer... Ya sesi... ha? Nar bülbülü ya da kanarya! Kocasını da seviyor. Hemen belli oluyor bu. Değil mi Vanya? Belli etmiyor mu?..

İVANOV

Tanrı bilir Vasiliy Semyonıç.

KUZOVKİN

Günah işliyorsun İvan Kuzmiç, inan günah işliyorsun. Adamın keyfi yerinde, oysa sen... Evet, tekrar buraya geliyorlar.

(*Olga ile Yeletski konuk salonundan girerler.*)

OLGA

Görüyorsun, büyük sayılmaz evimiz. Zengin olacağına huzurlu olsun.

YELETSKİ

Olur mu canım, gayet güzel bir ev, her şeyiyle harika.

OLGA

Haydi bahçeye çıkalım.

YELETSKİ

Memnuniyetle... ama... kâhyanla iki kelime konuşmak isterdim.

OLGA

(*Sitemli.*)

Kâhyanla mı?

YELETSKİ

(*Gülümseyerek.*)

Kâhyamızla...

(*Karısının elini öper.*)

OLGA

Tamam, nasıl istersen. Ben Vasiliy Petroviç'i alırım yanıma. Vasiliy Petroviç, bahçeye çıkalım... ister misiniz?

KUZOVKİN

(*Duyduğu hazdan ışıl ışıl bir yüzle.*)

Rica ederim... ben... ben...

YELETSKİ

Şapkanı al Olgacığım.

OLGA

Gerek yok.

(*Eşarbını başına bağlar.*)

Gidelim Vasiliy Petroviç.

KUZOVKİN

İzin verin Olga Petrovna, takdim edeyim... komşumuz İvanov...

(*İvan Kuzmiç mahcup olur, eğilerek selam verir.*)

OLGA

Çok sevindim.

(*İvanov'a.*)

Siz de bizimle bahçeye gelmek ister miydiniz?

(*İvanov tekrar eğilir.*)

Kolunuzu verin bana Vasiliy Petroviç...

KUZOVKİN

(*Kulaklarına inanamıyor gibi.*)

Nasıl olur efendim?..

OLGA

(*Gülerek.*)

Evet, işte böyle.

(*Koluna girer.*)

Hatırlıyor musunuz Vasiliy Petroviç?..

(*Cam kapıya yürürler, İvanov onları izler.*)

YELETSKİ

(*Cam kapıya yaklaşır, karısının arkasından bakar, soldaki masaya yürür, oturur.*)

Hey! Kim var orada? Uşak!

PYOTR

(*Antreden çıkar.*)

Ne emretmiştiniz efendim?

YELETSKİ

Adın nedir senin azizim?

PYOTR

Pyotr efendim.

YELETSKİ

Ya?.. Söyle kâhyaya, buraya gelsin... neydi adı... Yegor mu?

PYOTR

Aynen öyle efendim.

YELETSKİ

Söyle de buraya gelsin.

(*Pyotr gider. Hemen Yegor girer, kapıda durur, ellerini arkasında birleştirir.*)

(*Yetkili bir kişinin sesiyle.*)

Yegor, yarın Olga Petrovna'nın çiftliğini görmek istiyorum.

YEGOR

Emriniz olur efendim.

YELETSKİ

Toprağa bağlı köylü çok mu?

YEGOR

Kayıtlara göre Timofeyevski köyünde üç yüz seksen dört erkek. Gerçekte daha fazladır...

YELETSKİ

Peki ne kadar fazla?

YEGOR

(*Öksürür.*)

Yirmi can olmalı...

YELETSKİ

Hım... İyice öğrenip bana bildirmeni rica ediyorum. Ayrı yerlerde kendi toprağı olanlar da var mı?

YEGOR

Yazlık yerleri var efendim.

YELETSKİ

(*Biraz şaşırmış gibi bakar Yegor'un yüzüne.*)

Hım... Peki verimli toprak çok mu?

YEGOR

Yeteri kadar var efendim. Tarla olarak iki yüz yetmiş hektardan fazla.

YELETSKİ

(*Tekrar şaşırmış gibi bakar Yegor'un yüzüne.*)

Peki verimli olmayan ne kadar?

YEGOR

(*Bir süre susar.*)

Nasıl söylesem efendim?.. Çalılıklar var... dik yerler de var... Evet, çiftliğin hemen altında... otlaklar da var.

(*Düzeltir.*)

Ot biçilen yerler var efendim.

YELETSKİ

(*Kaşlarını oynatarak.*)

Tam olarak ne kadar?

YEGOR

Bunu kim bilebilir efendim? Ölçüm yapılmamış ki. Planda belirtilmiştir herhâlde. Belki elli hektardan bile fazladır.

YELETSKİ

(*Kendi kendine.*)

Her şey karışık.

(*Yüksek sesle.*)

Peki orman var mı?

YEGOR

Yirmi sekiz hektardan fazla.

YELETSKİ

(*Bir an susup, yüksek sesle.*)

Yani hepsi yaklaşık beş yüz hektar ediyor.

YEGOR

Beş yüz mü efendim? Toplamı iki binden fazladır.

YELETSKİ

Nasıl olur, sen kendin...

(*Durur.*)

Evet... evet... ben... ben de öyle demek istedim. Anlıyor musun?

YEGOR

Evet efendim.

YELETSKİ

(*Hayli ciddi.*)

Peki buranın köylüleri nasıl? Uysal mıdırlar?

YEGOR

İyi insanlardır efendim. Cezalandırılınca seslerini çıkarmazlar efendim.

YELETSKİ

Hım... Durumları da kötü değildir umarım.

YEGOR

Olur mu efendim! Çok iyidir durumları. Çok mutludurlar.

YELETSKİ

Tamam, yarın bütün bunları göreceğim. Gidebilirsin... Dur, bir şey daha var, söyle lütfen, kimin nesi burada yaşayan şu adam?

YEGOR

Kuzovkin efendim, Vasiliy Semyonıç Kuzovkin, bir asilzadedir. Ekmek elden, su gölden, yaşayıp gidiyor bu evde. Ölen efendimizin zamanından beri... Efendimiz eğlence olsun diye besliyordu onu evinde.

YELETSKİ

Çok uzun zamandan beri mi burada?

YEGOR

Evet, çok uzun zamandır efendim. Yaşlı efendimiz öldüğünden bu yana yirmi yıl oldu... Efendimiz hayattayken yerleştirmişti onu bu eve.

YELETSKİ

Tamam, güzel... Peki... yazıhaneniz var mı?

YEGOR

Yazıhane olmadan olur mu efendim?..

YELETSKİ

Yarın hepsini göreceğim. Gidebilirsin.

(*Yegor çıkar.*)

Çok aptal bir şeye benziyor bu kâhya. Göreceğiz...

(*Kalkıp aşağı yukarı dolaşmaya başlar.*)

Evet, köydeyim işte, kendi köyümde... Ne tuhaf... Ama güzel...

(*Antreden Tropaçev'in sesi gelir: "Geldiler mi? Bugün mü?"*)

(*Kendi kendine.*)

Bu da kim?

PYOTR

(*Antreden girer.*)

Tropaçev, Flegont Aleksandrıç Tropaçev geldiler efendim. Sizinle görüşmek istiyorlar efendim... Ne cevap vermemi emredersiniz efendim?

YELETSKİ

(*Kendi kendine.*)

Kimmiş bu?.. İsmi yabancı değil...

(*Yüksek sesle.*)

Buyursunlar.

TROPAÇEV

(*Girer.*)

Merhabalar, Pavel Nikolaiç, bonjour.

(*Yeletski belirgin bir şaşkınlıkla eğilir.*)

Tanıyamadınız beni sanırım... Hatırlayın, Petersburg'da, Kont Kuntsov'un evinde...

YELETSKİ

Evet, aynen... Buyrunuz... çok sevindim...

(*Elini sıkar.*)

TROPAÇEV

En yakın komşunuzum burada. İki versta ötedeyim. Kente giderken evinizin hemen yanından geçerim. Sizi beklediklerini biliyordum... Bugün geçerken uğrayıp bir sorayım dedim... Ama zamansız geldiysem lütfen söyleyin... Entre gens comme il faut[3] olması gerektiği gibi, anlarsınız ya... nezaket gereği!..

YELETSKİ

Tersine... aşçımızın neler hazırladığını bilmiyor olsam da... umarım yemeğe kalırsınız...

TROPAÇEV

(*Şöyle bir kurularak, bastonuyla oynayarak.*)

Tanrım, biliyorum, evinizde her şey mükemmeldir. Umarım siz de birkaç güne kadar evimde yemekte ağırlamak onurunu bahşedersiniz bana... Buraya geldiğinize ne kadar sevindiğimi bilemezsiniz... Köyde des gens comme il faut öyle az ki. Et madame?[4] Sağlığı nasıl? Çocukluğunu bilirim onun. Evet, evet, tanıyorum eşinizi, çok yakından tanıyorum. Kutluyorum sizi Pavel Nikolaiç, yürekten kutluyorum. Ha-ha. Ama sanırım o beni hiç hatırlamıyordur.

(*Tekrar şöyle bir kurulur, favorilerini düzeltir.*)

YELETSKİ

Çok sevinecektir... Burada yaşayan şu beyle... bahçede dolaşmaya çıktı...

TROPAÇEV

(*Küçümser bir tavırla.*)

Ha şu... Evet, bir çeşit şaka gibi... Ancak mülayim bir insandır. Şimdi hatırladım, buraya gelirken benim yanımda da başka bir asilzade vardı... Kendisi antrede... İzin verir misiniz?

---

3 Düzgün insanlar arasında.

4 Ya hanımefendi?

YELETSKİ

Lütfen... Antrede beklemesi olmaz...

TROPAÇEV

Oh, ne faites pas attention.[5] Fark etmez, hiç... önemli değil. Yoksul olduğu için o da benim evimde kalıyor. Arabayla bir yere gideceğimde benimle geliyor... Biliyorsunuz, yalnızlık kolay değil. Zahmet etmeyin lütfen... je vous en prie.[6]

(Antreye yaklaşır.)

Karpaçov! İçeri gel kardeşim.

(Karpaçov girer, eğilerek selam verir.)

İşte efendim... Pavel Nikolaiç, takdim edeyim size kendisini...

YELETSKİ

Çok memnun oldum.

TROPAÇEV

(Yeletski'nin koluna girer, mütevazı bir tavırla kenara çekilen Karpaçov'dan yavaşça uzaklaştırır.)

C'est bien, c'est bien.[7] Uzun süre kalacak mısınız bizim burada Pavel Nikolaiç?

YELETSKİ

Üç aylık bir izin aldım.

(İkisi birlikte aşağı yukarı dolaşmaya başlarlar.)

TROPAÇEV

Az... çok az. Ama anlıyorum, daha fazla kalabilmeniz imkânsız. Üstelik sanırım bu izni de zor vermişlerdir. Haha. Biraz dinlenmelisiniz. Ne dersiniz, avlanmayı seviyor musunuz?

YELETSKİ

Doğduğum günden beri elime silah almamışımdır... Ama yola çıkmadan önce bir köpek aldım. Peki burada av hayvanı bol mu?

---

5 Yo, aldırmayın.

6 Rica ederim.

7 Güzel, güzel.

TROPAÇEV

Boldur, boldur. Uygun görürseniz, bu işi üzerime alırım. Bir avcı yaparız sizden.

(*Karpaçov'a.*)

Ne dersin, bizim ahududu çalılığında kuş yuvası var mı?

KARPAÇOV

(*Köşeden, bas sesiyle.*)

İki tane var... kayalıkta da üç tane.

TROPAÇEV

Bu iyi!

KARPAÇOV

Ormancı Fedul, Goredo'da da olduğunu söylüyordu.

(*Olga bahçe kapısından Kuzovkin ve İvanov'la girer. Karpaçov susar, eğilerek selam verir.*)

OLGA

Ah Paul, bahçemiz öyle güzel ki...

(*Tropaçev'i görünce durur.*)

YELETSKİ

(*Olga'ya.*)

İzninle tanıştırayım seni...

TROPAÇEV

(*Yeletski'nin sözünü keserek.*)

Affedersiniz, affedersiniz, bizler eski dostuz... Belki tanıyamayacaktır beni Olga Petrovna... Şaşırmam da buna... Onu...

(*Eliyle döşemeden yetmiş santim yükseği göstererek.*)

... comme à[8] tanıyordum.

(*Yine şöyle bir kurulur, gülümseyerek devam eder.*)

Tropaçev, Flegont... Komşunuz Tropaçev Flegont'u hatırlıyor musunuz?

OLGA

Ah Monsieur Tropaçev, hatırlamaz olur muyum?.. Hemen tanıdım sizi...

---

8 Bu kadardan.

(*Elini uzatır ona.*)

Buraya geldiğime ne kadar sevindiğimi bilemezsiniz.

TROPAÇEV

(*Pek tatlı.*)

Sanki o zamandan bu yana...

OLGA

(*Karşılık olarak güler.*)

Çocukluk günlerimi öyle canlı hatırlıyorum ki... Paul, kesinlikle benimle bahçeye gelmelisin. Ellerimle diktiğim akasyayı göstermeliyim sana... Şimdi benden çok çok uzun.

YELETSKİ

(*Olga'ya Karpaçov'u gösterir.*)

Monsieur Karpaçov da komşumuz.

(*Karpaçov eğilerek selam verir, daha önce Kuzovkin ve İvanov'un çekildikleri köşeye çekilir*).

OLGA

Çok sevindim...

TROPAÇEV

(*Olga'ya.*)

Ne faites pas attention.

(*Ellerini ovuşturarak, yüksek sesle.*)

Evet, evinizdesiniz işte sonunda... Nasıl da geçiyor zaman, öyle değil mi?

OLGA

Umarım yemeğe kalacaksınız?

YELETSKİ

Daha önce ben davet ettim kendilerini... pardon... adınız, baba adınız neydi?

TROPAÇEV

Flegont Aleksandrıç.

YELETSKİ

Ben davet ettim Flegont Aleksandrıç'ı... ama korkarım, yemek...

TROPAÇEV

Ah, bırakın!

OLGA

(*Yeletski'yi biraz kenara çekip.*)

Yanlış zamanda geldi bu adam...

YELETSKİ

Evet... Ama düzgün birine benziyor.

TROPAÇEV

(*Kenara çekilir, bastonunun topunu rahat tavırlarla sallayarak Kuzovkin'in yanına gider, genzinden konuşur.*)

A, siz ha? Nasılsınız?

KUZOVKİN

Tanrı'ya şükürler efendim, saygılarımı sunarım efendim.

TROPAÇEV

(*Dirseğiyle Karpaçov'u göstererek.*)

Tanıyor musunuz onu?

KUZOVKİN

Elbette efendim... Tanışıyoruz efendim.

TROPAÇEV

Evet, evet, evet...

(*İvanov'a.*)

Peki siz nasılsınız? Siz de burada mısınız?

İVANOV

Evet, ben de buradayım efendim.

OLGA

(*Tropaçev'e.*)

Monsieur... Monsieur Tropaçev...

TROPAÇEV

(*Dönerek.*)

Buyrunuz Madame

OLGA

Evet, sizinle eski iki dost gibiyiz... resmiyeti bıraksak daha iyi olmaz mı?

TROPAÇEV

Lütfedersiniz...

OLGA

Odama çıkmama izin verin... Yoldan şimdi geldik... Üstüme başıma bir çekidüzen vermem gerekiyor...

TROPAÇEV

Rica ederim Olga Petrovna... Siz de Pavel Nikolaiç, kendi evinizdeymişsiniz gibi rahat olun, ha-ha. Biz burada bu beyefendilerle biraz sohbet ederiz...

OLGA

Eski dost sayılsak da rahatsız oluyorum... bu yol kıyafetiyle...

TROPAÇEV

(Kıs kıs gülerek.)

Böyle bir bahaneyi... böyle bir bahaneyi kabul etmezdim... eğer kadınlar için... kıyafetin... her zaman... nasıl söylesem... her zaman pek önemli olduğunu bilmeseydim...

(Ne söyleyeceğini şaşırır, öne eğilir, şöyle bir kurulur.)

OLGA

(Gülerek.)

Çok kötüsünüz... Ayrılıyorum sizden beyler. Hoşça kalın.

(Konuk salonuna gider.)

TROPAÇEV

Pavel Nikolaiç, bir kez daha kutlamama izin verin... Mutlu bir insan olmalısınız...

YELETSKİ

(Gülümser, onun elini sıkar.)

Haklısınız... Faddey... Flegont Aleksandrıç.

TROPAÇEV

Ama bakın ne diyeceğim, tutmuyorum ya sizi?

YELETSKİ

Tersine Flegont Aleksandrıç. Ne var biliyor musunuz?.. Bir çiftlik sahibi olarak belki hoşlanmayacaksınız bundan...

TROPAÇEV

(*Pavel Nikolayeviç'e yaklaşıp, onun elini kendi göğsüne koyarak.*)

Bana güvenin Pavel Nikolaiç, rica ediyorum, güvenin bana.

YELETSKİ

İster misiniz, kahvaltıdan önce harman yerine gidelim? Buradan iki adım ötede, bahçenin bitişiğinde...

TROPAÇEV

Enchanté![9] Elbette, rica ederim.

YELETSKİ

Tamam, şapkanızı alın.

(*Yüksek sesle.*)

Uşak, kim var orada?

(*Pyotr girer.*)

Söyle, kahvaltıyı hazırlasınlar.

PYOTR

Başüstüne efendim.

(*Çıkar.*)

TROPAÇEV

İzin verirseniz, Karpaçov da gelsin bizimle.

YELETSKİ

Memnun olurum...

(*İkisi birlikte çıkarlar, Karpaçov arkalarından gider.*)

KUZOVKİN

(*Hızla İvanov'a döner.*)

Evet, Vanya şimdi söyle bana, Olgacığımız nasıl olmuş?

İVANOV

Ne diyebilirim, çok güzel!..

KUZOVKİN

Çok da sevimli, değil mi Vanya?

İVANOV

Evet, kocası gibi değil.

---

9 Memnuniyetle.

KUZOVKİN

Peki kocasının nesi kötü? Düşün Vanya... Adam önemli biri, bilirsin, öyle olması gerekiyor... Anlamalısın, başka türlü davranmak istese de yapamaz. Onların böyle olmaları gerekir. Hem fark ettin mi Vanya, nasıl gözleri var?

İVANOV

Hayır, fark etmedim Vasiliy Semyonıç.

KUZOVKİN

Sana şaşıyorum kardeşim... Gerçekten şaşıyorum. Hiç iyi bir şey değil bu Vanya, inan hiç iyi değil.

İVANOV

Olabilir, ben anlamam ki... İşte başuşak da geliyor.

KUZOVKİN

(Sesini alçaltıp.)

Ne olmuş, geliyorsa gelsin. Bizi ilgilendirmez.

(Trembinski Pyotr'la girer. Pyotr'un elinde kahvaltının olduğu bir tepsi vardır.)

TREMBİNSKİ

(Masayı sahnenin ortasına çekerken.)

Şuraya koy, ama dikkat et, kırma.

(Pyotr tepsiyi bırakır ve masa örtüsünü örtmek ister. Trembinski örtüyü onun elinden alır.)

Bana ver... Ben yaparım, sen koş şarabı getir.

(Pyotr gider. Trembinski masa örtüsünü örterken bir yandan da Kuzovkin'e bakar.)

Bazıları doğuştan şanslı oluyor diye düşünüyor insan. Bizim gibiler bir lokma ekmek için buz üstünde balık gibi çırpınırken, onların ayağına her şey bedava gelir. Öyleyse izin verin sorayım size: Adalet neresinde bu dünyanın? Gerçekten hayret edilecek şey!

KUZOVKİN

(Yavaşça Trembinski'nin omzuna dokunur. Trembinski şaşkınlıkla yüzüne bakar.)

Duvara sürtmüşsünüz omzunuzu... leke olmuş...

TREMBİNSKİ

Aman... önemli değil!.. Bırakın.

(*Pyotr şişelerle ve şampanya şişesiyle gelir, şampanyayı kapının hemen önündeki küçük masaya bırakır.*)

Hadi, dön ve git.

(*Şişeleri alır, masaya koyar.*)

Dama takımını da kaldır şuradan... Beyler dama oynamak istediklerinde... Hem ne biçim bir oyun bu? Soyluların oynayacakları bir oyun mu?

(*Pyotr dama taşlarını toplar.*)

İVANOV

(*Alçak sesle Kuzovkin'e.*)

Hoşça kal kardeşim.

KUZOVKİN

(*Alçak sesle.*)

Nereye gidiyorsun?

İVANOV

(*Alçak sesle.*)

Eve.

KUZOVKİN

(*Alçak sesle.*)

Boş ver, otur.

YEGOR

(*Antreden bakarak, telaşlı.*)

Nartsıs Konstantinoviç, hey Nartsıs Konstantinoviç...

TREMBİNSKİ

(*Bakınarak.*)

Ne var?

YEGOR

Beyefendi nereye gitti?

TREMBİNSKİ

Harman yerine. Peki siz neden onunla gitmediniz?

YEGOR

Harman yerine mi?.. Aman Tanrım...

(Koşarak gitmek ister, ama o anda durur, ellerini arkasına atar, gözlerini kapıya diker... Yeletski, Tropaçev ve Karpaçov girer.)

YELETSKİ

(Tropaçev'e.)

Evet... vous êtes content?[10]

TROPAÇEV

Trés bien, trés bien, tout est trés bien...[11] A, Yegor, merhaba!

(Yegor eğilerek selam verir. Tropaçev onun omzunu okşar.)

Pavel Nikolaiç, bu adamınız harika biridir... Rahatlıkla her konuda güvenebilirsiniz.

(Yegor tekrar eğilerek selam verir ve çıkar.)

Evet, işte kahvaltı da hazır.

(Masaya yaklaşır.)

Eh, tam bir öğle yemeği bu! Comme c'est bien servi![12]

(Kaplardan birinin gümüş kapağını kaldırır.)

Su çulluğu... afiyetler olsun... en azından Sen-Jorj'da... Şu Sen-Jorj da neymiş ha! Çok güzel besliyor milleti... Ben de çok yemeğini yedim...

YELETSKİ

İsterseniz oturalım mı? Uşak! Sandalye getir...

(Pyotr sandalyeleri getirir. Trembinski efendilerinin çevresinde dört dönmektedir. Yeletski, Tropaçev'le oturur.)

TROPAÇEV

(Karpaçov'a.)

Sen de otur Karpaçe...

(Yeletski'ye.)

C'est comme cela que je l'appelle... Vous permettez?[13]

---

10 Memnun kaldınız mı?

11 Çok güzel, çok güzel, her şey çok güzel...

12 Ne kadar güzel sofra hazırlanmış.

13 Ona böyle diyorum... İzin verir misiniz?

YELETSKİ

Rica ederim...

(Köşelerinden hâlâ çıkmayan Kuzovkin ve İvanov'a.)

Ne o beyler, masaya oturmayacak mısınız?.. Rica ediyoruz, buyurun.

KUZOVKİN

(Öne eğilerek.)

Çok teşekkür ediyoruz efendim... Biz ayakta efendim...

YELETSKİ

Oturun, rica ediyorum.

(Kuzovkin ile İvanov, çekingen, masaya otururlar. Tropaçev seyirciye göre Yeletski'nin sağına oturur. Karpaçov biraz aralıkla sağda oturur, onun yanına Kuzovkin ile İvanov. Trembinski kolunda peçeteyle Yeletski'nin arkasında ayaktadır, Pyotr kapının yanında durur.)

(Bir kabın kapağını kaldırıp.)

Evet beyler, Tanrı ne verdiyse...

TROPAÇEV

(Ağzında lokmayla.)

Parfait, parfait.[14] Harika bir aşçınız var Pavel Nikolaiç...

YELETSKİ

Fazlasıyla iyi niyetlisiniz! Evet, ne diyorsunuz, bu yıl iyi bir harmanımız olacak mı?

TROPAÇEV

(Ağzındakini çiğnemeyi sürdürerek.)

Muhtemelen.

(Bir kadeh şarap içerken.)

Sağlığınıza. Karpaçe, neden Pavel Nikolaiç'in sağlığına içmiyorsun?

KARPAÇOV

(Ayağa fırlayarak.)

Değerli ev sahibimizin uzun yıllar sağlığına...

---

14 Mükemmel, mükemmel.

(Kadehteki şarabı bir dikişte içer.)

... ve çok mutluluklar...

(Oturur.)

YELETSKİ

Teşekkürler.

TROPAÇEV

(Yeletski'yi dirseğiyle iterek Karpaçov'a.)

Soylular başkanlığına işte böyle birini getireceksin! Öyle değil mi? Ne dersin?

KARPAÇOV

Elbette! Daha ne isteriz?

TROPAÇEV

Evet, gerçekten de öyle Pavel Nikolaiç, devlet hizmetinde olmasaydınız, böylesine önemli bir görevde bulunmasaydınız, biliyor musunuz, soylular başkanımız yapardık sizi!

YELETSKİ

Lütfederdiniz...

TROPAÇEV

Hayır, şaka değil bu dediğim.

(Kuzovkin'e.)

Pavel Nikolaiç'in sağlığına neden içmiyorsunuz, ha?

(İvanov'a.)

Siz de... ha?

KUZOVKİN

(Biraz şaşkın.)

Ben çok sevindim...

TROPAÇEV

Karpaçov, şarap koy ona... doldur. İşte böyle, resmiyete ne gerek var...

KUZOVKİN

(Ayağa kalkar.)

Saygıdeğer ev sahibimizin ve eşlerinin sağlığına...

(Eğilerek selam verir, şarabı içer ve oturur.)

TROPAÇEV

Ya! Bravo!

(*Yeletski'ye.*)

Bir dakika... nous allons rire.[15] Çok komiktir kendisi, ama içirmek gerekir.

(*Kuzovkin'e, bıçakla oynayarak.*)

Evet, nasılsınız bakalım beyefendi? Uzun zamandır görüşemiyoruz. Umarım her şey az da olsa iyidir?

KUZOVKİN

Lütfettiğiniz gibi, az da olsa iyi efendim.

TROPAÇEV

Tamam. Evet, güzel. Peki sonunda Vetrovo'yu alabilecek misiniz, alamayacak mısınız?

KUZOVKİN

(*Başını önüne eğer.*)

Anlaşılan canınız şaka etmek istiyor efendim...

TROPAÇEV

Rica ederim, nereden çıkardınız bunu? Durumunuzla ilgileniyorum. Hayır, hiç de şaka etmiyorum.

KUZOVKİN

(*İçini çeker.*)

Henüz herhangi bir karar yok efendim.

TROPAÇEV

Yani?

KUZOVKİN

En küçük bir ihtimal bile yok efendim.

TROPAÇEV

Sabredeceksiniz, elden ne gelir!

(*Göz kırparak, Yeletski'ye.*)

Belki bilmiyorsunuzdur Pavel Nikolaiç, Bay Kuzovkin bir toprak sahibi, gerçek bir toprak sahibi... ya da hayır, daha doğrusu kendisine büyük topraklar miras kalmış,

15 Hadi gülelim.

Vetrovo köyünün yasal mirasçısı... Ugarovo köyünün de... Kaç köle köylü vardı o iki köyde?

KUZOVKİN

Vetrovo köyünde seksen yılı sayımına göre kırk iki... ama hepsi benim olmayacak.

TROPAÇEV

(*Alçak sesle Yeletski'ye.*)

Kendisi Vetrovo köyündendir.

(*Yüksek sesle.*)

Peki kaç hektar yeriniz var orada?

KUZOVKİN

(*Ürkekliğini biraz bastırarak.*)

Yedide bir hissem ve öteki yasal şartlarla... seksen dört hektardan fazla.

TROPAÇEV

Peki kaç köylü düşüyor size?

KUZOVKİN

Kaç köylü olduğu belli değil. Çoğu kaçak şimdi efendim.

YELETSKİ

Peki neden toprağınıza sahip çıkamıyorsunuz?

KUZOVKİN

Davalıyız efendim.

YELETSKİ

Davalı mı? Kiminle?

KUZOVKİN

Başka hissedarlar çıktı ortaya. Ayrıca vergi borçları, özel borçlar var.

YELETSKİ

Bu dava uzun zamandan beri mi sürüyor?

KUZOVKİN

(*Yavaş yavaş canlanmaktadır.*)

Çok uzun zamandır efendim. Toprağı bol olsun, ölen akrabamın sağlığından beri... Bana kalabilirdi, ama param yoktu. Zamanım da... Kente gitmek, anlayacağınız dilek-

çeler vermek, uğraşmak gerekiyordu, ama zaman nerede efendim?.. Bir evrak dünyanın parası... Oysa yoksul bir insanım efendim.

TROPAÇEV

Karpaçe, bir kadeh daha doldur ona.

KUZOVKİN

(*Reddeder.*)

Çok teşekkür ederim efendim.

TROPAÇEV

Evet, evet...

(*Kendi de içer.*)

Sağlığınıza.

(*Kuzovkin ayağa kalkar, öne eğilir ve içer.*)

Ee, nasılsınız? Pek iyi değilsiniz herhâlde... Sanırım kaybedeceksiniz davayı.

KUZOVKİN

Ne yaparsınız efendim! İşte bir yıldan fazla geçti aradan, bir belge bile çıkartmış değilim...

(*Tropaçev azarlar gibi başını sallar.*)

Orada bir adamım var... Güveniyorum ama aslında nasıl biri olduğunu Tanrı bilir...

TROPAÇEV

(*Yeletski'ye bakarak.*)

Bu adamın nasıl biri olduğunu öğrenmenin bir yolu var mı?

KUZOVKİN

Genellikle imkânsız, ama... Lıçkov, İvan Arhipıç Lıçkov'u tanıyor musunuz?

TROPAÇEV

Tanımıyorum.

KUZOVKİN

Nasıl olur?.. Bölgede görevli biriydi... yani daha önce görevliydi... yani burada değil, Vetrovo'da. Şimdi daha çok ticaretle uğraşıyor.

TROPAÇEV

(*Gülmeye başlayan Yeletski'ye bakmayı sürdürerek, Kuzovkin'e.*)

Bu Bay Lıçkov size yardım edeceğine söz mü verdi?

KUZOVKİN

(*Bir süre sustuktan sonra.*)

Evet, söz vermişti efendim. İkinci oğlunun vaftiz töreninde de bulunmuştum, işte o zaman söz vermişti bana. Oğlumun vaftizinde yardım et, senin o işini halledeceğim demişti. Bu işlerin ünlü ustası İvan Arhipıç efendim...

TROPAÇEV

Aman aman...

KUZOVKİN

Bütün ilde bu işlerin ustasıdır o efendim.

TROPAÇEV

Evet, onun emekli olduğunu, ticaret yaptığını söylüyorsunuz, öyle mi?

KUZOVKİN

Öyle efendim, bir iş geldi başına efendim, aslında altın gibi bir yüreği vardır. Çok eskiden tanırım kendisini.

TROPAÇEV

Peki nasıl bir iş geldi başına?

KUZOVKİN

Evet, bundan bir yıl önceydi efendim.

TROPAÇEV

Ah, nasıl da karışık anlatıyorsunuz, çok kötü!..

KUZOVKİN

Her şeyi olduğu gibi anlat diyorsunuz efendim. Ne yapabilirim?

YELETSKİ

Peki anlatın bakalım, neler oldu?

KUZOVKİN

(*Öksürür, heyecanlanır.*)

Anlatayım mı efendim, Pavel Nikolaiç? Cesaretimi hoşgörün... ama siz istiyorsunuz diye. Durum şu efendim...

Vetrovo köyü... İtiraf etmem gerekirse yüksek mevki sahiplerinin karşısında hiç konuşmadım... Bağışlayın, eğer bir yanlışım...

YELETSKİ

Konuşun, rahat konuşun.

TROPAÇEV

(*Karpaçov'a kadehi göstererek, Kuzovkin'e.*)

Bir kadeh daha? Ne dersiniz?

KUZOVKİN

(*Reddeder.*)

Hayır, şimdi izin verin efendim...

TROPAÇEV

Rahat olmanız için.

KUZOVKİN

Rahat olmam için...

(*İçer, mendiliyle alnını siler.*)

Evet efendim, şu anda sözünü ettiğimiz Vetrovo köyünü anlatacağım size. Köy adını duymuş olabileceğiniz dedem kıdemli Binbaşı Maksim Kuzovkin'in ölümü üzerine yasal olarak Maksim'in çocukları olan iki kardeşe, babam Semyon'a ve öz amcam Niktopolion'a kaldı. Babam Semyon kardeşiyle mal paylaşımı yapmadan öldü. Şurasını belirtmeliyim, amcamın hiç çocuğu olmamıştı ve babamdan sonra öldü. Ama vergi borcu giderek yükseliyordu. Amcamla babamın, yine öz, Katerina adlı bir kız kardeşleri vardı... Katerina, Yaguşkin Porfiriy'le evlenmişti. Ancak Yaguşkin Porfiriy'in Polonyalı olan ilk karısından İlya adlı ayyaş, serseri bir oğlu vardı. Amcam Niktopolion kız kardeşinin itirazına rağmen İlya'ya bin yedi yüz rublelik bir bono vermiş; bunun üzerine Katerina da kocası Porfiriy'e bin yedi yüz rublelik bir bono imzalatmış... Katerina bu bonoya karşılık yalnızca bin ruble almış... babamdan da bölge mahkeme başkanı Galuşkin'in aracılığıyla bir bono almış... yalnız iki bin

rublelik bu işe Galuşkin'in karısı da karışmış. O arada babam, toprağı bol olsun, ölüvermiş. Bonolar işleme konulmuş. Niktopolion durup dururken konuşmaya başlamış... toprağımı yeğenimle bölüşmedim ben diyordu; Katerina, sen on dördüncü bölümü bana ver diyordu, bir yandan da vergi borçları yükseliyordu... bildiğiniz felaket! Galuşkin'in karısı da birden elindeki bonoyla... Niktopolion diretiyordu: Yeğenimin halletmesi gereken bir şey bu diyor, başka bir şey demiyordu... ama siz hak verin, genç bir çocuğun yapabileceği ne var burada?.. Galuşkin Niktopolion'u mahkemeye verdi. Polonyalının oğlu da öyle, üvey annesine acımadı... ona da bırakmayacağım hakkımı diyordu. Katerina da onun hizmetçi Akulina'yı içirip sarhoş ettiğini söylüyordu... İşler karıştı. Dilekçeler dolaşmaya başladı. Bölge mahkemesine, il mahkemesine, il mahkemesinden tekrar bölge mahkemesine... Niktopolion'un ölümünden sonra ise durum daha kötü oldu. Ben toprağıma sahip olmak istiyordum ki... bir ödeme emri geliverdi: Vergi borçları nedeniyle Vetrovo köyü açık artırmayla satışa çıkarılmıştır... Alman Hanginmester de köyde hakkı olduğunu söylüyordu... bir bakıyorsun, köylüler tavuklar gibi kaçışıyor, kaçışıyor... bölge başkanı gelip kapımda emirler okuyor bana... vesayet altında diye bağırıyor, vesayet altında... peki ama ne vesayeti... yasal vâris belirlenmiş değil henüz... Üvey annesi Katerina Polonyalının oğlunu mahkemeye şikâyet etmiş...

(Herkes kahkahalarla gülmeye başlayınca Kuzovkin susar. Çok bozulmuştur. Bu süre zarfında çevresindekilere nazikçe ama kararsız bakmakta olan Trembinski onların neşesine mütevazı tavırlarla, eliyle ağzını örtüp sesli sesli gülerek katılmaktadır. Pyotr kapının yanında ayakta aptal aptal, kıs kıs güler. Karpaçov katıla katıla güler ama ihtiyatı da elden bırakmaz. Tropaçev makaraları koyvermiştir...

Yeletski gözlerini kırpıştırarak, biraz küçümseyerek güler. Konuşma süresince birkaç kez Kuzovkin'in eteğini çeken İvanov ise başı önünde oturur.)

YELETSKİ

(*Gülerken, Kuzovkin'e.*)

Devam edin, neden sustunuz?

TROPAÇEV

Lütfen, ne güzel anlatıyordunuz, devam edin.

KUZOVKİN

Ben... bağışlayın... rahatsız ettim sizi sanırım...

TROPAÇEV

Durumun farkındayım... Çekiniyorsunuz... öyle değil mi, çekiniyorsunuz?

KUZOVKİN

(*Sesini alçaltıp.*)

Öyle efendim.

TROPAÇEV

Evet, bunu halletmemiz gerekir...

(*Boş şişeyi havaya kaldırır.*)

Uşak! Yine şarap getir bize...

(*Yeletski'ye.*)

Vous permettez?

YELETSKİ

Rica ederim...

(*Trembinski'ye.*)

Şampanya kalmadı mı?

TREMBİNSKİ

Olur mu efendim?..

(*Şampanya şişesine koşar, aceleyle getirir. Kuzovkin gülümser, redingotunun düğmeleriyle oynar.*)

TROPAÇEV

(*Kuzovkin'e.*)

Hiç doğru bir şey değil bu beyefendi! Çekingen olmak... saygın bir toplulukta yanlış bu...

(*Şampanya şişesini göstererek, Yeletski'ye.*)

Nasıl... buz gibi, değil mi? Mais c'est magnifique.[16]

(*Kadehi doldurur.*)

Çok kaliteli olmalı.

(*Kuzovkin'e.*)

Bunu size doldurdum, reddetmeyin lütfen... Öyle ya, çok şey anlattınız bize... Ne kötü şeyler yaşamışsınız! Pavel Nikolaiç, söyleyin ona, içsin...

YELETSKİ

Vetrovo'nun gelecekteki sahibine! Hadi için Vasiliy... Vasiliy Alekseiç.

(*Kuzovkin içer.*)

TROPAÇEV

Çok güzel!

(*Yeletski ile birlikte ayağa kalkar, herkes kalkar ve sahnenin ön bölümüne gelir.*)

Ne harika bir kahvaltıydı.

(*Kuzovkin'e.*)

Peki, nasıl? Dava nasıl yürüyor? Şimdi kiminle davalısınız?.. Ha?

KUZOVKİN

(*Şarabın etkisiyle heyecanlanmaya başlamıştır.*)

Hanginmesterlerin vârisleriyle, anlayacağınız...

TROPAÇEV

Peki bu adam kim?

KUZOVKİN

Besbelli bir Alman. Bonoları satın almış, kimileri de düpedüz ele geçirmiş diyor... Bu konuda bir şey bilmiyorum. Kadınlara gözdağı vermiş... öylelikle almış.

TROPAÇEV

Katerina da öyle bakmış mı? Ya Polonyalının oğlu İlya?

KUZOVKİN

Ah! Hepsi öldü. Polonyalının oğlu da şosedeki otelde çıkan yangında sarhoşken yandı.

---

16 Muhteşem.

(*İvanov'a.*)

Of, yeter artık, eteğimden çekip durma. Her şeyi olduğu gibi anlatıyorum beyefendilere. Kendileri istiyorlar anlatmamı. Ne kötülük var bunda... ha?

YELETSKİ

Rahat bırakın onu Bay İvanov, dinlemek hoşumuza gidiyor.

KUZOVKİN

(*İvanov'a.*)

Ya!...

(*Yeletski ile Tropaçev'e.*)

Evet beyler, benim istediğim nedir? Adalet, her şeyin yasaya uygun olmasını istiyorum, ikbal düşkünü değilim... Umurumda değil ikbal! Düşünün... Suçluysam, tamam suçluyum; ama haklıysam, haklıysam...

TROPAÇEV

(*Sözünü keser.*)

Bir kadeh daha?

KUZOVKİN

Hayır efendim, çok teşekkür ederim efendim. Evet, benim talep ettiğim bu efendim...

TROPAÇEV

Öyleyse sizi kucaklamama izin verin.

KUZOVKİN

(*Biraz şaşırmış gibi.*)

Benim için büyük onur efendim... Rica ederim efendim...

TROPAÇEV

Hayır, çok seviyorum ben sizi...

(*Kucaklar Kuzovkin'i, bir süre öyle tutar.*)

... öperdim sizi sevgili dostum, ama hayır, iyisi mi sonra...

KUZOVKİN

Nasıl isterseniz efendim.

TROPAÇEV

(*Karpaçov'a göz kırparak.*)

Evet Karpeçe, şimdi sıra sende...

KARPAÇOV

(*Kahkahalar atarak.*)

Evet, Vasiliy Semyonıç, izin verin bağrımıza basalım sizi.

(*Kuzovkin'i kucaklar, onunla şöyle bir döner. Herkes güler.*)

KUZOVKİN

(*Karpaçov'un kollarının arasından sıyrılmaya çalışarak.*)

Evet, yeter artık bu yaptığınız...

KARPAÇOV

Hayır, rahat dur...

(*Tropaçev'e.*)

Flegont Aleksandrıç, emredin, küçük bir şarkı söylesin bize... İçimizde en güzel şarkı söyleyen odur.

TROPAÇEV

Şarkı söyleyebiliyor musunuz dostum? Ah, lütfedin, yeteneğinizi gösterin bize!

KUZOVKİN

(*Karpaçov'a.*)

Hakkımda neler uyduruyorsunuz? Ne şarkıcısından söz ediyorsunuz?

KARPAÇOV

Babanızın cesedinin yatırıldığı masanın başında şarkı söyleyen siz değil miydiniz?

KUZOVKİN

(*Sesini alçaltıp.*)

Babamın cesedinin başında... O zamandan bu yana ihtiyarladım...

TROPAÇEV

İhtiyar değilsiniz... İnsaf!

KARPAÇOV

(*Kuzovkin'i göstererek.*)

Hem şarkı söyledi, hem de dans etti efendim.

TROPAÇEV

Hah işte! Ah siz, delikanlı gibisiniz yahu! Haydi bize de gösterin marifetinizi... olmaz mı?

(*Yeletski'ye.*)

C'est un peu vulgaire...[17] neyse "Köyde"...

(*Yüksek sesle Kuzovkin'e.*)

Ne istersiniz? Haydi "Sokakta" olsun...

(*"Sokakta" şarkısını söylemeye başlar.*)

Evet?

KUZOVKİN

Kurtarın beni efendim, lütfedin.

TROPAÇEV

Ne kadar inatçı... Yeletski, siz söyleyin ona...

YELETSKİ

(*Kararsız bir sesle.*)

Neden şarkı söylemek istemiyorsunuz Vasiliy Semyonıç?..

KUZOVKİN

Şarkı söyleyecek yaşım geride kaldı Pavel Nikolaiç, bağışlayın.

TREMBİNSKİ

(*Konuşulanları dinleyip gülerek efendileri izlerken.*)

Ama geçenlerde...

(*İvanov'u göstererek.*)

... beyefendinin kardeşinin düğününde çok iyiydiniz...

TROPAÇEV

İşte, görüyor musunuz?..

TREMBİNSKİ

Dizlerinizin üstünde bütün salonu dolaşmıştınız...

TROPAÇEV

Oo... bu durumda itiraz edemezsiniz... Niçin Pavel Nikolayeviç'in karşısında mahcup ediyorsunuz bizi?

---

17 Bu biraz kaba oldu.

KUZOVKİN

O zaman öyle olmuştu efendim.

TROPAÇEV

Şimdi de biz rica ediyoruz. Bunu şöyle de düşünebilirsiniz, ricamızı kabul etmemeniz belki nankörlük bile sayılabilir. Oysa nankörlük de... Ah! Ne kötü bir karşılık olur bu!

KUZOVKİN

Ama şu anda sesim berbat efendim. Nankörlük konusuna gelince, ölünceye kadar size müteşekkir olacak, sizin için her fedakârlığa hazır biriyim ben.

TROPAÇEV

Ama bir fedakârlık yapmanızı istemiyoruz sizden... Küçücük bir şarkı söyleyeceksiniz, o kadar. Evet!

(*Kuzovkin bir şey söylemez.*)

Evet, hadi...

KUZOVKİN

(*Bir süre sustuktan sonra şarkı söylemeye başlar: "Sokakta", ama ikinci sözcükten sonra sesi kısılır.*)

Yapamıyorum efendim, inanın söyleyemiyorum...

TROPAÇEV

Hayır, hayır, çekinmeyin...

KUZOVKİN

(*Ona bakıp.*)

Hayır efendim, söylemeyeceğim efendim.

TROPAÇEV

Söylemeyecek misiniz?

KUZOVKİN

Söyleyemem efendim.

TROPAÇEV

Tamam, bu durumda ne olur, biliyor musunuz? Şu şampanya kadehini görüyor musunuz? Kravatınıza dökerim içindekini.

KUZOVKİN

(*Heyecanlı.*)

Bunu yapmayacaksınız efendim. Böyle bir şeyi hak etmedim efendim. Şimdiye kadar hiç kimse bana... Bağışlayın efendim. Bu... çok ayıp olur efendim.

YELETSKİ

(*Tropaçev'e.*)

Finissez...[18] Görüyorsunuz, söylemek istemiyor.

TROPAÇEV

(*Kuzovkin'e.*)

Şarkı söylemek istemiyor musunuz?

KUZOVKİN

Söyleyemem efendim.

TROPAÇEV

Söylemek istemiyorsunuz.

(*Ona doğru yaklaşarak.*)

Bir...

KUZOVKİN

(*Yalvaran bir sesle Yeletski'ye.*)

Pavel Nikolaiç...

TROPAÇEV

İki...

(*Kuzovkin'e daha çok yaklaşır.*)

KUZOVKİN

(*Geri çekilerek, umutsuzluktan gelen acıklı bir sesle.*)

Acıyın bana efendim... neden böyle yürüyorsunuz üzerime? Sizi bilmiyorum efendim... Gerçi ben de bir soylu sayılırım, lütfen düşünün... Ama şarkı söyleyemiyorum... Bunu anlayın lütfen efendim...

TROPAÇEV

Son kez...

KUZOVKİN

Yeter, kesin diyorum size... Soytarınız değilim ben sizin...

---

18 Son verin...

TROPAÇEV

Dikleniyor gibisiniz.

KUZOVKİN

(*Heyecanlanarak.*)

Kendinize başka bir soytarı bulun.

YELETSKİ

Gerçekten, bırakın onu artık.

TROPAÇEV

Rica ederim, ama kayınpederinizin soytarısıydı.

KUZOVKİN

Geçmişte kaldı o dediğiniz efendim.

(*Yüzünü ovalar.*)

Ayrıca bugün kafam başka türlü çalışıyor efendim, evet efendim.

YELETSKİ

Nasıl isterseniz öyle çalışsın kafanız efendim.

KUZOVKİN

(*Canı sıkkın.*)

Bana kızmayın Pavel Nikolaiç...

YELETSKİ

Yeter, nereden çıkardınız bunu?

KUZOVKİN

Başka bir zaman, inanın seve seve efendim.

(*Neşeli görünmeye çalışarak.*)

Ama bir hatam olduysa... yüce gönüllülük edin, bağışlayın beni... Heyecanlandım beyler, elden ne gelir... Yaşlandım artık, ondandır... kaybettim kendimi...

TROPAÇEV

Şu kadehi için bari...

KUZOVKİN

(*Neşelenir.*)

İşte bunu büyük bir zevkle yaparım, çok büyük bir zevkle.

(*Kadehi alır, içer.*)

Saygıdeğer, değerli konuğun sağlığına...

TROPAÇEV

Yani hâlâ küçük bir şarkı imkânsız mı?

KUZOVKİN

(Şarabın etkisi geçeli çok olmuştur, ama son kadehten ve geçen tehlikeden sonra birden sarhoş olmaya başlamıştır.)

Yemin ederim söyleyemem efendim...

(Güler.)

Sanki yıllardır şarkı söylemiş gibiyim... hem de birbirinden güzel... Ama şimdi zaman değişti. Neyim ben şimdi? Bomboş bir adamım, hepsi o kadar... Ama daha kötü değilim.

(İvanov'u gösterir ve güler.)

Artık hiçbir şeye yaramıyorum. Olsun, yine de bağışlayın beni. Yaşlandım, hepsi bu... Evet, söz gelimi, sanki bugün çok içtim. İki üç kadeh, hepsi o kadar. Ama burada...

(Başını göstererek.)

... durum pek iyi değil.

TROPAÇEV

(Bu arada Karpaçov'la fısıldaşmaktadır.)

Siz ne dersiniz... oldu mu artık?

(Karpaçov gülümseyerek gider, Pyotr'u götürür.)

Peki davanızın sonunu neden anlatmadınız?

KUZOVKİN

Sahi efendim. Gerçekten anlatmadım efendim. Ama ne zaman emrederseniz hazırım, anlatırım...

(Güler.)

Yeter ki hoşgörülü olun... izin verin oturayım. Ayaktayken sanki... bir şey... ters gidiyor.

TROPAÇEV

(Sandalye çeker ona.)

Buyurun, nasıl istiyorsanız öyle oturun.

KUZOVKİN

(Yüzü seyirciye dönük oturur, isteksiz, tane tane, giderek daha çok sarhoşlukla anlatmaya başlar.)

Nerede kalmıştım? Evet, Hanginmester'de... Bilindiği gibi bir Alman'dı bu Hanginmester. Başka ne olabilirdi!.. Uzun yıllar yiyecek işinde çalışmış, anlayacağınız, çalabileceği kadar çalmış... şimdi de benim bonomdan söz ediyor. Evet, bir asilzadeyim ben... Sahi ne anlatıyordum? Evet, ya bonoyu ödersin ya da arazin benim olur diyordu... Ya malının mülkiyetini ver... ya da parayı öde... yoksa...

TROPAÇEV

Uyuyorsunuz dostum, uyanın.

KUZOVKİN

(İrkilir ve sonra tekrar uyuklar gibi olur. Artık güçlükle konuşabilmektedir.)

Kim? Ben mi? Rica ederim. Nereden çıkardınız bunu?.. Neyse, fark etmez. Uyuduğum falan yok. İnsan gece uyur, oysa gündüz şu anda. Yani gece mi şimdi? Hanginmester'den söz ediyordum. Hanginmester denen o adam, Hanginmester... Hanginmester benim can düşmanımdır. Birçok şey söylüyorlar bana; hayır diyorum, Han-gin-mes-ter. Hanginmester, bana büyük zarar veren bu adam işte!

(Karpaçov elinde şeker kâğıdından kocaman bir kalpak, Tropaçev'le karşılıklı göz kırparak girer, Kuzovkin'in arkasına gizlenir, Trembinski kahkahalarla güler. İvanov, yüzü solgun, ölgün, kaşlarını çatarak bakar.)

Biliyorum onun beni neden sevmediğini... Biliyorum, o Hanginmester denen adam hayat boyu kötülük etti bana. Çocukluğumdan beri...

(Karpaçov kalpağı dikkatlice Kuzovkin'in başına takar.)

Ama bağışlıyorum ben onu... Tanrı yardımcısı olsun... Tanrı hep yardımcısı olsun...

(Herkes kahkahalarla gülmeye başlar. Kuzovkin susar, şaşkın şaşkın bakınır. İvanov yanına gider,

kolunu tutar ve dişlerinin arasından şöyle der: "Bana bak, kafana ne koydular... soytarı yaptılar seni..." Kuzovkin ellerini başına götürür, kalpağı fark eder, ellerini yavaşça yüzüne indirir, gözlerini kapar, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlar: "Neden, neden, neden..." Ama kalpağı çıkarmaz. Tropaçev, Trembinski, Karpaçov kahkahalarla gülmeye devam ederler. Kapının arkasından bakan Pyotr da gülmektedir.)

YELETSKİ

Yeter Vasiliy Semyonıç, böyle ufak bir şey için ağlanır mı?

KUZOVKİN

(*Ellerini çeker yüzünden.*)

Böyle ufak bir şey için... Hayır, ufak bir şey değil bu Pavel Nikolaiç...

(*Ayağa kalkar, kalpağı çıkarıp yere atar.*)

Sizin geldiğiniz ilk gün... ilk gün...

(*Sesi çatallanır.*)

Bakın, nasıl davranıyorsunuz bu ihtiyara... ihtiyara... Pavel Nikolaiç! Görüyorsunuz! Neden, neden aşağılıyorsunuz beni? Ne yaptım ben size? İnsaf! Oysa ben nasıl bekliyordum sizi, nasıl seviniyordum... Neden Pavel Nikolaiç?

TROPAÇEV

Yeter artık... Ne yaptığınızın farkında değilsiniz!

KUZOVKİN

(*Yüzü bembeyaz olmuştur, kendini kaybeder.*)

Sizinle konuşmuyorum ben... Benimle alay etmenize izin verdiler... keyfiniz yerinde. Pavel Nikolaiç sizinle konuşuyorum. Ne o?.. Toprağı bol olsun kayınpederinizin bir lokma ekmek ve eski çizmelerine karşılık benimle eğlendiği gibi siz de mi eğlenmek istiyorsunuz benimle? Evet, onun armağanları posamı çıkardı, acı gözyaşları süzüldü

aktı gözlerimden... Siz de mi aynı şeyi yapmak niyetindesiniz? Ah Pavel Nikolaiç! Ayıp, ayıp anam babam! Üstelik kültürlü bir insansınız, Petersburg'dan geliyorsunuz...

YELETSKİ

(*Kibirli.*)

Bakın ama nasıl konuştuğunuzun farkında değilsiniz. Odanıza gidin ve yatıp uyuyun. Sarhoşsunuz... Ayakta duramıyorsunuz.

KUZOVKİN

(*Kendini giderek daha çok kaybederek.*)

Uyuyacağım Pavel Nikolaiç, uyuyacağım... Belki sarhoşum, ama kim içirdi bana, kim sarhoş etti? Önemli olan bu değil Pavel Nikolaiç. Ama şunu bilin. Şimdi herkesin önünde maskara ettiniz beni, çamura batırdınız, hem de geldiğiniz ilk gün... Oysa isteseydim, eğer tek bir sözcük söyleseydim...

İVANOV

(*Alçak sesle.*)

Kendine gel Vasiliy.

KUZOVKİN

Dur! Evet muhterem beyefendi, eğer isteseydim...

YELETSKİ

Ah! İyice sarhoş oldu! Ağzından çıkanın farkında değil.

KUZOVKİN

Affedersiniz efendim. Sarhoşum, ama ağzımdan çıkanın farkındayım. Evet, şu anda mağrur bir beysiniz, Petersburglu bir devlet memuru, kuşkusuz... kültürlüsünüz de... bense bir soytarı, bir aptal, kalp parayla beş kapik etmeyecek bir dilenci, asalak, sığıntı... ama kim olduğumu biliyor musunuz? İşte, evlendiniz... Kiminle evlendiniz... ha?

YELETSKİ

(*Tropaçev'i götürmek ister.*)

Kusura bakmayın lütfen, böyle saçmalıkların olabileceğini hiç beklemiyordum...

TROPAÇEV

Öyle ama itiraf ediyorum, suçluyum...

YELETSKİ

(*Trembinski'ye.*)

Götürün onu lütfen...

(*Konuk salonuna gitmek ister.*)

KUZOVKİN

Durun muhterem beyefendi... Kiminle evlendiğinizi henüz söylemediniz bana...

(*Konuk salonunun kapısında Olga görünür, hayret içinde durur. Kocası gitmesi için işaret eder. Olga kocasının ne demek istediğini anlayamaz.*)

YELETSKİ

(*Kuzovkin'e.*)

Gidin, gidin hadi...

TREMBİNSKİ

(*Kuzovkin'in yanına gider, elini tutar.*)

Gidelim.

KUZOVKİN

(*İter onu.*)

Hele sen, dokunma bana!

(*Yeletski'nin arkasından.*)

Beyefendisiniz siz, önemli bir kişisiniz, öyle değil mi? Olga Petrovna Korina'yla... Korinler ailesi de eski, köklü bir ailedir... Peki Olga Petrovna'nın kim olduğunu biliyor musunuz? O... o benim kızım!

(*Olga gözden kaybolur.*)

YELETSKİ

(*Yıldırım çarpmış gibi kalakalır.*)

Siz... Siz aklınızı mı kaçırdınız?..

KUZOVKİN

(*Bir süre susar, başını ellerinin arasına alır, saçlarına yapışır.*)

Evet. Aklımı kaçırdım ben.

(*Tökezleyerek koşar... İvanov da arkasından.*)

YELETSKİ

(*Tropaçev'e dönerek.*)

Aklını kaçırmış...

TROPAÇEV

Aa, kuşkusuz!

(*İkisi sessizce konuk salonuna gider. Trembinski ile Karpaçov şaşkın şaşkın birbirine bakar. Perde kapanır.*)

İkinci Perde

(Sahne eski tarzda döşeli, zengin bir konuk odasıdır. Seyirciye göre sağda salon kapısı, solda Olga Petrovna'nın odasının kapısı vardır. Olga kanepede oturmaktadır, hemen yanında Praskovya İvanovna ayaktadır.)

PRASKOVYA İVANOVNA

(*Kısa bir sessizlikten sonra.*)

Evet hanımefendi hizmetinize hangi kızların ayrılmasını emrediyorsunuz?

OLGA

(*Gayet sakin.*)

Hangisini uygun görürsen.

PRASKOVYA İVANOVNA

Şaşı Akulina iyi bir kızımızdır, Marfa da öyle, Marçukova'nın kızıdır; ikisini ister misiniz?

OLGA

Olur... Peki şu kızın adı neydi, güzel olan... elbisesi mavi?

PRASKOVYA İVANOVNA

(*Şaşırmış gibi.*)

Elbisesi mavi... Ha, evet, anladım! Küçük Maşa'yı soruyorsunuz efendim. Karar sizin... ama yaramazdır... Tanrım, hem de nasıl! Söz dinlemez... davranışları da iyi değildir. Ama nasıl isterseniz öyle olsun efendim.

OLGA

Yüzü hoşuma gitti, ama davranışları kötüyse...

PRASKOVYA İVANOVNA

Kötü... kötü efendim. İşe yaramaz, hiç size uygun değil efendim.

(*Bir süre sustuktan sonra.*)

Ah anacığım benim, ne kadar güzelleşmişsiniz! Annenize ne çok benziyorsunuz! Canımızsınız bizim... Bakmaya doyamıyoruz size... Elinizi verin, öpeyim anacığım...

OLGA

Neyse, tamam Praskovya gidebilirsin.

PRASKOVYA İVANOVNA

Başüstüne efendim. Başka bir isteğiniz var mıydı?

OLGA

Hayır, yok.

PRASKOVYA İVANOVNA

Başüstüne efendim. Bu durumda Akulina ile Marfa'ya söylüyorum efendim...

OLGA

Güzel. Gidebilirsin.

(*Gitmek ister Praskovya.*)

Ha. Pavel Nikolaiç'e kendisini görmek istediğimi söyle...

PRASKOVYA İVANOVNA

Emredersiniz efendim.

(*Çıkar.*)

OLGA

(*Yalnız.*)

Ne demek oluyor? Ne duydum ben dün?.. Bütün gece uyuyamadım. O yaşlı adam aklını mı kaçırmış?..

(*Kalkıp dolaşmaya başlar.*)

"Olga benim..." Evet, evet, tam böyle söyledi. Çılgınlık bu...

(*Durur.*)

Paul henüz bir şeyden şüphelenmiyor... İşte geldi.

(*Yeletski girer.*)

YELETSKİ

(*Endişeli bir yüzle Olga'nın yanına gelir.*)

Beni mi görmek istemişsin Olgacığım?

OLGA

Evet... senden bir ricam olacak... Bahçede havuzun yanındaki yolu ot kaplamış... Evin önündeki yolları temizlemişler, ama orayı unutmuşlar... Söyleyiver, orayı da temizlesinler.

YELETSKİ

Söyledim zaten.

OLGA

A! Sağ ol... Ayrıca söyle, ineklerimin boynuna asmak için kentten çıngırak alsınlar...

YELETSKİ

Hepsi yapılacak.

(*Çıkmak ister.*)

Başka bir emrin yok mu?

OLGA

Ne o?.. Çok mu işin var?

YELETSKİ

Hesapları getirdiler.

OLGA

Ya? Öyleyse tutmayayım seni... Yemekten sonra koruda dolaşmaya gideriz...

YELETSKİ

Elbette...

(*Tekrar gitmek ister.*)

OLGA

(*Onu kapıya kadar geçirir.*)

Paul...

YELETSKİ

(*Geri dönerek.*)

Efendim?

OLGA

Söylesene lütfen... Dün bir fırsat bulup da soramadım... Sabah kahvaltıda neler oldu?

YELETSKİ

Yok!.. Bir şey olmadı. Olağan şeyler. Can sıkıcı olan özellikle geldiğimiz gün böyle bir tatsızlığın yaşanmış olması. Aslında biraz da ben suçluydum. Şu ihtiyarı, Kuzovkin'i sarhoş etmek istediler... daha da çok o komşumuz yaptı bunu... Tanıyorsun, Monsieur Tropaçev... Yaşlı Kuzovkin önce hayli komikti, konuşuyor, bir şeyler anlatıyordu, ama sonra sapıttı, aptalca şeyler söylemeye başladı... ama boş şeyler... Sözünü etmeye değmez.

OLGA

Ya? Ben de sandım ki...

YELETSKİ

Yo, hayır, hayır... daha dikkatli olmak gerekiyor... hepsi o kadar.

(*Bir an düşünüp.*)

Zaten... aldım önlemlerimi...

OLGA

Nasıl?

YELETSKİ

Evet. Anlayacağın, gerçi pek önemli değil ya... ama yine de bütün uşaklar, hizmetçiler oradaydı, gördüler... duydular nihayetinde... Düzgün bir eve yakışmaz böyle bir adam... Gerekeni de yaptım.

OLGA

Ne yaptın?

YELETSKİ

Ben... işte anlayacağın... O yaşlı adama, senin de dediğin gibi, böyle bir olaydan sonra bu evde, evimizde kalmasının artık uygun olmayacağını söyledim... Hemen kabul etti dediğimi... o anda sarhoşluğu geçti... Evet, elbette yoksul biri, aç kalır... Senin başka bir köyünde bir oda

verilebilir ona, bir maaş, yemek için para bağlanabilir... Buna çok sevinecektir... Anladığım kadarıyla hiçbir şeye itiraz edebilecek durumda değil.

OLGA

Paulcuğum, bence böyle küçük bir şey için... çok ağır cezalandırıyorsun adamcağızı... Çok uzun zamandır bu evde kalıyor... Alıştı buraya... çocukluğumdan beri tanır beni... yani bence en iyisi burada kalmasına izin vermek.

YELETSKİ

Olgacığım, hayır... birtakım nedenler var... Kuşkusuz yaşlı bir adamı ağır cezalandırmak olmaz... özellikle kendinde bile değilken söylediği bir şey için... ama yine de izin ver, bu konuda gerekeni yapayım... Tekrar söylüyorum, ortada bazı nedenler var... oldukça önemli nedenler...

OLGA

Sen bilirsin.

YELETSKİ

Üstelik hazırlandı da galiba.

OLGA

Ama benimle vedalaşmadan gitmeyecek herhâlde, değil mi?

YELETSKİ

Sanırım seninle vedalaşmaya gelecektir. Ama senin için, biliyorsun, zor olacaksa görüşmeyebilirsin onunla.

OLGA

Tersine, biraz konuşmak istiyorum...

YELETSKİ

Nasıl istersen Olgacığım... ama tavsiye etmem... Acıyacaksın ona... bir ihtiyar, çocukluğundan beri tanıyor seni... Ama yine de kararını değiştirmeni istemem...

OLGA

Yo, hayır... korkma... Sadece doğrusu benimle vedalaşmadan gideceğini düşünüyorum... Birini yolla lütfen, gidip gitmediğini öğrensin...

YELETSKİ

Tamam.

(*Çıngırağı çalar.*)

Vous êtes jolie, comme un ange, aujourd'hui.[19]

PYOTR

(*Girer.*)

Ne emretmiştiniz efendim?

YELETSKİ

Gidiver oğlum, Bay Kuzovkin'in gidip gitmediğini öğren.

(*Olga'ya bakıp.*)

Gitmediyse vedalaşmaya gelmesini söyle.

PYOTR

Başüstüne efendim.

(*Çıkar.*)

OLGA

Paulcuğum... Bir ricam olacak senden...

YELETSKİ

(*Sevecen.*)

Söyle canım...

OLGA

Bak... Kuzovkin gelince... onunla yalnız bırak beni.

YELETSKİ

(*Bir süre sustuktan sonra, soğukça gülümseyerek.*)

Peki, ama bana öyle geliyor ki... işin kötüsü... senin için iyi olmayacak bu.

OLGA

Hayır, lütfen; onunla bir işim var... Bir soru sormam gerekiyor... Onunla yalnız konuşmak istiyorum...

YELETSKİ

(*Olga'nın yüzüne ısrarlı bakarak.*)

Evet, yoksa sen dün... bir şey...

OLGA

(*Kocasına en masum bakışlarla bakarak.*)

Ne gibi?

19 Bugün bir melek gibi güzelsin.

YELETSKİ

(*Aceleci.*)

Neyse, nasıl istersen, nasıl istersen... İşte geldi.

(*Kuzovkin girer. Yüzü soluktur.*)

OLGA

Merhabalar Vasiliy Petroviç...

(*Kuzovkin bir şey söylemeden eğilerek selam verir.*)

Merhabalar.

(*Yeletski'ye.*)

Eh bien, mon ami. Je vous en prie.[20]

YELETSKİ

(*Karısına.*)

Oui, oui.[21]

(*Kuzovkin'e.*)

Her şeyinizi topladınız mı?

KUZOVKİN

(*Boğuk, güçlükle.*)

Her şeyimi topladım efendim.

YELETSKİ

Olga Petrovna sizinle konuşmak istiyor... sizinle vedalaşmak... Bir şeyiniz eksikse... lütfen söyleyin kendisine...

(*Olga'ya.*)

Au revoir...[22] Herhâlde uzun süre konuşmayacaksın onunla?

OLGA

Bilmiyorum... sanmam...

YELETSKİ

Tamam, güzel...

(*Salona gider.*)

OLGA

(*Kanepeye oturur, Kuzovkin'e koltuğu gösterir.*)

Oturun Vasiliy Petroviç...

---

20 Peki dostum. Rica ediyorum.

21 Evet, evet.

22 Görüşürüz.

(*Kuzovkin öne eğilir, oturmayı kabul etmez.*)

Oturun, rica ediyorum.

(*Kuzovkin oturur. Olga bir süre konuşmaya nasıl başlayacağını bilemez.*)

Duyduğuma göre gidiyormuşsunuz?

KUZOVKİN

(*Başını önünden kaldırmadan.*)

Evet, öyle efendim.

OLGA

Pavel Nikolaiç söyledi... İnanın, çok üzgünüm...

KUZOVKİN

Üzülmeyin... Çok minnettarım size... efendim.

OLGA

Yeni yerinizde... burada olduğunuz gibi yine mutlu.., hatta daha mutlu... yaşayacaksınız.. içiniz rahat olsun... bunu sağlayacağım...

KUZOVKİN

Çok minnettarım!.. Hissediyorum bunu efendim... ama ben buna değmem efendim. Bir lokma ekmek, başımı sokabileceğim küçük bir yer... başka bir şey istemem efendim.

(*Kısa bir sessizlikten sonra kalkar.*)

Şimdi izin verin vedalaşayım sizinle... Suç işledim... affedin bu ihtiyarı.

OLGA

Neden acele ediyorsunuz?.. Acele etmeyin.

KUZOVKİN

Emredersiniz efendim.

(*Tekrar oturur.*)

OLGA

(*Tekrar bir süre sustuktan sonra.*)

Bakın ne diyeceğim Vasiliy Petroviç... açık yüreklilikle söyleyin, ne yaptınız dün sabah?

KUZOVKİN

Suçluyum efendim, Olga Petrovna, çok suçluyum.

OLGA

Ama nasıl oldu bu?

KUZOVKİN

Lütfen soru sormayın bana Olga Petrovna... Üzerinde durmaya değmez efendim. Tepeden tırnağa suçluyum... hepsi o kadar... Pavel Nikolaiç çok haklı efendim... Ama böyle cezalandırmamalıydı beni... Yine de hayatımın sonuna kadar kendisine duacı olacağım efendim.

OLGA

Ne yalan söyleyeyim, kendi açımdan baktığımda öyle büyük bir suç görmüyorum ortada... Genç değilsiniz artık... uzun zamandır içmediğiniz için belki şarap dokunmuştur size, biraz gürültü çıkarmışsınızdır...

KUZOVKİN

Hayır Olga Petrovna, beni temize çıkarmaya çalışmayın efendim. Minnettarım size, ama suçumu kabul ediyorum.

OLGA

Belki kocam ya da Bay Tropaçev için uygunsuz bir şey söylemişsinizdir?..

KUZOVKİN

(*Başını önüne eğer.*)

Suçluyum efendim.

OLGA

(*Hafifçe heyecanlanır.*)

Beni dinleyin Vasiliy Petroviç, bütün söylediklerinizi iyi hatırlıyor musunuz?

KUZOVKİN

(*İrkilir, Olga'nın yüzüne bakar ve tane tane konuşur.*)

Bilmiyorum efendim... ne söylediğimi hatırlamıyorum...

OLGA

Ama dediklerine göre öyle bir şey söylemişsiniz ki...

KUZOVKİN

(*Aceleci.*)

Saçmalamışımdır efendim... Olga Petrovna, kesinlikle

saçmalamışımdır efendim. Ağzıma geleni söylemişimdir. Suçluyum efendim. Aklım başımda değildi.

OLGA

Peki ama... nereden aklınıza esti de...

KUZOVKİN

Nereden estiğini Tanrı bilir... Basbayağı delirmişim. Evet, itiraf ediyorum, uzun zamandır şarap içmediğimdendir. İçince sapıtmışım... Tanrı bilir, neler söylemişimdir efendim... Bazen öyle olur efendim. Yine de tepeden tırnağa suçluyum, yaptığımın cezasını çekeceğim.

(*Ayağa kalkmak ister.*)

İzin verin, vedalaşayım sizinle Olga Petrovna... Kötü hatırlamayın beni...

OLGA

Farkındayım, açık yürekli konuşmak istemiyorsunuz benimle. Çekinmeyin... Pavel Nikolaiç gibi değilim ben... Evet, ondan korkabilirsiniz, çünkü... tanımıyorsunuz onu... biraz sert gibi görünür, ama benden niçin korkacaksınız?.. Öyle ya, çocukluğumdan beri tanıyorsunuz beni.

KUZOVKİN

Olga Petrovna, melek kalpli Olga Petrovna... Acıyın bu ihtiyara.

OLGA

Rica ederim! Böyle olsun istemezdim...

KUZOVKİN

Çocukluğunuzu hatırlatmayın bana... yüreğim sızlıyor... Ah ne acı! Bu yaşta evinizden ayrılmak zorunda kalıyorum... hem de kendi suçum yüzünden...

OLGA

Bakın ne diyeceğim Vasiliy Petroviç... acınızı hafifletecek bir şey var. Yeter ki açık yürekli olun... Dinleyin... ben...

(*Birden ayağa kalkar, dönüp biraz uzaklaşır.*)

KUZOVKİN

(*Arkasından bakar.*)

Endişe etmeyin Olga Petrovna... inanın değmez efendim. Orada da sizin için yalvaracağım, dualar edeceğim Tanrı'ya. Siz de arada bir hatırlayın beni, şöyle deyin: Bir zamanlar Kuzovkin Vasiliy adlı bana sadık bir ihtiyar vardı...

OLGA

(*Tekrar döner Kuzovkin'e.*)

Vasiliy Petroviç, gerçekten sadık mısınız bana, gerçekten seviyor musunuz beni?

KUZOVKİN

Annemsiniz benim, emredin, sizin için öleyim.

OLGA

Hayır, ölmenizi istemiyorum, gerçeği istiyorum, gerçeği öğrenmek istiyorum.

KUZOVKİN

Emredersiniz efendim.

OLGA

Ben... duydum ben... son haykırışınızı duydum.

KUZOVKİN

(*Güçlükle konuşarak.*)

Hangi... haykırışımı?..

OLGA

Duydum... benimle ilgili ne dediğinizi duydum.

(*Kuzovkin koltuktan kalkar ve Olga'nın önünde diz çöker.*)

Nedir bu, gerçek mi?

KUZOVKİN

(*Kekeleyerek.*)

Lütfedin, yüce gönüllülük gösterin, bağışlayın. Söyledim size, delilik ettim...

(*Sesi kesilir.*)

OLGA

Hayır... Gerçeği söylemek istemiyorsunuz bana.

KUZOVKİN

Delilikti... Olga Petrovna, affedin...

OLGA

(*Kuzovkin'in kolunu yakalar.*)

Hayır, hayır... Tanrı aşkına... yoksa lanetlerim sizi... yalvarıyorum, söyleyin bana, gerçek mi bu?.. Gerçek mi?

(*Sessizlik.*)

Neden acı çektiriyorsunuz bana?

KUZOVKİN

Peki, gerçeği mi öğrenmek istiyorsunuz?

OLGA

Evet. Söyleyin hadi... Gerçek mi?

(*Kuzovkin başını kaldırıp Olga'ya bakar... Yüz hatları acı dolu bir mücadeleyi gösterir. Birden başını önüne eğer ve mırıldanır: "Gerçek." Olga birden ondan uzaklaşır, hareketsiz kalır... Kuzovkin elleriyle yüzünü kapar. Salon kapısı açılır, Yeletski girer. Önce hâlâ yere diz çökmüş duran Kuzovkin'i fark etmez... karısının yanına gider.*)

YELETSKİ

Evet, konuşmanı bitirdin mi?

(*Şaşkın, durur.*)

A voilà, je vous ai dit...[23] Gördün, onun istediği bağışlanmaktı...

OLGA

Paulcuğum, yalnız bırak bizi...

YELETSKİ

(*Anlayamamış gibi.*)

Mais, ma chére...[24]

OLGA

Rica ediyorum, yalvarıyorum sana, yalnız bırak bizi...

---

23 İşte, söyledim sana.

24 Ama sevgilim.

YELETSKİ

(*Bir süre sustuktan sonra.*)

Pekâlâ... ama umarım sonra açıklarsın bana bu tuhaf ricanın nedenini.

(*Olga onaylar gibi başını eğer, Yeletski ağır adımlarla çıkar.*)

OLGA

(*Hızla salonun kapısına gider, kapıyı kilitler, hâlâ ayağa kalkmamış olan Kuzovkin'in yanına döner.*)

Ayağa kalkın... kalkın diyorum size.

KUZOVKİN

(*Yavaşça ayağa kalkar.*)

Olga Petrovna...

(*Ne diyeceğini bilmiyor gibidir.*)

OLGA

(*Kanepeyi gösterir ona.*)

Şuraya oturun.

(*Kuzovkin oturur. Olga biraz uzakta, Kuzovkin'e yan dönük, ayakta durur.*)

Vasiliy Petroviç... ne durumda olduğumu görüyorsunuz.

KUZOVKİN

(*Güçsüz bir sesle.*)

Olga Petrovna, görüyorum... Aklım başımda değil sanki... İzin verin gideyim, yoksa daha kötü olacak... Ne diyeceğimi bilemiyorum.

OLGA

(*Soluk almakta zorlanarak.*)

Hayır, kesin Vasiliy Petroviç. Olan oldu. Söylediklerinizi inkâr edemezsiniz artık... Her şeyi anlatmalısınız bana... Bütün gerçeği... hemen şu anda...

KUZOVKİN

Evet, gerçekte ben...

OLGA

(*Çabucak.*)

Şunu söylemek istiyorum size, benim durumumu da, ken-

di durumunuzu da anlayın artık... Yoksa anneme iftira mı ettiniz?.. Öyleyse hemen şu anda çıkın gidin buradan, bir daha görmeyeyim yüzünüzü...

(*Elini kaptıya uzatır... Kuzovkin ayağa kalkıp tekrar diz çökmek ister.*)

A! İşte, kalıyorsunuz... görüyorum, gitmiyorsunuz...

KUZOVKİN

(*Kederli, üzgün.*)

Aman Tanrım!

OLGA

Her şeyi öğrenmek istiyorum... Her şeyi anlatmak zorundasınız bana... duyuyor musunuz?

KUZOVKİN

(*Umutsuzca.*)

Peki, evet, evet... her şeyi öğreneceksiniz... Üzerime böyle bir felaket çökmüşken... Yalnız öyle bakmayın bana Olga Petrovna... yoksa... inanın anlatamam...

OLGA

(*Gülümsemeye çalışarak.*)

Vasiliy Petroviç, ben...

KUZOVKİN

(*Ürkek.*)

Benim... benim adım Vasiliy Semyonıç'dır Olga Petrovna...

(*Olga'nın yüzü kızarır, zorlanarak omuz silker. Hâlâ Kuzovkin'e biraz uzak durmaktadır.*)

Evet efendim... Tamam, nereden başlamamı emredersiniz?..

OLGA

(*Yüzü kızararak, şaşkın.*)

Nereden isterseniz oradan başlayın Vasiliy Semyonıç... yeter ki ben...

KUZOVKİN

(*Ağlayacak gibidir.*)

Evet ama, siz böyleyken anlatamam...

OLGA

(*Elini uzatır Kuzovkin'e.*)

Sakin olun... anlatın... Ne durumda olduğumu görüyorsunuz... Zorlayın kendinizi.

KUZOVKİN

Başüstüne anacığım Olga Petrovna. Tamam, nereden başlamamı isterdiniz? Tanrım!.. Evet efendim. İzin verirseniz önce küçük bir şey anlatacağım size... Evet efendim. Şimdi, hemen şimdi... Yirmili yaşlardaydım... Yoksul bir ailenin çocuğuydum diyebilirim... daha sonra yiyecek bir lokma ekmeğim bile olmadı ve şunu kesinlikle söyleyebilirim, bana yapılan bir haksızlıktı bu... dolayısıyla hiçbir eğitim de alamadım... Toprağı bol olsun, babanız...

(*Olga ürperir.*)

... Tanrı razı olsun ondan!.. Acıdı bana, yoksa gerçekten büsbütün yok olacaktım. "Ben sana bir yer bulana kadar gel, benim evimde kal," dedi. Böylece babanızın evine yerleştim. Ama bilirsiniz, devlet hizmetinde bir yer bulmak kolay değil, kaldım burada. Babanız o zamanlar evli değildi, aradan iki yıl geçince anneciğinizle yakınlaştı ve evlendiler. Böylece anneciğinizle yaşamaya başladı... ondan iki oğlu oldu... ama çok geçmeden ikisi de öldü. Şunu da söyleyeyim size Olga Petrovna, babanız çok sert biriydi, o kadar sert ki Tanrı korusun!.. Biraz da sinirli... Sinirlendiği zaman bazen kendini kaybederdi. İçkiyi de severdi. Ama velinimetim iyi bir insandı. Evet efendim, kendisi, yani babanız önceleri mutluydular toprağı bol olsun anneciğinizle... Ama çok sürmedi bu. Anneciğiniz nur içinde yatsın... melek gibi bir insandı... çok da güzeldi... Ama sonra efendim! Kader işte!.. O sırada komşumuz olan bir kadın ortaya çıktı. Babanız tutuldu ona. Olga Petrovna, yüce gönüllülük edin, bağışlayın, eğer ben...

OLGA

Devam edin.

KUZOVKİN

Anlatmamı siz istiyorsunuz...

(Eliyle yüzünü ovalar.)

Aman Tanrım, yardım et bu günahkâr kuluna! İşte, babanız bağlandı o kadına, dünyada gözü kimseyi görmez oldu! Tanrı'nın günü arabasına binip o kadına gidiyordu. Çoğu gece eve gelmiyordu. Durum çok kötüydü. Anneciğiniz günlerce tek başına oturuyordu, ağzını bıçak açmıyordu. Ağlıyordu... Doğal olarak ben de oturuyordum yanında, yüreğim parçalanıyordu, ama ağzımı açıp tek bir sözcük söylemeye cesaret edemiyordum. Söyleyeceğim aptalca sözcükler ne işe yarayacak diye geçiriyordum içimden! Komşular, çiftlik sahipleri artık isteksiz uğruyorlardı ona, anneciğiniz pek mağrur tavırlarla, diyeceğim, uzaklaştırıyordu onları evinden. Bu yüzden anneciğinizin iki laf edebileceği kimse kalmamıştı çevresinde... Kimi zaman üzgün üzgün oturuyordu pencerenin önünde, eline bir kitap bile almadan öylece yola, tarlalara bakıyordu... Bu arada babanıza, sebebini Tanrı bilir, hiç kimse bir şey söylemiyordu, o da bu yüzden giderek sertleşiyordu. Öyle ki, aman Tanrım! Yine tuhaftır, annenizi kıskanmaya başlamıştı. Kıskanacağı birileri vardı sanki... Tanrım! Bazen gitmeden önce odasına kilitliyordu annenizi, yemin ederim... En küçük bir şeyden küplere biniyordu. Anneniz ona karşı yumuşak davrandıkça daha çok öfkeleniyordu. Sonunda annenizle konuşmayı tamamen kesti, bütünüyle terk etti onu. Ah Olga Petrovna! Olga Petrovna! Neler çekti o sıralar anneniz! Onun ölümünü hatırlayamazsınız Olga Petrovna, küçücüktünüz, yavrum benim... Sanırım, şu anda onun kadar temiz yürekli bir insan yoktur dünyada. Hem ne çok seviyordu babanızı! Ama baba-

nız başını çevirip yüzüne bakmıyordu. Anneniz kimi zaman, babanız yokken hep ondan söz ediyordu bana, ne yapması gerektiğini sorup duruyordu. Babanızın gözüne girmek için ne yapması gerektiğini soruyordu. Günün birinde babanız birden yol hazırlığına başladı. Nereye? "Moskova'ya," dedi, "yalnız gideceğim, işlerim var..." Ama ne yalnızı? İlk durakta komşu kadın bekliyormuş onu. İkisi birlikte gittiler, tam altı ay kayıplara karıştılar... Altı ay... Olga Petrovna! Altı ay eve tek mektup yazmadı! Birdenbire yüzü asık, öfkeli, çıkıp geldi... Sonra öğrendik, komşu kadın terk etmiş onu. Odasına kapandı, yüzünü gören olmuyordu. Uşaklar, hizmetçiler bile şaşkın durumdaydı. Sonunda dayanamadı, toprağı bol olsun anneciğiniz... haç çıkararak, zavallı korkuyordu ondan çünkü! Girdi odasına... Babanızı yatıştırmaya çalıştı. Babanız birden bağırmaya başladı ve bastonunu kaptı...

(*Kuzovkin Olga'nın yüzüne bakar.*)

Kusura bakmayın Olga Petrovna.

OLGA

Gerçek bu anlattıklarınız Vasiliy Semyonıç, değil mi?

KUZOVKİN

Tanrı şu anda canımı alsın ki gerçek...

OLGA

Devam edin.

KUZOVKİN

Öyle işte... evet efendim. Ah Olga Petrovna, annenize çok ağır hakaretler etti, hem sözcüklerle... hem de başka türlü efendim... Toprağı bol olsun anneciğiniz yarı deli gibi kendi odasına koştu. Babanız uşaklara bağırdı çağırdı ve çıkıp gitti evden... İşte... o zaman... olanlar oldu...

(*Sesi zayıflar.*)

Anlatamayacağım Olga Petrovna, inanın yapamayacağım.

OLGA

(*Onun yüzüne bakmadan.*)

Devam edin.

(*Kısa bir sessizlikten sonra sabırsız.*)

Devam edin.

KUZOVKİN

Emredersiniz Olga Petrovna. Böylesi bir hakaretten sonra, toprağı bol olsun anneciğinizin aklının karışmış olduğunu tahmin etmek zor değil... hastalığı tekrarladı... Bugün gibi hatırlıyorum... kutsal tasvirlerin bulunduğu odaya girdi, tasvirlerin önünde diz çöktü, haç çıkarmak için kolunu kaldıracak oldu, birden durdu ve çıktı odadan... sessizce gülüyordu... Şeytan çarpmış gibiydi onu. Kendisini öyle görünce fena oldum. Yemekte hiçbir şey yemedi, ağzını açıp bir şey söylemiyordu ve ısrarla bana bakıyordu... ama akşam efendim... Akşamları ben, Olga Petrovna, yalnızca ben oturuyordum yanında... özellikle de o odada... bilirsiniz, can sıkıntısından kimi zaman kâğıt oynuyorduk orada, kimi zaman da biraz sohbet ediyorduk... İşte efendim, işte o akşam...

(*Sıkça solumaya başlar.*)

Toprağı bol olsun, anneciğiniz uzun süre sustuktan sonra birden döndü bana... Ama ben, Olga Petrovna, anneciğiniz için her zaman yalnızca dua ederdim ve severdim de anneciğinizi... birden şöyle dedi bana: "Vasiliy Semyonıç, biliyorum, seviyorsun beni, kocamsa küçük görüyor, aşağılıyor... terk etti beni, küçük düşürdü... Bu durumda ben de..." Besbelli uğradığı hakaretlerden bunalmıştı, kendinde değildi, Olga Petrovna, büsbütün kaybetmişti kendini... Bense, bense... bir şey düşünemiyordum efendim, başım dönüyordu... Hatırlaması bile korkunç, o gece anneniz birden bana... Anacığım Olga Petrovna, bu ihtiyara merhamet edin... Yapamıyorum... Anında kupkuru oluyor dilim!

(*Olga susmaktadır, öte yana döner; Kuzovkin ona bakar ve canlı bir tavırla anlatmayı sürdürür.*)

Düşünebiliyor musunuz Olga Petrovna, evde değildim... hatırlıyorum, sabaha karşı ormana kaçmıştım... av köpeğinin bakıcısı yaşlı adam ertesi gün dörtnala gelmiş avluya... Ne olmuş? Beyefendi attan düşmüş, çok ağır yaralanmış, baygın yatıyormuş... Ertesi gün oluyor bu Olga Petrovna, ertesi gün!.. Anneniz hemen atlıyor arabaya, onun yanına gidiyor... Babanız kırk versta ötede, bozkırda küçük bir köyde, papazın evinde yatıyormuş... Çok acele gitmiş oraya anneniz, ama canlı görememiş onu... Yüce Tanrım! Evde herkes annenizin aklını yitireceğini düşünüyordu... Siz doğuncaya kadar sürekli hastaydı... sonra da düzelmedi... Siz de biliyorsunuz... kısa bir süre yaşadı...

(*Başını önüne eğer.*)

OLGA

(*Uzun bir sessizlikten sonra.*)

Demek... sizin kızınızım ben... Ama bunun delilleri?..

KUZOVKİN

(*Canlı.*)

Delilleri mi? Acıyın Olga Petrovna, ne delilinden söz ediyorsunuz? Delil falan yok! Hem nasıl cesaret edebilirdim?.. Evet, dünkü o tatsız olay olmasaydı, sanırım bunu açıklamak ölüm döşeğinde bile gerekse dilimi koparıp atardım! Keşke ölseydim dün. Acıyın bana Olga Petrovna! Dünkü olaya kadar tek bir kişi bilmiyordu bunu Olga Petrovna... Yalnız başımayken bile düşünmeye cesaret edemiyordum böyle bir şeyi. Babacığınızın... ölümünden sonra... ortadan kaybolmayı, bir yerlere kaçmayı çok düşündüm... suçluyum, cesaret edemedim, aç kalmaktan korktum. Kaldım... suçluyum... Ama toprağı bol olsun, annenizin yanında değil konuşmak, soluk bile alamıyordum Olga Petrovna. Deliller! İlk birkaç ay

annenizi hiç görmedim, odasına kapanmıştı ve oda hizmetçisi Praskovya İvanovna'dan başka kimseyi odasına almıyordu... ama sonra... sonra görmeye başladım onu, ama hanımefendimmiş gibi konuşuyordum kendisiyle, yüzüne bakmaktan korkuyordum... Deliller! Acıyın bana Olga Petrovna, öyle kalpsiz, öyle aptal biri değilim ben... haddimi bilirim. Siz emretmeseydiniz... Kötü bir şey gelmesin aklınıza Olga Petrovna, içiniz rahat olsun... Kocanız için mi endişe ediyorsunuz? Delil falan yok! Ama bu ihtiyar aptala inanmayın siz, her şey bu kadar... Doğrusu bazen ne dediğimi bilmiyorum... Bunadım artık... İnanmayın Olga Petrovna, hepsi bu kadar... Ne delili! Delil falan yok!

OLGA

Hayır Vasiliy Semyonıç, size karşı açık olacağım. Böyle şeyleri uydurabilecek... ölülere iftira edebilecek biri değilsiniz. Hayır, çok korkunç bir şey bu...

(*Öte yana döner.*)

Evet, inanıyorum size...

KUZOVKİN

(*Zayıf bir sesle.*)

İnanın...

OLGA

Evet...

(*Kuzovkin'e bakarak, sarsılarak.*)

Ama korkunç bir şey bu, çok korkunç!..

(*Hızla kenara çekilir.*)

KUZOVKİN

(*Olga'nın arkasından elini uzatarak.*)

Olga Petrovna, endişe etmeyin... Anlıyorum sizi... Sizin gibi eğitim görmüş birine... ama ben sizin için... kim olduğumu size söyleseydim... ama ben kendimi iyi biliyorum... Acıyın, yoksa bir şey hissetmediğimi mi sanıyorsunuz?.. Öz evladım gibi seviyorum sizi... Gerçi zaten siz...

(*Hızla doğrulur.*)

Korkmayın, korkmayın, bu sözcük çıkmayacak ağzımdan... Bütün bu konuşmamızı unutun; bugün gidiyorum buradan, hemen... Evet, burada kalmam imkânsız artık, kesinlikle imkânsız... Nasıl olsa orada...

(*Gözlerinden gözyaşları boşalır.*)

... her yerde sizin için de, eşiniz için de... ama elbette suçluyum... son mutluğumu da kaybettim...

(*Ağlar.*)

OLGA

(*Anlatılamaz bir heyecan içinde.*)

Nedir bu böyle, nedir? Öyle ya, ne de olsa babam...

(*Arkasına döner, Kuzovkin'in ağladığını görünce.*)

Ağlıyor... Ağlamayın, hayır...

(*Yaklaşır ona.*)

KUZOVKİN

(*Olga'ya elini uzatır.*)

Elveda Olga Petrovna...

(*Olga da kararsız, elini uzatır... boynuna sarılmak ister, ama o anda sarsılarak döner, koşarak odasına gider. Kuzovkin olduğu yerde öylece kalır.*)

(*Elini kalbinin üzerine koyar.*)

Tanrım, yüce Tanrım, neler oluyor bana?

YELETSKİ'NİN SESİ

(*Kapının dışından.*)

Kapıyı mı kilitlemişsin Olgacığım!.. Olgacığım!..

KUZOVKİN

(*Kendini toparlar.*)

Kim bu?.. O... Evet... Ne yapacağım şimdi?..

YELETSKİ'NİN SESİ

Bay Tropaçev geldi, je vous l'annonce...[25] Olgacığım, cevap versene... Vasiliy Semyonoviç, orada mısınız, neler oluyor?

---

25 Sana haber vereyim dedim.

KUZOVKİN

Evet efendim.

YELETSKİ'NİN SESİ

Olga Petrovna nerede?

KUZOVKİN

Gittiler efendim.

YELETSKİ'NİN SESİ

Ya? Kapıyı açın.

(*Kuzovkin kapıyı açar, Yeletski girer.*)

YELETSKİ

(*Bakınarak, kendi kendine.*)

Çok tuhaf.

(*Kuzovkin'e soğuk, sert.*)

Siz gidiyor musunuz?

KUZOVKİN

Evet efendim.

YELETSKİ

Ya? Konuşmanız nasıl sonuçlandı?

KUZOVKİN

Konuşmamız... konuşma... falan olmadı efendim, Olga Petrovna'dan özür diledim, hepsi o kadar.

YELETSKİ

Peki ne dedi?

KUZOVKİN

Artık bana kızmadıklarını söylediler... ben de gideceğim.

YELETSKİ

Dolayısıyla Olga Petrovna benim kararıma karşı değil, öyle mi?

KUZOVKİN

Hayır efendim.

YELETSKİ

Hım... Çok üzüldüm... ama Vasiliy Semyonıç, siz de biliyorsunuz ki...

KUZOVKİN

Bilmez olur muyum efendim, Pavel Nikolaiç, ben de sizin gibi düşünüyorum. Ayrıca lütfettiniz, çok iyi davrandınız bana. Yürekten minnettarım size.

YELETSKİ

En azından, suçunuzu bilmeniz hoşuma gitti. Öyleyse güle güle... Bir şeye ihtiyacınız olursa lütfen çekinmeyin... Kesin emir vermiş olsam da... gerektiğinde doğrudan bana başvurabilirsiniz...

KUZOVKİN

Saygılarımı sunarım efendim...

(*Öne eğilir.*)

YELETSKİ

Güle güle Vasiliy Semyonıç. Ama biraz bekleyin... E-e-e Bay Tropaçev gelmiş... şimdi girer buraya... Bu sabah bana söylediklerinizi onun yanında da tekrarlamanızı çok isterdim...

KUZOVKİN

Başüstüne efendim.

YELETSKİ

Güzel.

(*Giren Tropaçev'e.*)

Mais venez donc... venez donc![26]

(*Tropaçev her zaman olduğu gibi çalımlı, gelir.*)

Ne o, kim kazandı?

TROPAÇEV

Herhâlde ben... Ama bilardoda inanılmayacak kadar iyisiniz. Ne var ki, düşünebiliyor musunuz, Bay İvanov benimle oynamayı reddetti! "Başım ağrıyor," dedi. Bay İvanov ve başı ağrıyor! Nasıl? Et madame? Umarım iyidir kendileri?

YELETSKİ

Tanrı'ya şükür, şimdi gelir.

---

26 Ama gelin hadi, gelin hadi.

TROPAÇEV

(*Sevimli bir laubalilikle.*)

Bakın ne diyeceğim, gelişiniz biz bozkırda yaşayanlar için büyük bir mutluluk oldu... ha-ha-ha... une bonne fortune.[27]

(*Bakınınca Kuzovkin'i görür.*)

A! Tanrım... siz de burada mıydınız?

YELETSKİ

(*Çenesiyle Kuzovkin'i göstererek Tropaçev'e.*)

Evet... kendisi bugün çok mahcup... hatırlıyorsunuz... dün yaptığı aptallıktan sonra bu sabah hepimizden özür diledi.

TROPAÇEV

Ya? Demek şarapla arası iyi değil. Ne diyorsunuz? Evet.

KUZOVKİN

(*Başını kaldırmadan.*)

Suçluyum efendim, yaptığım çılgınlıktı diyebilirim, öyle oldu efendim.

TROPAÇEV

Vay! Yine Vetrovolu toprak sahibi...

(*Yeletski'ye.*)

İnsanın aklına bazen bir düşünce takılıyor işte. Ondan sonra kendini –her nedense– Çin imparatoru sanan bir deliye bile şaşmıyorsun.[28] Bazılarına göre güneş, ay, işte ne dersen de, her şey onun midesindeymiş güya... ha-ha-ha, Vetrovolu toprak sahibi de öyle...

YELETSKİ

(*Konuşmanın konusunu değiştirmek ister.*)

Evet... Sahi, bakın ne sormak istiyordum size Flegont Aleksandrıç? Ava ne zaman çıkacağız?

TROPAÇEV

Ne zaman isterseniz... Görüyorsunuz işte... Aramızda

27 İyi bir talih.

28 Çin hükümdarı *Bir Delinin Anı Defteri*'ne göndermedir.

resmiyet yok... Dün buradaydım, bugün yine buradayım... Dolayısıyla sizin de bana karşı öyle olmanız gerekir... Durun, Karpaçov'a sorayım. O daha iyi bilir av işlerini. Nereye gideceğimizi söyler.

(*Salon kapısına gider, seslenir.*)

Karpaçov! Buraya gel kardeşim!

(*Yeletski'ye.*)

Çok iyi ateş eder... ama bilardoda hakkından geliyorum.

(*Karpaçov girer.*)

Karpaçov... bak, Pavel Nikolaiç yarın ava gitmek istiyor... Nereye gitmemizi tavsiye edersin?

KARPAÇOV

Koloberdovo'da Vohryak'a gidelim. Şu anda çok bıldırcın vardır orada.

YELETSKİ

Uzak mı?

KARPAÇOV

Şoseden otuz versta, köy yolundan biraz daha kısadır.

YELETSKİ

Eh, güzel.

(*Odadan Praskovya İvanovna girer.*)

Ne istiyorsun?

PRASKOVYA İVANOVNA

(*Eğilerek Yeletski'ye selam verir.*)

Hanımefendi sizi istiyorlar efendim.

YELETSKİ

Neden?

PRASKOVYA İVANOVNA

Bilmiyorum efendim.

YELETSKİ

Söyle, hemen geleceğim.

TROPAÇEV

(*Başını sallayarak.*)

Ah Pavel Nikolaiç, nedenini sormak hiç yakışmadı size... Hemen gidin, Tanrı aşkına...

YELETSKİ

Çok bekletmeyeceğiz sizi.

(Çıkar. Salona açılan kapının yakınında durmakta olan Kuzovkin bu fırsattan yararlanıp gitmek ister.)

TROPAÇEV

(Kuzovkin'e.)

Nereye dostum, nereye gidiyorsunuz? Durun, biraz sohbet edelim.

KUZOVKİN

İstemez efendim...

TROPAÇEV

Eh, boş verin, ne işiniz var? Utanıyorsunuzdur belki... Öyle küçük bir şey için değmez! Kimin başına gelmiyor ki böyle şeyler?

(Kuzovkin'in koluna girer, sahnenin ön kısmına getirir.)

Evet, yeter... şarap içen herkes yaşar böyle şeyleri demek istiyorum... Ne yalan söyleyeyim, dün gerçekten şaşırttınız bizi! Nasıl bir akrabalık bağı uydurdunuz öyle... değil mi? Ne hayal gücüydü! Düşününce aklı almıyor insanın!

KUZOVKİN

Daha çok aptallıktı efendim.

TROPAÇEV

Orası öyle, ama yine de inanılmazdı... Özellikle neden... kızınız? Çok tuhaf! Gelgelelim, itiraf edin, böyle bir kızınızın olmasını reddetmezdiniz, değil mi? Ha?

(Dirseğiyle dürter Kuzovkin'i.)

Hayır, söyleyin, değil mi?

(Karpaçov'a.)

Ağzı güzel laf ediyor... ne dersin?

(Karpaçov güler.)

KUZOVKİN

(Tropaçev'den kolunu kurtarmak ister.)

İzninizle efendim...

TROPAÇEV

Peki dün neden öyle kızdınız ha? Evet, söyleyin.

KUZOVKİN

(Başını öte yana çevirerek, alçak sesle.)

Suçluyum efendim.

TROPAÇEV

Evet. Tanrı affetsin seni... Ya kızınız?

(Kuzovkin bir şey söylemez.)

Beni dinleyin sevgili dostum, neden beni ziyarete gelmiyorsunuz? Sizi evimde çok güzel ağırlarım...

KUZOVKİN

Yürekten minnettarım size efendim.

TROPAÇEV

Hem çok güzeldir evim, isterseniz ona sorun.

(Karpaçov'u gösterir.)

Vetrovo'yu bir kez daha anlatırdınız bize.

KUZOVKİN

(Boğuk bir sesle.)

Emriniz olur efendim.

TROPAÇEV

Ama sanırım bugün Karpaçov'la selamlaşmadınız?

(Karpaçov'a.)

Karpaçov, dünkü olaydan ötürü selamlaşmıyor musun Vasiliy Semyonıç'la?

KARPAÇOV

Hayır efendim.

TROPAÇEV

Ah kardeşim, hiç iyi bir şey değil bu yaptığın.

KARPAÇOV

Evet, ben, izin verirseniz, hemen şimdi...

(Kolları iki yana genişçe açık, Kuzovkin'e doğru yürür. Kuzovkin geri çekilir. O anda odanın kapısı hızla açılır, Yeletski girer. Yüzü bembeyazdır, heyecanlıdır.)

YELETSKİ

(*Canı sıkkın.*)

Sanırım sizden rica etmiştim Flegont Aleksandrıç... Bay Kuzovkin'i rahat bırakacaktınız...

(*Tropaçev şaşkınlıkla dönüp Yeletski'ye bakar. Karpaçov hareketsiz kalır.*)

TROPAÇEV

(*Biraz şaşırmış.*)

Böyle bir şey dediğinizi... hatırlamıyorum efendim...

YELETSKİ

(*Soğuk ve sert, devam eder.*)

Evet efendim, Flegont Aleksandrıç, ne yalan söyleyeyim, sizin gibi kültürlü, öğrenim görmüş bir insanın... söyleyeceğim artık... böyle basit, boş şakalar yapmasını, hem de peş peşe yapmasını çok yadırgıyorum...

TROPAÇEV

(*O anda irkilen, kollarını açmış Karpaçov'u göstererek.*)

Fakat izin verin Pavel Nikolaiç... Elbette ben... bununla birlikte, ben de sizin gibi düşünüyorum... oysa öte yandan... Nasıl, eşiniz iyiler mi?

YELETSKİ

Evet, şimdi gelecek kendisi...

(*Gülümseyerek Tropaçev'in elini sıkar.*)

Bağışlayın beni lütfen... Bugün sanki biraz canım sıkkın.

TROPAÇEV

Yo, öyle söylemeyin Pavel Nikolayeviç, kötü bir durum... Üstelik haklısınız da... Bu milletle samimi olmaya gelmiyor...

(*Hafifçe dürter Yeletski'yi.*)

Bugün hava ne güzel.

(*Kısa bir sessizlik.*)

Evet, haklısınız... uzun süre köyde yaşamak hiç iyi değil!

On se rouille à la campagne...[29] Korkunç... Biliyor musunuz? Çok sıkıcı... ne yapacağını bilemiyorsun...

YELETSKİ

Lütfen kapatın bu konuyu Flegont Aleksandrıç, rica ediyorum...

TROPAÇEV

Hayır, hayır, öylesine söyledim... genellikle ben, çoğu zaman, bildiğiniz gibi, fikir olarak...

(*Tekrar kısa bir sessizlik.*)

Sanırım söylemedim size... Önümüzdeki yıl yurt dışına gidiyorum.

YELETSKİ

Ya?

(*Tekrar gitmek isteyen Kuzovkin'e.*)

Durun Vasiliy Semyonıç... Sizinle biraz konuşmak istiyorum.

TROPAÇEV

Sanırım iki yıl kadar kalacağım yurt dışında... Ama Madame? Kendilerini görmek mutluluğuna erişebilecek miyiz bugün?

YELETSKİ

Elbette. Peki bahçede dolaşmak ister miydiniz? Havanın güzelliğine baksanıza! Un petit tour?[30] Ama izin verin ben katılmayayım size. Vasiliy Semyonıç'la biraz konuşmam gerekiyor... Ama birkaç dakika sonra...

TROPAÇEV

Kendi evinizdeymiş gibi rahat olun, ha-ha, sevgili dostum Pavel Nikolaiç! Hiç acele etmeden yapın işinizi, biz bu ölümlüyle birlikte doğanın güzelliğinin tadını çıkarırız... Doğa... canım benim! Viyana'ya, Karpaçe!

(*Karpaçov'la çıkar.*)

---

29 Köyde paslanıyoruz.

30 Küçük bir tur.

YELETSKİ

(*Arkasından gider, kapıyı kilitler, Kuzovkin'in yanına döner, kollarını çapraz bağlayıp.*)

Bayım! Dün dağınık, sarhoş gördüm sizi; bugün ise bir iftiracı ve entrikacı olarak görüyorum... Sözümü kesmeyin!.. Evet, bir iftiracı ve entrikacı... Olga Petrovna her şeyi anlattı. Belki hiç beklemiyordunuz bunu muhterem beyefendi? Nasıl açıklayacaksınız bu yaptığınızı? Dün söylediğiniz şeyin tam bir uydurma olduğunu daha bu sabah itiraf etmiştiniz bana... Şimdi karımla konuşurken ise...

KUZOVKİN

Suçluyum... Kalbim...

YELETSKİ

Sizin kalbinizle işim yok... tekrar soruyorum: Yalan mıydı o dediğiniz?

(*Kuzovkin susar.*)

Yalan mı söylediniz?

KUZOVKİN

Söyledim size, dün kendimde değildim, ne dediğimi bilmiyordum efendim.

YELETSKİ

Ama bugün biliyorsunuz ne dediğinizi... Üstelik sonra da dürüst, aklı başında bir insanın gözlerinin içine bakarak konuşmaya cesaret ediyorsunuz, öyle mi?.. Hiç utanmıyor musunuz?

KUZOVKİN

Pavel Nikolaiç, bana karşı fazlasıyla sertsiniz... Söyler misiniz beyefendiciğim, Olga Petrovna'ya anlattıklarımdan kendim için nasıl bir çıkar sağlamayı düşünmüş olabilirim?

YELETSKİ

Nasıl bir çıkar sağlayacağınızı söyleyeyim. Bu saçma masalla karımda acıma duygusu uyandıracağınızı umut edi-

yordunuz. Onun yüce gönüllülüğüne güveniyordunuz... Para istiyordunuz, para... Evet, evet, para... Şunu da söyleyeyim, amacınıza erdiniz. Dinleyin şimdi: Karımla ben bundan böyle hayatınızı sürdürebileceğiniz miktarda bir para vermeyi kararlaştırdık size. Ancak bir koşulla...

KUZOVKİN

Ama ben hiçbir şey istemiyorum!

YELETSKİ

Sözümü kesmeyin muhterem beyefendi!.. Ancak bir koşulla, buradan uzak bir yere yerleşeceksiniz. Buna kendi adıma da şunu ekliyorum: Bizden bu parayı almakla yalanınızı kabullenmiş olacaksınız... Sanırım bu da iddianızı boşa çıkaracak, dolayısıyla her türlü haktan vazgeçmiş olacaksınız...

KUZOVKİN

Hayır, bir kapik almayacağım sizden!

YELETSKİ

Nasıl beyefendi? Demek ısrar ediyorsunuz! Yani söylediğinizin doğru olduğunu düşünmem gerektiğini mi söylüyorsunuz? Öyleyse izin verin açık konuşalım!

KUZOVKİN

Bir şey söyleyemem size. Hakkımda nasıl düşünürseniz düşünün... ama hiçbir şey almam.

YELETSKİ

Bir şeye benzemiyor bu dediğiniz! Demek burada kalmaya devam edeceksiniz!

KUZOVKİN

Bugünden sonra burada olmayacağım.

YELETSKİ

Gideceksiniz yani! Olga Petrovna'yı bu durumda bırakıp gideceksiniz. Bir parça olsun duygunuz varsa bunu düşünün!

KUZOVKİN

Bırakın beni Pavel Nikolayeviç. Yemin ederim başım dönüyor... Nedir benden istediğiniz?

YELETSKİ

Bu parayı alıp almayacağınızı öğrenmek istiyorum. Paranın az olduğunu düşünüyorsunuzdur belki? On bin ruble vereceğiz size.

KUZOVKİN

Hiçbir şey alamam sizden.

YELETSKİ

Alamaz mısınız? Demek karım sizin... dilim dönmüyor bu sözcüğü söylemeye!

KUZOVKİN

Bir şey bilmiyorum... Bırakın beni.

(*Gitmek ister.*)

YELETSKİ

Bu kadarı da fazla artık! Peki seni bu parayı kabul etmek zorunda bırakabileceğimi biliyor musun?

KUZOVKİN

Sorabilir miyim, nasıl yapacaksınız bunu?

YELETSKİ

Sabrımı taşırmayın!.. Size nasıl biri olduğunuzu hatırlatmak zorunda bırakmayın beni!

KUZOVKİN

Bir asilzadeyim ben... Peki siz kimsiniz beyefendi?

YELETSKİ

Tamam, bir asilzadesiniz, buna bir diyeceğim yok!

KUZOVKİN

Bu öyle bir şey ki parayla alınamaz efendim.

YELETSKİ

Beni dinleyin...

KUZOVKİN

Siz Petersburg'da astlarınıza böyle davranabilirsiniz.

YELETSKİ

Beni dinleyin inatçı ihtiyar. Velinimetiniz bir hanımı küçük düşürmek midir istediğiniz? Söylediklerinizin gerçekle ilgisi olmadığını çok kez itiraf etmediniz mi? Size

önerdiğimiz parayı alıp Olga Petrovna'yı rahatlatmak, huzura kavuşturmak istemiyor musunuz? Yoksa o kadar zengin misiniz ki on bin ruble bir şey ifade etmiyor sizin için?

KUZOVKİN

Zengin değilim Pavel Nikolaiç, armağanınız da öylesine etkileyici ki... utançla doldu içim... evet efendim... Paraya ihtiyacım olduğunu buyuruyorsunuz; hayır, paraya ihtiyacım yok efendim. Yol için bir kapik bile almayacağım sizden.

YELETSKİ

Ya? Hesabınızı anlıyorum! Çıkar peşinde değilmişsiniz gibi numara yapıyorsunuz. Anlaşılan daha fazla koparmak istiyorsunuz. Son kez söylüyorum size: Ya söylediğim koşullarla alırsınız bu parayı ya da öyle önlemlere... öyle önlemlere başvururum ki...

KUZOVKİN

Peki benden istediğiniz nedir, Tanrım! Gidiyor olmam yetmiyor mu size? Rezilliği kabullenmemi mi istiyorsunuz? Parayla satın almak mı istiyorsunuz beni?.. Hayır Pavel Nikolaiç, bu olmayacak!

YELETSKİ

Of, lanet olsun! Ben seni...

(*O anda pencerenin altından, bahçeden Tropaçev'in şarkı söylediği duyulur: "Ben buradayım İnezilya, buradayım, pencerenin altında."*)[31]

Bu kadarı da çekilmiyor artık!

(*Pencereye gider.*)

Şimdi geliyorum... şimdi...

(*Kuzovkin'e.*)

Düşünmen için on beş dakika veriyorum sana... Yoksa pişman olursun!

(*Çıkar.*)

---

31 Puşkin'in İnezilya adlı şiirinden Glinka'nın bestelediği bir romans.

KUZOVKİN

(*Yalnız.*)

Tanrım! Ne yapmak istiyorlar bana bunlar? Bu durumda en iyisi canlı canlı mezara girmek! Mahvettim kendimi! Dilim düşmanım benim... Şu beyefendi... Evet, köpekmişim gibi konuşuyordu benimle, gerçekten öyle!.. Sanki ruhsuz biriyim!..

(*Olga odasından çıkar, elinde bir kâğıt vardır. Kuzovkin dönüp ona bakar.*)

Tanrım...

OLGA

(*Kararsız adımlarla Kuzovkin'e yaklaşır.*)

Bir kez daha görmek istedim sizi Vasiliy Semyonıç...

KUZOVKİN

(*Olga'ya bakmadan.*)

Olga Petrovna... neden... eşinize... her şeyi anlattınız?..

OLGA

Ben ondan hiçbir şeyi gizlemem Vasiliy Semyonıç...

KUZOVKİN

Demek öyle efendim...

OLGA

(*Aceleci.*)

İnandı bana...

(*Sesini alçaltıp.*)

Her şeyi de kabul etti.

KUZOVKİN

Kabul mu etti efendim? Neyi kabul etti efendim?..

OLGA

Vasiliy Semyonıç, siz iyi, dürüst bir insansınız... Anlıyorsunuz beni. Söyleyin, burada kalabilir misiniz?

KUZOVKİN

Kalamam efendim.

OLGA

Bakın ne diyeceğim... Düşüncenizi öğrenmek istiyorum...

Ne kadar değerli bir insan olduğunuzu biliyorum... Söyleyin, açıkça söyleyin bana...

KUZOVKİN

Beni sevdiğinizi hissediyorum Olga Petrovna, inanın ben de sizin değerinizi biliyorum...

(*Susar, içini çekerek devam eder.*)

Hayır, kalamam burada, asla kalamam. İhtiyarlığımda belki dayak yerim. Ne diye saklayayım günahımı? Evet, şimdi ağırbaşlı oldum artık... ama uzun zamandır evin efendisi yoktu... herkes biraz, bilirsiniz... Evet, ihtiyarların da canı vardır; evet, kimse kaybetmedi kendini... evet, elbette, toprağı bol olsun efendimizin soytarısıydım... Sopa altında maskaralıklar yapıyordum... ve kimi zaman kendim...

(*Olga arkasını döner ona.*)

Üzülmeyin Olga Petrovna... Doğrudur, nihayet ben... ben ne de olsa yabancınızım... artık kalamam burada.

OLGA

Bu durumda... alın... bunu...

(*Elindeki kâğıdı uzatır.*)

KUZOVKİN

(*Şaşkın bir tavırla kâğıdı alır.*)

Nedir bu efendim?

OLGA

Bu... Vetrovo'nuzu geri alabilmeniz için gereken miktar... Umarım bizim... benim bu isteğimi geri çevirmezsiniz...

KUZOVKİN

(*Elindeki kâğıdı düşürür, ellerini yüzüne kapar.*)

Olga Petrovna, siz neden... neden böyle küçük düşürüyorsunuz beni?

OLGA

Nasıl?

KUZOVKİN

Para verip kendinizden uzaklaştırmak istiyorsunuz beni Olga Petrovna. Ama elimde herhangi bir delilin olmadı-

ğını söyledim size... Nereden biliyorsunuz bütün bunları uydurmadığımı, nihayet böyle bir niyetim olmadığını?..

OLGA

(*Kuzovkin'in sesini heyecanla keser.*)

Size inanmasaydım kabul eder miydik sanıyorsunuz?..

KUZOVKİN

İnanıyorsunuz bana... başka ne isteyebilirim, bu kâğıdın ne anlamı olabilir benim için? Çocukluğunuzdan beri kucaklayamadım sizi... Yaşlılığımda da yapamayacağım bunu... Başka neyin bir anlamı olabilir? Bir lokma ekmek... işte hepsi o kadar. Bana inandığınıza göre...

(*Susar.*)

OLGA

Evet... evet... inanıyorum size. Hayır, aldatmıyorsunuz beni... Hayır... İnanıyorum size, inanıyorum...

(*Birden sarılır Kuzovkin'e, başını onun göğsüne bastırır.*)

KUZOVKİN

Anacığım Olga Petrovna, yeter... yeter... Olga...

(*Sallanarak sola, koltuğa bırakır kendini.*)

OLGA

(*Bir eliyle onu tutar, öteki eliyle çabucak yerdeki kâğıdı alır, Kuzovkin'e sokulur.*)

Başka zengin bir kadının önerisini reddedebilirsiniz, kocamın önerisini de reddedebilirsiniz, ama kızınızın, kendi kızınızın önerisini reddedemezsiniz, reddetmemelisiniz...

(*Kâğıdı onun eline sıkıştırır.*)

KUZOVKİN

(*Gözyaşlarıyla alır kâğıdı.*)

Peki Olga Petrovna, tamam, siz nasıl isterseniz, nasıl emrederseniz öyle olsun, ben hazırım, sevindim... emriniz olur. Siz dedikten sonra dünyanın öbür ucuna bile giderim... Artık ölebilirim, yapacağım bir şey kalmadı bu dünyada...

(Olga mendiliyle Kuzovkin'in gözyaşlarını siler.)

Ah Olga, Olga...

OLGA

Ağlamayın, ağlama... Görüşeceğiz... Geleceksin beni görmeye...

KUZOVKİN

Ah Olga Petrovna, Olgacığım... ben miyim bu, rüya görmüyorum, değil mi?

OLGA

Yeter artık, yeter...

KUZOVKİN

(Birden telaşla.)

Kalk Olgacığım, geliyorlar.

(Neredeyse Kuzovkin'in kucağında oturmakta olan Olga hemen ayağa kalkar.)

Elinizi verin bana, elinizi, son kez...

(Aceleyle öper Olga'nın elini. Olga kenara çekilir. Kuzovkin ayağa kalkmak ister, kalkamaz. Sağdaki kapıdan Yeletski ile Tropaçev girer, arkalarından Karpaçov. Olga Kuzovkin'in yanından uzaklaşıp onları karşılamak için yürür ve Kuzovkin'le onların arasında durur.)

TROPAÇEV

(Öne eğilerek, kurumlanarak.)

Enfin[32] sizi görmek mutluluğuna eriştik Olga Petrovna. Nasılsınız?

OLGA

Çok teşekkür ederim, iyiyim.

TROPAÇEV

Yüzünüz sanki...

YELETSKİ

(Araya girer.)

Bugün nedense o da, ben de biraz keyifsiziz...

---

32 Nihayet.

TROPAÇEV

Pek hoş, ha-ha. Bahçeniz inanılmayacak kadar güzel.

(*Kuzovkin zorlanarak ayağa kalkar.*)

OLGA

Bahçemizi beğendiğinize çok sevindim.

TROPAÇEV

(*Hafif gücenmiş gibi.*)

Evet, ne diyeceğim... bahçenizin harika olduğunu söylüyorum... mais c'est très beau...[33] Yollar, çiçekler, genel olarak her şey... Evet, evet, doğal, şiir gibi... Benim sevdiğim şeyler bunlar! Ama ne görüyorum? Albümler! Sanki başkentte bir salondayız!

YELETSKİ

(*Karısına anlamlı bakarak, bir an sustuktan sonra.*)

Halledebildin mi?

(*Olga evet anlamına başını eğer, Tropaçev kibarlık gereği arkasını döner.*)

Kabul etti mi? Hım. Güzel.

(*Olga'yı biraz yana çekerek.*)

Tekrar söylüyorum sana, bu hikâyeye hiç inanmıyorum... ama yaptığını onaylıyorum. Evde huzur on binden çok daha fazla eder.

OLGA

(*Masanın üzerindeki albüme bakmaya başlayan Tropaçev'e döner.*)

Neye bakıyorsunuz Flegont Aleksandrıç?

TROPAÇEV

Öylesine bakıyorum efendim... Albümünüze... Her şey çok güzel... Söyler misiniz, Kovrinskilerle tanışmıyor musunuz?

OLGA

Hayır, tanışmıyoruz.

---

33 Ama çok güzel.

TROPAÇEV

Nasıl yani, eskiden de tanışmıyor muydunuz? Tanışın, tavsiye ederim. Bölgemizin neredeyse en iyi ailesidir ya da daha doğrusu dünkü güne kadar en iyi ailesiydi, haha!

YELETSKİ

(Bu arada Kuzovkin'e yaklaşmıştır.)

Parayı alıyor musunuz?

KUZOVKİN

Alıyorum efendim.

YELETSKİ

Demek, yalandı söylediğiniz?

KUZOVKİN

Evet, yalandı.

YELETSKİ

Ya?

(Olga'nın karşısında eğilip bükülmekte, iltifatlar yağdırmakta olan Tropaçev'e döner.)

Evet Flegont Aleksandrıç, dün sizinle gülüyorduk Vasiliy Semyonıç'a... işte amacına erdi... Biz bahçede dolaşırken gerçek ortaya çıkmış.

TROPAÇEV

Ne diyorsunuz?

YELETSKİ

Evet, evet. Olga şimdi söyledi bana. İnanmıyorsanız Vasiliy Semyonıç'a sorun.

TROPAÇEV

Gerçekten mi Vasiliy Semyonıç?

KUZOVKİN

(Sahnenin sonuna kadar sürekli çocuk gibi gülümseyip içine akan gözyaşlarından titreyen bir sesle konuşur.)

Evet efendim, evet efendim, istediğim oldu efendim, istediğim oldu efendim.

TROPAÇEV

Kutluyorum sizi Vasiliy Semyonıç, kutluyorum.

(*Alçak sesle, Yeletski'ye.*)

Anlıyorum... Dünkü olaydan sonra kibarca uzaklaştırıyorsunuz onu evinizden...

(*Yeletski öyle olmadığına inandırmak ister.*)

Tamam, evet, evet... Ne ince, soylu, yüce gönüllü bir davranış... Çok... çok güzel. Bahse girerim bu fikir...

(*Tatlı bir bakışla Olga'ya bakarak.*)

... eşinizin aklına gelmiştir... her ne kadar siz de kuşkusuz...

(*Yeletski gülümser, Tropaçev sesini yükselterek devam eder.*)

Güzel, güzel. Peki şimdi köyünüze gitmeniz gerekiyor Vasiliy Semyonıç... Çiftliğinizle ilgileneceksiniz...

KUZOVKİN

Elbette efendim.

YELETSKİ

Vasiliy Petroviç biraz önce, hatta bugün yola çıkmak niyetinde olduğunu söyledi bana...

TROPAÇEV

Daha neler! Sabırsızlığınızı çok iyi anlıyorum. Ha-ha. Tamam! Adamı burnundan sürüklediler, sürüklediler ve sonunda... çiftlik sahibi yaptılar... Malına kavuşmayı kim istemez? Öyle değil mi Vasiliy Semyonıç?

KUZOVKİN

Haklısınız efendim.

TROPAÇEV

Sanırım kente uğramanız da gerekecek?

KUZOVKİN

Evet efendim, her şeyi yoluyla yordamıyla yapmak gerekiyor.

TROPAÇEV

Öyleyse oyalanmamalısınız.

(*Yeletski'ye göz kırpar.*)

Lıçkov, eski vekil nasıl? Sanırım her şeyi halletmiştir?

(*Kuzovkin'e.*)

Nasıl, mutlu musunuz?

KUZOVKİN

Nasıl mutlu olmam efendim, çok mutluyum!

TROPAÇEV

Yeni mekânınızda sizi ziyaret etmeme izin var mı?

KUZOVKİN

Büyük onur duyarım Flegont Aleksandrıç.

TROPAÇEV

(*Yeletski'ye dönüp.*)

Ne dersiniz Pavel Nikolaiç? Vetrovo'ya içmeye gider miyiz?

YELETSKİ

(*Biraz kararsız.*)

Evet... olabilir... evet.

(*Salonun kapısına yürür.*)

Trembinski'yi çağırın bana!

TREMBİNSKİ

(*Hemen girer kapıdan.*)

Ne emretmiştiniz efendim?

YELETSKİ

A! Burada mıydınız... bir şişe şampanya!

TREMBİNSKİ

(*Gözden kaybolarak.*)

Başüstüne efendim.

YELETSKİ

Durun, dinleyin!

(*Tekrar görünür Trembinski.*)

Yanılmıyorsam salonda Bay İvanov'u gördüm... rica et, buraya gelsin.

TREMBİNSKİ

Başüstüne efendim.

(*Gözden kaybolur.*)

TROPAÇEV

(Bu süre boyunca albümlerin olduğu masanın yanında ayakta duran, kâh başını öne eğen, kâh sakince Kuzovkin'e bakan Olga'ya yaklaşarak.)

Madame Kovrinskaya sizinle tanıştığına çok sevinecektir... enchanté, enchanté[34] Ondan hoşlanacağınızı sanıyorum... Onun evinde tam anlamıyla kendi evimde gibiyimdir. Akıllı bir kadındır, hem biliyor musunuz, şöyle...

(Kolunu havada döndürür.)

OLGA

(Gülümseyerek.)

Ya?

TROPAÇEV

Göreceksiniz.

(Trembinski şişe ve kadehlerin olduğu tepsiyle girer.)

A! Evet Vasiliy Semyonıç, izin verin yürekten kutlayayım sizi...

(İvanov girer, kapıda durur, eğilerek selam verir.)

OLGA

(Gülümseyerek, İvanov'a.)

Hoş geldiniz, sizi gördüğüme çok sevindim... Duydunuz mu?.. Dostunuz Vetrovo'ya sahip olacak...

(İvanov ikinci kez eğilir, Kuzovkin'in yanına gider. Trembinski herkese kadehini verir.)

İVANOV

(Kuzovkin'e alçak sesle, çabuk.)

Vasiliy, doğru mu bu?

KUZOVKİN

(O da alçak sesle.)

Sus İvancığım, sus, şu anda çok mutluyum...

TROPAÇEV

(Elinde kadehle.)

Yeni toprak sahibimizin sağlığına!..

---

34 Memnun olacaktır, memnun olacaktır.

HERKES

(*Kadehindekini de içmeyen İvanov dışında.*)

Sağlığına! Sağlığına!

KARPAÇOV

(*Bas bir sesle, tek başına, bir kez daha.*)

Uzun yıllara!

(*Tropaçev ters ters bakar ona. Karpaçov mahcup olur. Kuzovkin teşekkür eder, öne eğilir, gülümser. Yeletski sert duruşunu sürdürür; Olga rahat değildir, ağlamaya hazırdır; İvanov şaşkındır, şüpheyle bakar.*)

KUZOVKİN

(*Titrek bir sesle.*)

Şimdi izin verin... benim için böyle güzel bir günde... her şey için minnettarlığımı sunayım...

YELETSKİ

(*Onun sözünü sertçe keserek.*)

Ama niçin, niçin Vasiliy Semyonıç minnettar oluyorsunuz bize?..

KUZOVKİN

Evet efendim. Evet, yine de velinimetim sayılırsınız... Dünkü olaya gelince... nasıl söylesem... bir büyüklük yapın, bağışlayın bu ihtiyarı... Dün neden o kadar gücendim, öyle bir şey söyledim... Bilmiyorum...

YELETSKİ

(*Tekrar sözünü keser.*)

Peki, tamam, tamam...

KUZOVKİN

Hem gücenecek ne vardı? Neyse, çok kötüydü... Beyefendiler şakalaşıyorlardı...

(*Olga'ya bakıp.*)

Ama hayır, yanlış yaptım efendim. Hoşça kalın velinimetlerim benim, sağlıklı, mutlu, neşeli olun...

TROPAÇEV

Nasıl bir vedalaşmak bu Vasiliy Semyonıç... Öyle ya, Astrahan'a gitmiyorsunuz ki...

KUZOVKİN

(*Duygulu, devam eder.*)

Tanrı mutluluk, esenlik versin sizlere... Tanrı'dan başka bir dilediğim yok. Öyle mutluyum, öyle mutluyum ki...

(*Susar, ağlamamaya çalışır.*)

YELETSKİ

(*Kendi kendine.*)

Ne tuhaf bir durum... Ne zaman gidecek?

OLGA

(*Kuzovkin'e.*)

Güle güle Vasiliy Semyonıç... Yerinize gittiğinizde unutmayın bizleri... Sizi görmek beni sevindirecektir.

(*Sesini alçaltır.*)

Sizinle baş başa konuşmak...

KUZOVKİN

(*Elini öper Olga'nın.*)

Olga Petrovna... Tanrı mükâfatlandırsın sizi...

YELETSKİ

Tamam, tamam, güle güle...

KUZOVKİN

Hoşça kalın...

(*Eğilerek selam verir ve İvanov'la salon kapısına yürür. Herkes onu yolcu eder. Tropaçev kapının eşiğinde bir kez daha yükseltir sesini: "Evet, yaşasın yeni toprak sahibimiz!" Olga çabuk adımlarla odasına gider.*)

TROPAÇEV

(*Yeletski'ye döner, omzunu okşar.*)

Biliyor musunuz, ne diyeceğim? Çok iyi bir insansınız siz.

YELETSKİ

Ah, rica ederim! Siz çok daha iyisiniz...

(*Perde iner.*)

İvan Sergeyeviç Turgenyev (1818-1883): Avrupa'da ve ülkemizde eserleri ilk çevrilen 19. yüzyıl Rus romancıları arasında yer alır. Moskova, Petersburg ve Paris üniversitelerinde öğrenim gören Turgenyev döneminin Avrupalı bakış açısına sahip tek Rus yazarı olarak anılır. Zayıf iradeli Rus aydınlarını, serflerin yaşantısını, toprak sahibi soyluların aşklarını ve kendisini yakın hissetmediği radikal genç kuşağı tarafsız ve gerçekçi bir dille eserlerine aktarmıştır. 1847'de yayımlanan İnceldiği Yerden Kopar *evlilikten korkan ve bahaneler uydurup manevralar yapan bir adamın hayatının hatasını sahneye taşır.* Sığıntı *1848'de yayımlanmıştır ve zengin bir çiftlik sahibinin evinde yıllarca sığıntı olarak yaşayan yoksul bir aristokratın öyküsüdür. Oyunda yaşlı adamın gerçek kimliğinin ortaya çıkmasıyla yaşanan şaşkınlık ve bunu izleyen olaylar sergilenir.*

Ergin Altay (1937): 1953 yılında Kuleli Askerî Lisesi'ne girdi, yabancı dil olarak Rusça'yı seçti. Ankara Üniversitesi DTCF Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenimine devam etti. Mezun olduktan sonra uzun yıllar öğretmenlik yaptı. Zoşçenko'dan yaptığı ilk öykü çevirisi Yusuf Ziya Ortaç'ın Akbaba *dergisinde yayımlandı. Puşkin, Dostoyevski, Tolstoy, Gogol, Çehov, Lermontov, Gonçarov, Turgenyev, Pisemski, Gorki ve Bulgakov son altmış yılın en önemli Rusça çevirmenlerinden olan Ergin Altay'ın yetkinlikle Türkçeye kazandırdığı yazarlar arasında yer alır.*

THG
6856442
UHT
THG

40,00

9 786254 293078